

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ
БЕОГРАД - ШИД - ГРАНИЦА ХРВАТСКЕ,
ДЕОНИЦЕ СТАРА ПАЗОВА - ГОЛУБИНЦИ - ШИД И
ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ ИНЂИЈА – ГОЛУБИНЦИ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Немања Ерцер

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ
БЕОГРАД - ШИД - ГРАНИЦА ХРВАТСКЕ,
ДЕОНИЦЕ СТАРА ПАЗОВА - ГОЛУБИНЦИ - ШИД И
ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ ИНЂИЈА – ГОЛУБИНЦИ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

Е – 2837/1

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ

ДИРЕКТОР

др Тамара Зеленовић Васиљевић

Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, 2025. године

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ
БЕОГРАД - ШИД - ГРАНИЦА ХРВАТСКЕ,
ДЕОНИЦЕ СТАРА ПАЗОВА - ГОЛУБИНЦИ - ШИД И
ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ ИНЂИЈА – ГОЛУБИНЦИ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

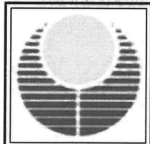
РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Немања Ерцер

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ
БЕОГРАД - ШИД - ГРАНИЦА ХРВАТСКЕ,
ДЕОНИЦЕ СТАРА ПАЗОВА - ГОЛУБИНЦИ - ШИД И
ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ ИНЂИЈА – ГОЛУБИНЦИ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

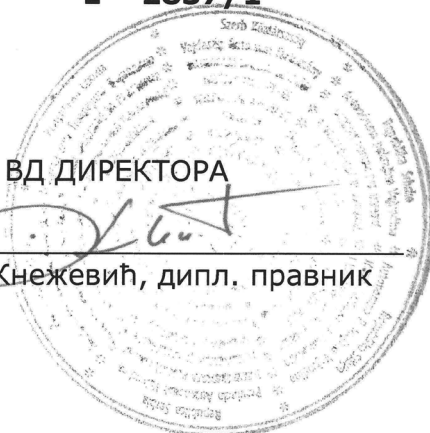

Е – 2837/1

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ

др Тамара Зеленовић Васиљевић

ВД ДИРЕКТОРА

Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, 2024. године

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА: др Тамара Зеленовић Васиљевић

СТРУЧНИ ТИМ:

мр Драгана Дунчић, дипл. простор. план.
мр Рита Влаовић, дипл. биол.
Зоран Кордић, дипл. инж. саоб.
мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.
Марија Зец, маст. инж. саобр.
Иван Тамаш, маст. просторни план.
Тања Ковачевић, маст. инж. арх.
Бранко Миловановић, дипл. инж. мелио.
Мирољуб Љешњак, дипл. инж. пољ.
Милан Жижич, дипл. инж. маш.
Наташа Медич Королија, маст.инж.пејз.арх.
Марина Митровић, маст. проф.геог.
Зорица Санадер, ел.инж.
Маринко Гиздавић инж.елек.
Радованка Зец, дипл. инж. арх.
Теодора Томин Рутар, дипл. правник
Бане Свитлица, дипл.инж.геод.
Милко Бошњачић, маст. инж. геодез.
Дејан Илић, грађ. техн.
Драган Морача, грађ. техн.
Ђорђе Кљаић, геод. техн.
Драгана Митић, екон.тех.
Бранка Поптешин, дактилограф-оператер

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	1
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	1
2. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	3
2.1. ПРАВНИ ОСНОВ	3
2.2. ПЛАНСКИ ОСНОВ И ПОВОД ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	4
2.2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА	4
2.2.1.1. СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020 ГОД. („Службени гласник РС“, број 88/10)	4
2.2.1.2. СМЕРНИЦЕ ИЗ РЕГИОНАЛНОГ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	5
2.2.2. ПЛАНОВИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	5
3. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	6
3.1. ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	6
3.2. ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	7
3.2.1. Опис границе Просторног плана	7
4. ЕКОНОМСКА, ДРУШТВЕНА И ЕКОЛОШКА ОПРАВДАНОСТ ИЗГРАДЊЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ У СЛУЧАЈУ КАДА СЕ НЕ ИЗРАЂУЈЕ ПРЕТХОДНА СТУДИЈА ОПРАВДАНОСТИ	7
5. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	8
5.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	8
5.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	10
6. РЕГИОНАЛНИ ЗНАЧАЈ СИСТЕМА И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ СА ОКРУЖЕЊЕМ	10
7. КОНЦЕПЦИЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА	12
8. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	15
8.1. ПРИРОДНИ УСЛОВИ	15
8.1.1. Геолошке и геоморфолошке карактеристике	15
8.1.2. Хидрографске и хидролошке карактеристике	16
8.1.3. Климатске карактеристике	16
8.1.4. Педолошке карактеристике	17
8.1.5. Сеизмолошке карактеристике	17
8.2. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ	17
8.2.1. Природна добра	17
8.2.2. Природни ресурси	18
8.3. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА	20
8.4. СТАНОВНИШТВО	23
8.5. МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА	25
8.6. ПРИВРЕДА	26
8.7. ИНФРАСТРУКТУРА	27
8.7.1. Саобраћајна инфраструктура	27
8.7.1.1. Инфраструктура друмског – путног саобраћаја	27
8.7.1.2. Инфраструктура водног саобраћаја	28
8.7.1.3. Инфраструктура ваздушног саобраћаја	28
8.7.1.4. Инфраструктура интермодалног саобраћаја	28
8.7.2. Водна и комунална инфраструктура	29
8.7.3. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА	30
8.7.4. ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА	31
8.7.5. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА	32
8.7.6. Експлоатација минералних сировина	33
8.8. ЕЛЕМЕНТАРНЕ НЕПОГОДЕ И АКЦИДЕНТНЕ СИТУАЦИЈЕ	33
8.9. КВАЛИТЕТ ОСНОВНИХ ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	34
9. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	36

10. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА)	36
11. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	37
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	40
1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	40
2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	40
3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА	43
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	46
1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	46
2. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	48
3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	50
3.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА	50
3.2. ИНФРАСТРУКТУРА	50
3.2.1. Саобраћајна инфраструктура	50
3.2.2. Хидротехничка инфраструктура и водни објекти	51
3.2.3. Електроенергетска инфраструктура	52
3.2.4. Термоенергетска инфраструктура	53
3.3. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	55
3.4. МЕРЕ ЗАШТИТЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА	58
3.5. ЗАШТИТА ПРИРОДЕ И ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ	61
3.6. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ТЕХНИЧКО ТЕХНОЛОШКИХ НЕСРЕЋА, ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И РАТНИХ РАЗАРАЊА	65
4. НАЧИН НА КОЈИ СУ ВРЕДНОВАНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА	68
5. ВЕРОВАТНОЋА, ИНТЕНЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ, РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА И ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА, КУМУЛАТИВНА И СИНЕРГЕТСКА ПРИРОДА УТИЦАЈА ПЛАНА	70
6. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА	72
7. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА (МОНИТОРИНГ)	74
7.1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	74
7.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	75
7.3. МОНИТОРИНГ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	75
7.4. ЗАКОНСКИ ОКВИР	77
7.5. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА	78
8. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	79
9. ПРОЦЕНА ПРЕКОГРАНИЧНИХ УТИЦАЈА	79
10. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	80
11. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	82
12. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	82
13. ИДЕНТИФИКАЦИЈА МОГУЋИХ ПРЕКОГРАНИЧНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	83
14. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	83
15. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	84

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ БЕОГРАД-ШИД-ГРАНИЦА ХРВАТСКЕ, ДЕОНИЦЕ СТАРА ПАЗОВА-ГОЛУБИНЦИ-ШИД И ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ ИНЂИЈА-ГОЛУБИНЦИ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

СПИСАК ТАБЕЛА

Табеле

Табела 1: Преклапање Просторног плана са ППППН саобраћајне инфраструктуре.....	5
Табела 2: Преклапање Просторног плана са ППППН остале инфраструктуре.....	5
Табела 3: Преклапање Просторног плана са ППППН заштићених природних добара.....	6
Табела 4: Преклапање Просторног плана са Просторним плановима јединица локалне самоуправе.....	6
Табела 5: Преклапање Просторног плана са Плановима генералне регулације.....	6
Табела 6: Пројектована службена места	14
Табела 7: Врсте еколошких коридора и еколошки коридори које пресеца траса пруге	17
Табела 8: Станишта строго заштићених и заштићених врста од националног значаја	18
Табела 12: Културна добра у обухвату Просторног плана	20
Табела 10: Број становника по пописима 1948–2022. године у насељима ширег обухвата Просторног плана	24
Табела 11: Упоредни преглед домаћинства по пописима 1948–2022. године	24
Табела 12: Укрштаји линијске саобраћајне инфраструктуре са коридором магистралне пруге	27
Табела 13: Попис органа и институција од значаја за израду Плана	37
Табела 14: Преглед индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана	42
Табела 15: Веза између фаза израде Плана и Стратешке процене утицаја	43
Табела 16: Компатибилност циљева Просторног плана и СПУ.....	45
Табела 17: Планска решења обухваћена стратешком проценом утицаја.....	47
Табела 18: Процена утицаја сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене утицаја у односу на варијантна решења.....	49
Табела 19: Ширина заштитног појаса	54
Табела 20: Минимална удаљеност објеката за боравак и становање људи од гасовода.....	54
Табела 21: Ширина експлоатационог појаса гасовода.....	54
Табела 22: Еколошки коридори које пресеца траса	61
Табела 23: Станишта строго заштићених и заштићених врста од националног значаја.....	62
Табела 24: Карактеристике утицаја у фази изградње планиране инфраструктуре и објеката који су предмет израде Просторног плана.....	69
Табела 25: Карактеристике утицаја у фази експлоатације планираних инфраструктурних и других објеката који су предмет Просторног плана	69
Табела 26: Вредновање карактеристика утицаја Плана	70
Табела 27: Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката	71
Табела 28: Највиши дозвољени нивои спољне буке LAeq у dB	77

Слике

Слика 1. Железнички теретни коридор Алпи- Западни Балкан (Извор: www.transport-community.org)	11
Слика 2. Саобраћајна мрежа Западног Балкана са окружењем (Извор: www.transport-community.org)	12
Слика 3. Диспозиција пруге у ширем окружењу	13
Слика 4. Прегледна карта коридора железничке пруге	13

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије”, бр. 135/04 и 88/10) утврђена је обавеза да се стратешка процена утицаја на животну средину врши за планове у области просторног и урбанистичког планирања. Законом су утврђени услови, начин и поступак вршења процене утицаја планова на животну средину, у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања плана.

Одлуку о изради извештаја о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана, по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Шид - граница Хрватске, деонице Стара Пазова – Голубинци - Шид и железничке пруге Инђија - Голубинци („Службени лист АПВ”, број 7/22 и 14/22-исправка) приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд - Шид - граница Хрватске, деонице Стара Пазова - Голубинци - Шид и железничке пруге Инђија-Голубинци (у даљем тексту: Просторни план). Упоредо са израдом Просторног плана, приступа се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд - Шид - граница Хрватске, деонице Стара Пазова - Голубинци - Шид и железничке пруге Инђија - Голубинци на животну средину, на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд - Шид - граница Хрватске, деонице Стара Пазова - Голубинци - Шид и железничке пруге Инђија - Голубинци на животну средину („Службени лист АПВ”, број 14/22).

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине” Нови Сад, Железничка број 6/III.

Просторни план подручја посебне намене доноси се за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23).

Разлози за доношење Просторног плана проистичу из потребе реализације стратешких приоритета у области развоја саобраћаја, који су утврђени Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10) и Регионалним просторним планом АПВ („Службени лист АПВ”, број 22/11).

Извештајем о стратешкој процени су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана, и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд-Шид-граница Хрватске, деонице Стара Пазова-Голубинци-Шид и железничке пруге Инђија-Голубинци („Службени лист АПВ”, број 7/22 и 14/22-исправка).

Стратешком проценом су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

Стратешка процена утицаја на животну средину представља инструмент којим се стварају услови за оптималну заштиту животне средине у процесу просторног планирања и представља свеобухватан, комплексан и јединствен поступак.

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) дефинисани су принципи: одрживог развоја, социјалне прихватљивости, економске оправданости и еколошке одрживости у смислу полазних основа просторног планирања.

Одредбама члана 4. овог Закона утврђена су начела стратешке процене:

- Одрживог развоја;
- Интегралности;
- Предострожности;
- Хијерархије и координације;
- Јавности.

На тај начин обезбеђује се оквир за усклађивање техно-економских, друштвених и природних система у целокупном развоју, укључујући и просторни развој. На принципима економичности користе се природне и створене вредности, с циљем да се очува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације.

То се постиже разматрањем и укључивањем кључних аспеката животне средине у припрему и усвајање планова, пројеката и програма, утврђивањем услова за очување природних и створених вредности.

Укључивањем услова заштите животне средине у Просторни план кроз инструмент стратешке процене, даје се обавезујући - интегрални оквир заштите, реализацијом кроз одговарајуће међусекторске планове, програме и пројекте. У превентивном смислу, свака активност је планирана, односно свако планско решење је дефинисано с циљем да се спрече или смање негативни утицаји, обезбеди рационално коришћење ресурса, а ризик од акцидената и негативних утицаја на људе сведе на минимум.

У складу са законским одредбама, Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину структурално обрађује:

- (1) Полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) Циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисање проблема и проналажење решења);
- (3) Стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу - дефинисање матричног оквира процене);
- (4) Смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења Просторног плана);
- (5) Програм праћења стања животне средине (мониторинг - оквир за праћење спровођења Плана, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- (6) Коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- (7) Начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) Закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Као основно опредељење, испоштоване су смернице просторно - планске документације вишег реда.

За потребе израде Просторног плана коришћена је и релевантна планска, информациона и техничка документација, као и подаци добијени од надлежних органа и институција.

2. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

2.1. ПРАВНИ ОСНОВ

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд - Шид - граница Хрватске, деонице Стара Пазова - Голубинци - Шид и железничке пруге Инђија - Голубинци („Службени лист АПВ“, број 7/22 и 14/22-исправка) приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд - Шид - граница Хрватске, деонице Стара Пазова-Голубинци - Шид и железничке пруге Инђија - Голубинци (у даљем тексту: Просторни план).

Како је наведено у делу уводних напомена, правни основ за израду Извештаја о стратешкој процени је Одлука о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд - Шид - граница Хрватске, деонице Стара Пазова - Голубинци - Шид и железничке пруге Инђија - Голубинци на животну средину.

План и Стратешке процена се израђује на основу Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23) и Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“ број 32/19), те пратећих закона:

- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 18/10, 65/13, 15/15-УС, 96/15, 113/17-др. закон, 27/18-др. закон и 9/20-др. закон)
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01-СУС и „Службени лист СРЈ“, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС“, бр. 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон, 9/16-УС, 24/18, 41/18, 41/18-др. закон, 87/18, 23/19, 128/20-др. закон и 76/23);
- Закон о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС“, број 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15-др. закон, 83/18, 9/20 и 62/23);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06 и 65/08-др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18-др. закон);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 25/15 и 109/21);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18-др. закон и 35/23);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 96/21);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, бр. 101/15, 95/18-др. закон и 40/21, одредбе чл. 54-57. овог закона примењују се од дана приступања Републике Србије Европској унији);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС, 62/14 и 95/18-др. закон);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 145/14, 95/18-др. закон, 40/21 и 62/23);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка 6) и став 2. у делу који се односи на тачку 6) и члан 14. став 2.);

- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС, 62/14 и 95/18-др. закон);
 - Закон о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије („Службени гласник РС“, број 40/21);
 - Закон о коришћењу обновљивих извора енергије („Службени гласник РС“, број 40/21 и 35/23);
 - Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, број 36/09);
 - Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 87/18);
 - Закон о транспорту опасне робе („Службени гласник РС“, бр. 104/16, 83/18, 95/18-др. закон и 10/19-др. закон);
 - Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон, 10/15 и 36/18);
 - Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18-др. закон);
 - Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15);
 - Закон о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 13/16, 30/16-исправка, 6/20, 47/21, 78/21 и 76/23);
 - Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон, 6/20 и 35/21-др. пропис);
 - Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18-др. закон и 71/21);
 - Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
 - Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12);
- као и други законски и подзаконски акти који на директан или индиректан начин регулишу ову област.

2.2. ПЛАНСКИ ОСНОВ И ПОВОД ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из планова вишег реда:

- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и
- Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

Такође, сагледани су и други плански документи од значаја за израду предметног простора наведени у овом поглављу.

2.2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА

2.2.1.1. СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020 ГОД. („Службени гласник РС“, број 88/10)

Просторним планом Републике Србије за период од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10; у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији.

У ППРС утврђена је концепција развоја свих саобраћајних инфраструктурних система, чији интегрални део је и мрежа магистралних железничких пруга. Основна концепција развоја саобраћаја Републику Србију дефинише као велики саобраћајни и транспортни центар, а унутар тога неколико већих урбаних центара као носиоце примарних функција.

Развој железничке инфраструктуре планира се ревитализацијом, реконструкцијом, изградњом и модернизацијом (електрификација, савремена СС, ТК и друга опрема), са циљем да се при дефинисању реконструкција траса максимално задрже постојећи коридори. На основу планова развоја железничке мреже Европе, Међународне железничке уније (UIC), ратификованих међународних споразума (AGC, AGTC, SEECР и др.) и потребе развоја железничког саобраћаја, у стратешки приоритет сврстан је развој Коридора 10, магистралне „Е“ пруге: Е 70 и Е 85 Београд – Шид (граница Хрватске).

2.2.1.2. СМЕРНИЦЕ ИЗ РЕГИОНАЛНОГ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Развој железничке мреже у АП Војводини засниваће се на концепцији и принципима одрживог развоја:

- економичност, ефикасност и безбедност, што подразумева пројектовање и реализацију решења у складу са потребама економског система и корисника;
- усмереност ка кориснику, правовремено прилагођавање пројектованих решења крајњем кориснику путне инфраструктуре и друмског саобраћаја;
- уравнотежени развој мреже са просторног, техничког и технолошког аспекта;
- интеграција са окружењем и другим видовима саобраћаја.

Основни циљ који је потребно достићи у смислу техничке оспособљености инфраструктурног система железнице је обезбеђивање UIC профила на свим пругама, одговарајуће носивости и повећање експлоатационе брзине, посебно на правцима коридора X у двоколосечне пруге високе перформансе за мешовити (путнички и теретни) саобраћај, комбиновани транспорт и пројектоване брзине од 160 km/h, а где год је то могуће 220 km/h.

Реализација стратешки приоритета подразумева доградњу капацитета на деоницама магистралне пруге Београд - Стара Пазова за потребе функционисања заједничке деонице од Београда према Будимпешти и према Загребу са денивелисаним раздвајањем теретног од путничког саобраћаја у Батајници.

Поред тога постојеће и планиране капацитете железничког саобраћаја (пруге, станице и остала постројења) унутар градских целина потребно је квалитетно интегрисати у урбано окружење, омогућити реализацију мултимодалности не само у робном, него и у путничком саобраћају (обједињавање терминала више видова превоза, примену система „паркирај и шетај“ – Park and Ride и др.).

2.2.2. ПЛАНОВИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Траса предметних железничких пруга Београд - Шид – Граница Хрватске, деонице Стара Пазова – Голубинци – Шид и железничке пруге Инђија - Голубинци обухваћена је важећом просторно-планском, урбанистичком и осталом документацијом, наведеном у наставку текста. Граница Просторног плана се преклапа, тангира или је у функционалној вези са просторним плановима подручја посебне намене који су наведени у табелама 1, 2 и 3.

Табела 1: Преклапање Просторног плана са ПППН саобраћајне инфраструктуре

Р.Б.	Назив планског документа
1.	Просторни план подручја посебне намене државног пута IIa реда бр. 100 за потребе реконструкције и модернизације пута и изградње бициклистичке стазе на деоници Нови Сад – Стара Пазова (до границе са административним подручјем Града Београда) („Службени лист АПВ”, број 54/19)
2.	Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора граница Хрватске – Београд (Добановци) („Службени гласник РС”, бр. 69/03, 147/14)
3.	Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора аутопута Е-75 Суботица – Београд (Батајница), („Службени гласник РС”, бр. 69/03, 36/10, 143/14, 81/15 и 113/22)
4.	Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд–Суботица–државна граница (Келебија) („Сл. гласник РС”, бр. 32/17 и 57/19)
5.	Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда број 21 Нови Сад – Рума – Шабац и државног пута I реда број 19 Шабац – Лозница („Службени гласник РС”, бр. 40/11, 39/19 и 88/20)

Табела 2: Преклапање Просторног плана са ПППН остале инфраструктуре

Р.Б.	Назив планског документа
1.	Просторни план подручја посебне намене система за наводњавање Срема („Службени лист АПВ”, број 57/17)
2.	Просторни план подручја посебне намене система за водоснабдевање „Источни Срем” („Службени лист АПВ”, број 57/17)
3.	Просторни план подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема („Службени лист АПВ”, број 54/19)
4.	Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора транспортног гасовода Сремска Митровица - Шид са елементима детаљне регулације („Службени лист АПВ”, број 57/17)

Табела 3: Преклапање Просторног плана са ПППН заштићених природних добара

Р.б.	Назив планског документа
1.	Просторни план подручја посебне намене „Фрушка гора“, („Службени лист АПВ“, број 8/19)

Наведени планови су без значајнијег утицаја на саму посебну намену, осим доленаведених планова инфраструктурних система који се укрштају са предметном железничком пругом:

- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда број 21 Нови Сад – Рума – Шабац и државног пута I реда број 19 Шабац – Лозница („Службени гласник РС“, бр. 40/11, 39/19 и 88/20),
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд–Суботица–државна граница (Келебија) („Сл. гласник РС“, бр. 32/17 и 57/19),
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора граница Хрватске – Београд (Добановци) („Службени гласник РС“, бр. 69/03, 147/14),
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора аутопута Е-75 Суботица – Београд (Батајница), („Службени гласник РС“, бр. 69/03, 36/10, 143/14, 81/15 и 113/22).

Кроз израду планских решења нацрта Просторног плана и дефинисања коначног обухвата, правила уређења и грађења, као и кроз смернице за спровођење Просторног плана сагледан је однос наведених просторних планова према коридору железничке пруге. У табели 4 дат је приказ преклапања обухвата Просторног плана са Просторним плановима јединица локалне самоуправе, а у табели 5 са Плановима генералне регулације.

Табела 4: Преклапање Просторног плана са Просторним плановима јединица локалне самоуправе

Р.б.	Назив планског документа
1.	Просторни план општине Стара Пазова до 2025. године („Службени лист општина Срема“, бр. 12/09, 17/12, 38/13, 7/19 и 40/19)
2.	Просторни план општине Инђија („Службени лист општине Инђија“, бр. 7/12, 27/18)
3.	Просторни план општине Рума („Службени лист општина Срема“, број 7/15)
4.	Просторни план територије Града Сремска Митровица („Службени лист општина Сремска Митровица“, број 8/15)
5.	Просторни план општине Шид („Службени лист општина Срема“, број 1/11)

Табела 5: Преклапање Просторног плана са Плановима генералне регулације

Р.б.	Назив планског документа
1.	План генералне регулације Старе Пазове („Службени лист општина Срема“, бр. 11/17, 43/20)
2.	План генералне регулације Инђије („Службени лист општина Срема“, бр. 14/06 и 30/11 и „Службени лист општине Инђија“, број 18/19)
3.	План генералне регулације Руме („Службени лист општина Срема“, број 32/21)
4.	План генералне регулације Града Сремске Митровице, Лаћарка и Мачванске Митровице („Службени лист Града Сремска Митровица“, број 11/09)
5.	Планом генералне регулације Шида („Службени лист општина Срема“, бр. 25/09, 31/09 и 17/11 и „Службени лист општине Шид“, бр. 26/19, 28/20 и 22/21)

Остали документи од значаја за израду Просторног плана су:

1. Стратегија развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године („Службени гласник РС“, број 4/08);
2. План развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године;
3. Национални програм јавне железничке инфраструктуре за период од 2017. до 2021. године.

Просторно-планска и урбанистичка документација утврдила је коридоре предметних магистралних пруга: бр. 101 (Е-70), бр. 105 (Е-85) и бр. 121. Кроз правила уређења и грађења ови коридори су предвиђени за реконструкцију, изградњу и модернизацију у међународне пруге великих брзина у складу са стратегијом развоја железничког саобраћаја, међународним транспортним документима и условима управљача.

3. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

3.1. ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Одлуком о изради Просторног плана утврђена је оквирна граница обухвата Просторног плана на основу планираног коридора који је предмет израде овог Просторног плана, а који се као део концепта развоја железничке мреже налази и у Регионалном просторном плану АПВ („Службени лист АПВ“, број 22/11).

Просторним планом је дефинисано подручје посебне намене и граница обухвата детаљне разраде предметног простора.

На основу предлога Идејног решења¹ одређена је траса железничке пруге која је предмет израде овог Просторног плана. У складу са тим, коначна граница Просторног плана је смањена у односу на прелиминарну, дефинисану Одлуком о изради Просторног плана и представљену у Материјалу за рани јавни увид (прелиминарна граница се сматра зоном ширег посматрања и представљена је на рефералним картама).

Дефинисање основних појмова обухвата, појаса и зона у Просторном плану:

- **Зона ширег посматрања** обухваћена је целим КО кроз које пролази железничка пруга;
- **Граница обухвата Просторног плана** обухвата заштитни пружни појас (просечне ширине 240 m);
- **Граница детаљне разраде** поклапа се са **границом посебне намене**, као и са појасом експропријације.

Граница обухвата Просторног плана одређена је на основу коридора железничке пруге, у просечној ширини ~ 240 m, која обухвата пружни појас (35-40 m), инфраструктурни појас (25 m) и заштитни пружни појас (100 m), у укупној дужини од ~ 89 (84,2+4,3) km.

Површина подручја обухваћеног границом обухвата Просторног плана износи 24,5 km², док је површина обухваћена детаљном разрадом (посебном наменом) 5 km².

3.2. ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

3.2.1. Опис границе Просторног плана

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана, обухвата целе катастарске општине у следећим јединицама локалне самоуправе:

- **Општина Стара Пазова** - КО Стара Пазова и КО Голубинци;
- **Општина Инђија** - КО Инђија и КО Љуково;
- **Општина Рума** - КО Рума, КО Путинци, КО Добринци, КО Краљевци, КО Вогањ, КО Марђелос;
- **Град Сремска Митровица** - КО Сремска Митровица, КО Шашинци, КО Лаћарак, КО Мартинци и КО Кузмин;
- **Општина Шид** - КО Шид, КО Кукујевци, КО Бачинци и КО Гибарац.

Граница обухвата Просторног плана је дефинисана координатама преломних тачака у Гаус-Кригеровој пројекцији.

4. ЕКОНОМСКА, ДРУШТВЕНА И ЕКОЛОШКА ОПРАВДАНOST ИЗГРАДЊЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ У СЛУЧАЈУ КАДА СЕ НЕ ИЗРАЂУЈЕ ПРЕТХОДНА СТУДИЈА ОПРАВДАНOSTИ

За планска решења у овом Просторном плану не постоји Претходна студија оправданости са Генералним пројектом. У току је израда техничке документације Студија оправданости са Идејним пројектом изградње железничке пруге у оквиру пројекта: МЕДИТЕРАНСКИ КОРИДОР: Србија – Хрватска „СН“ железничка међувеза, Београд – Шид – граница између две државе, деоница Стара Пазова – Голубинци – Шид и железничка пруга Инђија – Голубинци / Студија изводљивости, ESIA, Београд 2023. Година. Техничка документација се ради паралелно са израдом Просторног плана. Основ за планско решење је Идејно решење.

Деоница Стара Пазова – Шид је деоница магистралне пруге: Е70 Београд-Стара Пазова - Шид државна граница - (Товарник). Ова пруга има и висок национални значај, истакнут кроз Просторни план Републике Србије и Регионални просторни план АП Војводине. Циљ модернизације железничке везе је да се реконструкцијом постојеће пруге формира савремена двоколосечна пруга „високе перформансе“ за мешовити (путнички и теретни) саобраћај и брзину до 200 km/h.

¹ Идејно решење се ради у оквиру Идејног пројекта са студијом оправданости МЕДИТЕРАНСКИ КОРИДОР: Србија – Хрватска „СН“ железничка међувеза, Београд – Шид – граница између две државе, деоница Стара Пазова – Голубинци – Шид и железничка пруга Инђија – Голубинци / Студија изводљивости, ESIA, Београд 2023.година

Основни разлог за израду и доношење Просторног плана је стварање услова за реализацију националних и регионалних интереса у области саобраћајне инфраструктуре на принципима одрживог развоја и заштите, односно обезбеђење просторних услова за изградњу железничке пруге. Подизање нивоа приступачности подручја обухваћеног изградом Просторног плана имаће позитивне ефекте на подизање нивоа његове конкурентности, а самим тим и на динамику будућег развоја АП Војводине и Републике Србије, посебно локалних самоуправа кроз које пролази железничке пруга. Планирање, пројектовање и изградња железничке пруге утиче на повећање степена саобраћајне доступности општинским центрима, насељима, привредним зонама и примарним туристичким дестинацијама. На тај начин долази до јачања територијалне кохезије и полицентричног територијалног развоја подручја како у обухвату Просторног плана, али и много шире.

Могућности јачања свеобухватног привредног, културног и социјалног развоја огледају се у јачању инфраструктурних веза (првенствено саобраћајне инфраструктуре), што ће омогућити ефикаснији и економичнији проток робе, путовања људи, размену информација и осталог.

Добра приступачност саобраћајној инфраструктури предуслов је побољшања услова за остваривање уравнотеженог регионалног развоја и полицентричног система центара.

Уређење простора инфраструктурног коридора железничке пруге уз обезбеђивање адекватних веза са локалном инфраструктуром је кључни фактор за искоришћавање територијалних потенцијала и уравнотеженог развоја.

5. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

5.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Садржина Просторног плана дефинисана је Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

Просторни план се састоји од текстуалног и графичког дела.

У наставку је дат преглед поглавља која Просторни план структурално садржи, као и преглед графичких прилога на којима су приказана планска решења:

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА СА ГРАНИЦАМА ЗАШТИТНОГ ПОЈАСА

1.1. ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.2. ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.2.1. Опис границе Просторног плана

1.2.2. Списак катастарских парцела у обухвату плана

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

2.1. СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020 ГОД. („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК“, БРОЈ 88/10)

2.2. СМЕРНИЦЕ ИЗ РЕГИОНАЛНОГ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.3. ПЛАНОВИ И ОСТАЛИ ДОКУМЕНТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

3. ЕКОНОМСКА, ДРУШТВЕНА И ЕКОЛОШКА ОПРАВДАНOST ИЗГРАДЊЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ У СЛУЧАЈУ КАДА СЕ НЕ ИЗРАЂУЈЕ ПРЕТХОДНА СТУДИЈА ОПРАВДАНOSTИ

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И КОНЦЕПЦИЈА ПЛАНИРАЊА, ИЗГРАДЊЕ И ФУНКЦИОНИСАЊА СИСТЕМА

1. ПРИНЦИПИ ПЛАНИРАЊА, ИЗГРАДЊЕ И ФУНКЦИОНИСАЊА ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ

2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

3. РЕГИОНАЛНИ ЗНАЧАЈ СИСТЕМА И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ СА ОКРУЖЕЊЕМ

4. КОНЦЕПЦИЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СА УТИЦАЈЕМ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ

1. ПОЛОЖАЈ КОРИДОРА ПРУГЕ И ПЛАН РАЗМЕШТАЈА ФУНКЦИОНАЛНИХ САДРЖАЈА

1.1. ПОЛОЖАЈ КОРИДОРА МАГИСТРАЛНЕ ПРУГЕ

1.2. ДЕНИВЕЛИСАНА УКРШТАЊА

2. УТИЦАЈ НА ПРИРОДУ, ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА И МЕРЕ ЗАШТИТЕ

- 2.1.ПРИРОДНИ РЕСУРСИ
- 2.2.ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ
- 2.3.НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА
- 2.4.ЖИВОТНА СРЕДИНА
- 2.5.ЗАШТИТА ОД ТЕХНИЧКО – ТЕХНОЛОШКИХ НЕСРЕЋА, ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И ОДБРАНА
- 3.УТИЦАЈ НА ФУНКЦИОНИСАЊЕ НАСЕЉА
- 3.1.ДЕМОГРАФСКО – СОЦИЈАЛНИ И ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ
- 4.ОДНОС ПРЕМА ДРУГИМ ТЕХНИЧКИМ СИСТЕМИМА
- 4.1.САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА
- 4.1.1.Инфраструктура друмског - путног саобраћаја
- 4.1.2.Инфраструктура водног саобраћаја
- 4.1.3.Инфраструктура ваздушног саобраћаја
- 4.1.4.Инфраструктура интермодалног саобраћаја
- 4.2.ВОДНА И КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА
- 4.3.ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА
- 4.4.ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА
- 4.5.ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА
- 5.УПОТРЕБА ЗЕМЉИШТА
- IV ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА
- 1.ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА
- 1.1.ПОЈАСИ ЗАШТИТЕ И РЕЖИМИ КОРИШЋЕЊА И УРЕЂЕЊА У КОРИДОРУ МАГИСТРАЛНЕ ПРУГЕ
- 1.1.1. Електроенергетско снабдевање објеката и садржаја у функцији железничке пруге
- 1.2.Појаси, зоне заштите и режими коришћења коридора осталих инфраструктурних система
- 1.3.ПОЈАСИ ЗАШТИТЕ И РЕЖИМИ КОРИШЋЕЊА И УРЕЂЕЊА У КОРИДОРУ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ И ОСТАЛЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
- 1.3.1.Појаси, зоне заштите и режими коришћења и уређења водне и комуналне инфраструктуре, и правила изградње у зони водних објеката
- 1.3.2.Појаси, зоне заштите и режими коришћења и уређења енергетске инфраструктуре
- 1.3.2.1.Појаси, зоне заштите и режими коришћења и уређења електроенергетске инфраструктуре
- 1.3.2.2.Појаси, зоне заштите и режими коришћења и уређења гасоводне инфраструктуре
- 1.3.3.Појаси, зоне заштите и правила изградње у зони Севесо постројења
- 2.ГРАНИЦА И ОБУХВАТ ПОЈАСА ПУТА И ЗОНА ЗАШТИТЕ ДЕТАЉНЕ РАЗРАДЕ
- 2.1.СПИСАК КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА У ОБУХВАТУ ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
- 2.1.1.Списак катастарских парцела за железничку пругу
- 3.ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА
- 3.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА МАГИСТРАЛНЕ ПРУГЕ
- 3.1.1.Правила уређења и грађења сервисних саобраћајница
- 3.1.2.Правила уређења и грађења категорисаних путева
- 3.1.3.Електроенергетско снабдевање објеката и садржаја у функцији пруге
- 3.1.4.Електронске комуникације у функцији пруге
- 3.1.5.Елементи конструкција за заштиту од буке
- 3.1.6.Водна и комунална инфраструктура функционалних садржаја магистралне пруге
- 3.2.ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ФУНКЦИОНАЛНИХ САДРЖАЈА ПРУГЕ
- 3.3.ПРАВИЛА УКРШТАЊА КОРИДОРА МАГИСТРАЛНЕ ПРУГЕ СА ДРУГИМ САОБРАЋАЈНИМ И ИНФРАСТРУКТУРНИМ СИСТЕМИМА
- 3.3.1.Правила паралелног вођења и укрштања магистралне пруге са друмском – путном инфраструктуром
- 3.3.2.Правила паралелног вођења и укрштања магистралне пруге са хидротехничком инфраструктуром
- 3.3.3.Правила паралелног вођења и укрштања магистралне пруге са енергетском инфраструктуром
- 3.3.3.1.Правила паралелног вођења и укрштања магистралне пруге са електроенергетском инфраструктуром
- 3.3.3.2.Правила паралелног вођења и укрштања магистралне пруге са термоенергетском инфраструктуром
- 3.3.4.Правила паралелног вођења и укрштања магистралне пруге са електронском инфраструктуром
- 3.3.5.Правила паралелног вођења и укрштања магистралне пруге са комуналном инфраструктуром
- V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА
- 1.ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ
- 2.СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА
- 3.ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ
- 4.МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Редни број	Рефералне карте	Размера
1.	Посебна намена простора	1:100.000
2.	Инфраструктурни системи и мрежа насеља	1:100.000
3.	Природни ресурси, заштита животне средине, природних и културних добара	1:100.000
4.	Спровођење плана	1:100.000
5.	Детаљна разрада просторног плана - Посебна намена простора и синхрон план (листови 5.1. од 5.14.)	1:2.500
6.	Детаљна разрада просторног плана - Регулациони план са саобраћајном инфраструктуром (листови 6.1.од 6.14.)	1:2.500
Прилог		
7.	Попречни профили	

5.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Општи циљеви израде Просторног плана, дефинисани у складу са циљевима и опредељењима просторног развоја планова вишег реда и специфичностима овог подручја, у просторно - функционалном смислу су:

1. ублажавање развојних, физичких (просторних) и еколошких конфликта између железничке пруге (коридора) и непосредног окружења;
2. смањење негативних утицаја железничке пруге на животну средину у ширем појасу заштите и зони утицаја коридора, у првом реду утицаја девијација железничке пруге на природне ресурсе (изворишта водоснабдевања, пољопривредно и шумско земљиште) и наслеђе;
3. обезбеђење заштите од буке на деловима коридора који пролазе поред/кроз насеља;
4. опредељивање оптималних локација денивелисаних укрштања трасе железничке пруге са мрежом категорисаних (државних и општинских путева), као и са еколошким коридорима у окружењу коридора.
5. заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;
6. дефинисање начина коришћења подручја и других садржаја у простору у складу са условима заштите природе;
7. валоризација природних ресурса у току планирања и изградње железничке пруге у складу са предностима, потребама и реалним могућностима и просторно, ресурсно и енергетски рационалнијег економског развоја подручја уз очување и унапређење еколошких вредности подручја;
8. Заштита културног наслеђа адекватном заштитом и одрживим управљањем културних добара, у погледу очувања културних добара, повећању атрактивности самог инфраструктурног коридора, као и подручја ширег коридора, спречавањем нарушавања културно-туристичке вредности и повећањем предеоне вредности, презентацијом и јачањем локалног и регионалног идентитета и др.

6. РЕГИОНАЛНИ ЗНАЧАЈ СИСТЕМА И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ СА ОКРУЖЕЊЕМ

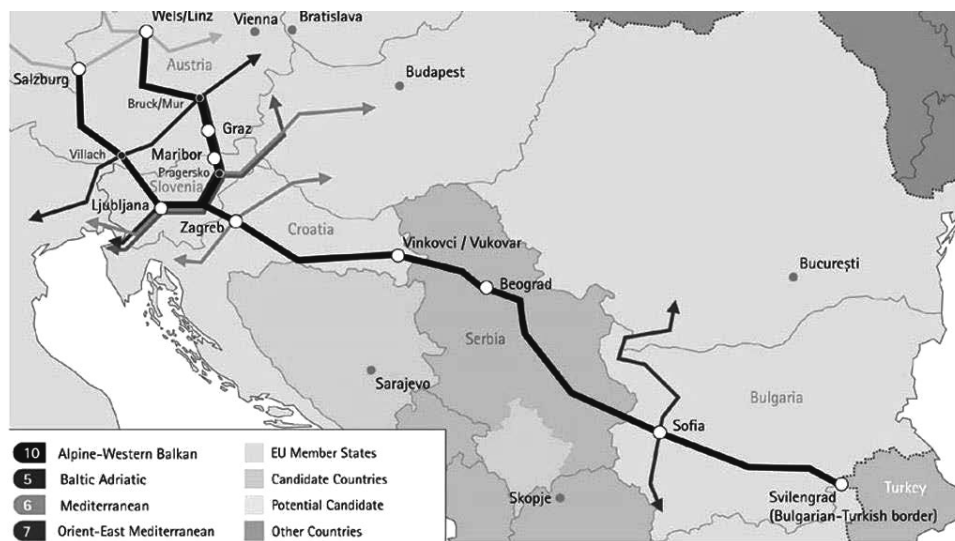
Развој железничког саобраћаја има велики значај у процесу интеграције европског простора, као и повезивања са Азијом. У периоду изражених климатских промена, ограничених ресурса фосилних горива и повећаном промету роба и услуга повећава се улога превоза путника и робе железницом. Железничка пруга Београд - Шид - граница Хрватске је део некадашњег Паневропског коридора X крак С² (Салзбург - Љубљана - Загреб - Београд - Ниш - Софија - Димитровград - Истанбул), који повезује Европу са Малом Азијом.

² Паневропски коридор X (Pan-European corridor X: Salzburg-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Niš-Skopje-Veles-Thessaloniki) дефинисан на конференцији 1994. године од стране Економске комисије за Европу (United Nations Economic Commission for Europe)

Према Европском споразуму о важним међународним линијама за комбиновани транспорт и пратећим постројењима³ (АС, AGTC) она припада међународној железничкој мрежи „С-Е“, означеној као Е-70/85. Споразумом о процесу сарадње у југоисточној Европи (SEECP)⁴ увршћена је у железничку мрежу високих перформанси у Југоисточној Европи, чији је циљ повећање брзине на 160-200+/-20 km/h.

Железничка пруга Београд-Стара Пазова-Шид-Државна граница и железничка деоница Стара Пазова-Шид је продужетак Медитеранског коридора ТЕН-Т⁵ мреже.

Потписивањем Меморандума о разумевању Аустрије, Словенија Хрватске, Бугарске и Србије успостављен је железнички теретни коридор Алпи-Западни Балкан⁶, који се тесно повезује са Балтичко-Јадранским коридором, коридором Оријент-Источни Медитеран и Дунавским коридором. Овом коридору се придаје све већи значај, обзиром да се бележи постепени раст обима теретног железничког саобраћаја.

Слика 1. Железнички теретни коридор Алпи- Западни Балкан
(Извор: www.transport-community.org)

Стварањем висококвалитетне интероперабилне железничке везе за путнички и теретни саобраћај тежи се побољшању приступачности Еврорегија и осталих земаља Европе и добар је предуслов за економски раст и унапређење евроинтеграција.

Железничка пруга, као део „Трансевропске железнице (TER⁷)“, је један од најбрже растућих развојних европских регионалних инфраструктурних пројеката. Представља и окосницу унапређења квалитета и ефикасности међународног железничког и комбинованог саобраћаја која повезује 17 држава Централне Европе, Југоисточне Европе и Кавказа (Јерменија, Аустрија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Хрватска, Чешка, Грузија, Грчка, Италија, Литванија, Пољска, Румунија, Руска Федерација, Србија, Словачка, Словенија и Турска) и још 6 држава са статусом посматрача (Белорусија, Летонија, Молдавија, Црна Гора, Бивша Југословенска Република Македонија и Украјина). Мрежа даље има директне везе са железничким системима Западне Азије и Блиског Истока.

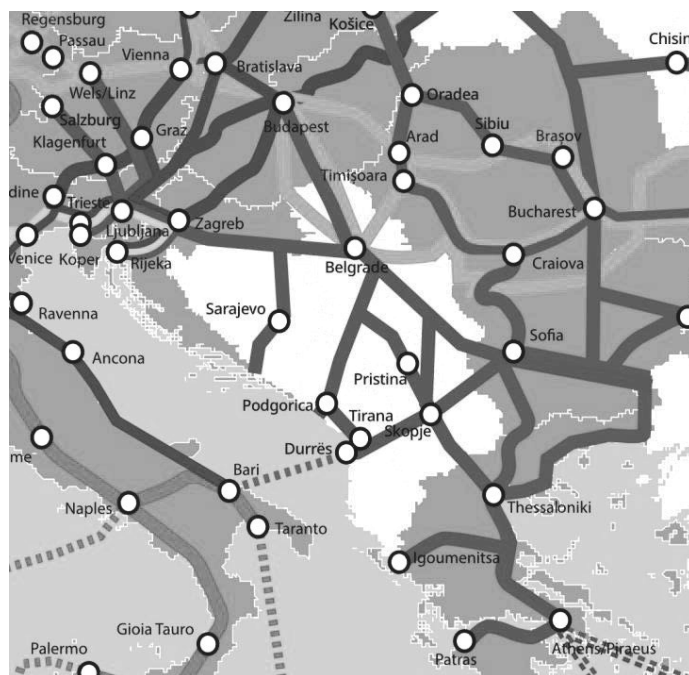
³ Међународни споразум ECE/TRANS/88/Rev. 2, сачињен 1991. године у Женеви

⁴ Међународни споразум сачињен у Солуну 2006. године, ратификован 2007. године

⁵ TEN-T (TRANS-EUROPEAN TRANSPORT NETWORK) дефинисана од стране Европске комисије

⁶ Alps-Western Corridor (RFC10) утврђен јануара 2020. године на основу Одлуке Комисије за спровођење (ЕУ) 2018/500

⁷ Trans-European Railway, пројекат покренут 1990. године од стране Европске комисије Уједињених нација за Европу (UNECE)

Слика 2. Саобраћајна мрежа Западног Балкана са окружењем
(Извор: www.transport-community.org)

Железнички инфраструктурни коридор пруге Београд - Шид - граница Хрватске је предмет бројних Међународних споразума и пројеката Европске уније што указује на изузетност значаја овог правца као окоснице железничког саобраћаја Западног Балкана.

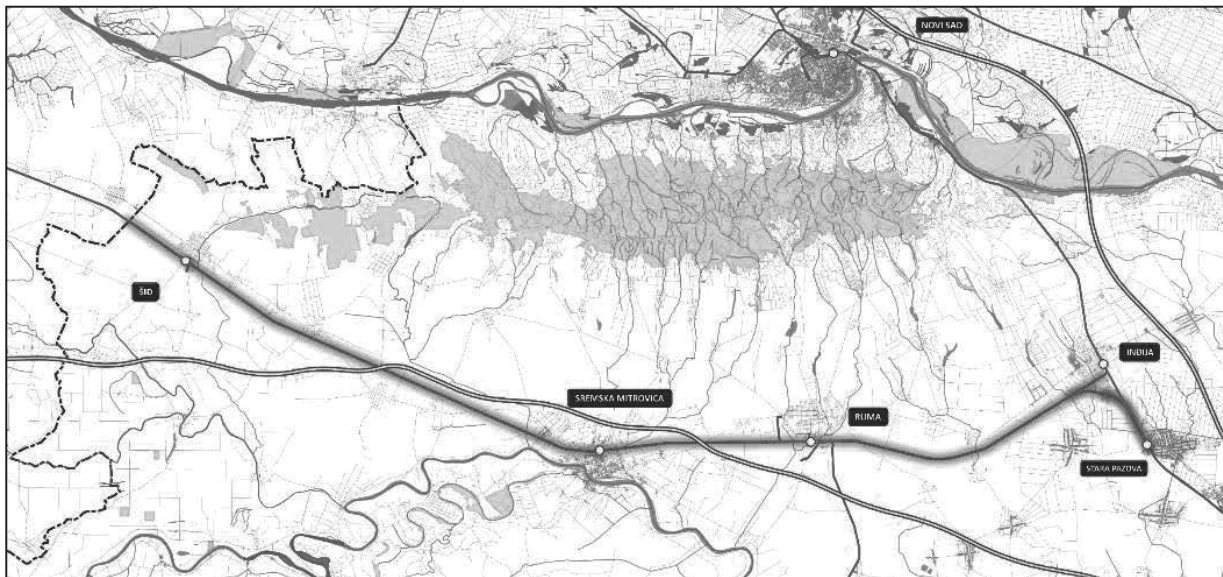
Европска унија кроз мултулатералне европске споразуме, пројекте и уговоре има за циљ обезбеђивање одрживе и паметне трансевропске транспортне мреже. Транспортни коридор Западног Балкана повезиваће путну и железничку инфраструктуру, луке и аеродроме седам земаља чланица Европске уније (Бугарска, Грчка, Хрватска, Словенија, Италија, Кипар и Аустрија) са Западним Балканом у један регион.

7. КОНЦЕПЦИЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА

Магистралне пруге бр.101/105 Београд Центар - Стара Пазова - Шид - државна граница - (Товарник)/(Београд Центар) - Стара Пазова - Нови Сад - Суботица - државна граница - (Келебија) (сегменти међународних коридора TER⁸ E-70 и E-85), деоница Стара Пазова - Голубинци - Шид и магистралне пруге бр.121 Инђија - Голубинци, представљају део железничког транзитног коридора за везу Западне и Централне Европе са Грчком, Турском и Блиским Истоком, а исто тако су најзначајнија транспортне осовине саобраћајне мреже Републике Србије.

Просторни план има за циљ модернизацију постојеће железничке пруге која повезује Србију и Хрватску (ЕУ) и представља део главне железничке пруге Београд - Загреб и даље је део Паневропског коридора X, огранак „ц“ и део железничког теретног коридора Алпи - Западни Балкан.

⁸ TER - Trans-European Railways

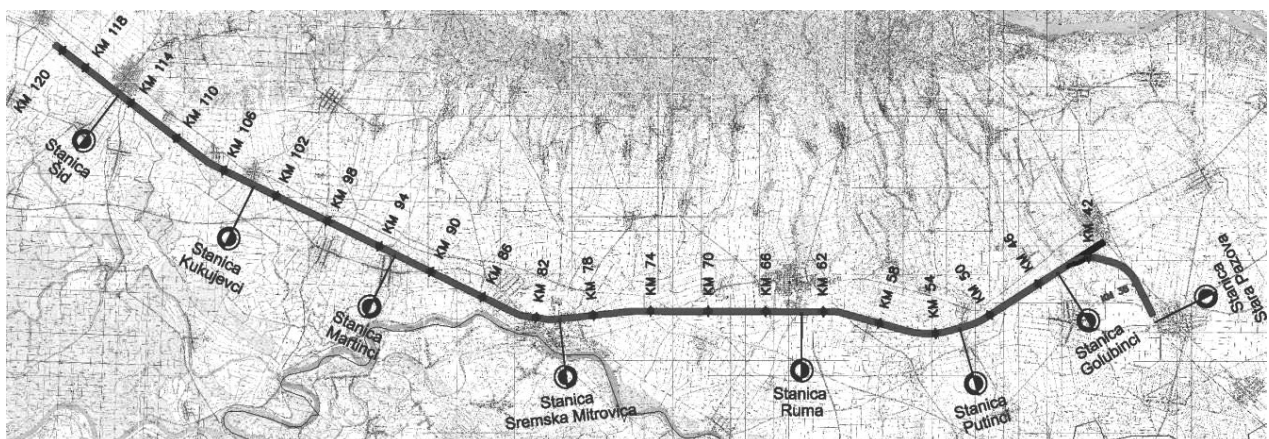

Слика 3. Диспозиција пруге у ширем окружењу

Простор који је обухваћен Просторним планом, захтева посебне режиме заштите, организације, уређења и коришћења. Међусобно повезивање урбаних центара и њихово повезивање са ширим окружењем, представља једну од најзначајнијих мера за уравнотеженији просторни развој АП Војводине. Дефинисање и остваривање циљева просторног развоја добро конципиране и функционално уравнотежене инфраструктурне мреже осигураће полицентрични и уравнотежени развој у простору, омогућиће ефикасну повезаност, висок комунални стандард и минималну девастацију простора, што ће у великој мери допринети побољшању приступачности, како региона у целини, тако и мањих територијалних целина унутар региона.

Основна концепција модернизације и реконструкције железничке пруге Београд - Шид –државна граница Хрватске, деоница Стара Пазова - Рума - Шид - државна граница Хрватске подразумева формирање двоколосечне магистрална пруга за обострани мешовити (путнички и теретни) саобраћај за пројектну брзину возова до 200 km/h, док је деоница пруге Инђија - Голубинци пројектована је као двоколосечна (додавањем новог колосека) за пројектне брзине од 120 km/h као најрационалније решење.

Трасе пруге Стара Пазова – Шид - Државна граница, која је предмет плана, је дужине 84,2 km, док дужина пруге Инђија-Голубинци износи 4,2 km. Обе дужине дате су према стациожама десног колосека. Потребно је напоменути, да се последњих 1,5 km колосека пруге Инђија-Голубинци налазе у станици.

Слика 4. Прегледна карта коридора железничке пруге

Како се постојећа траса пруге налази у равничарском пределу, са геометријом која у великој мери одговара траженој пројектној брзини, нова траса је без већих одступања „вођена“ по постојећој као најрационалније решење. Одступања од постојеће трасе, као изнуђена решења, настала су испред и иза станица услед захтева самих станица, као и на местима појединачних кривина на отвореној прузи чији геометријски елементи нису задовољавали услове нове пројектне брзине.

У циљу рационализације трошкова изградње и нивоа услуге а услед просторних или других ограничења није било могуће остварити брзину од 200 km/h на комплетној деоници. У зони станице Рума и Шид усвојена је брзина до 160 km/h, док је у зони станице Сремска Митровица усвојена брзина до 120 km/h. На делу трасе Стара Пазова – Голубинци и Инђија – Голубинци усвојена је брзина до 160 km/h односно 120 km/h.

Пруга Стара Пазова – Шид -Државна граница се надовезује на пругу која води ка Загребу.

Будући да је пруга у Републици Хрватској предвиђена за брзине до 160 km/h са размаком колосека од 4,0 m, на делу пруге од станице Шид до државне границе (од km 114+055 до km 120+640) задржана је поменута пројектна брзина, пре свега због међуколосечног растојања.

Како је пруга двоколосечна, техничком документацијом су дефинисане две осовине понаособ за леви и десни колосек, које су „вођене“ на међусобном растојању од 4,5 m.

За почетну стационажу пруге Стара Пазова – Шид - Државна граница усвојена је стационажа почетка скретница број 23 km 36+382 и 24 km 36+426 у станици Стара Пазова (уједно и почетак реконструкције) које су одвојне скретнице за пројектовану пругу.

Исти принцип одређивања почетне стационаже примењен је и на деоницу пруге Инђија - Голубинци. Наиме, за почетну стационажу предметне пруге усвојене су стационаже краја радова на колосецима пруге Стара Пазова – Нови Сад а према пројекту реконструкције, модернизације и изградње двоколосечне пруге Београд - Стара Пазова - Нови Сад - Суботица - Државна граница, деоница: Стара Пазова - Нови Сад. Почетна стационажа овог пројекта, за десни „Инђијски“ колосек је km 1+965 док је за леви колосек km 2+192.

Станице

Пројектним решењем, у складу са саобраћајним анализама, на комплетној траси предвиђено је седам станица и једна мимоилазница, односно постојеће локације станица су задржане, осим станице Вогањ која је пројектована као мимоилазница. Све станице су предвиђене за потпуну реконструкцију, уз обезбеђење потребних капацитета и подизање нивоа безбедности пре свега са становишта путника.

У наредној табели дата су сва службена места и њихове најосновније карактеристике.

Табела 6: Пројектована службена места

Редни Број	Назив	Број Колосека	Перон (број x дужина / ширина / висина) [m]
1	ЖС Голубинци	5	2 x 220.0 / 4.0 / 0.55
2	ЖС Путинци	4	2 x 220.0 / 4.0 / 0.55
3	ЖС Рума	17	2 x 400.0 / 7.4 / 0.55
4	Мимоилазница Вогањ	4	/
5	ЖС Сремска Митровица	11	2 x 400.0 / 6.1 / 0.55
6	ЖС Мартинци	4	2 x 220.0 / 4.0 / 0.55
7	ЖС Кукујевци	5	1 x 220.0 / 4.0 / 0.55 1 x 220.0 / 6.1 / 0.55
8	ЖС Шид	12	2 x 400.0 / 7.4 / 0.55

Станични колосеци су постављени на међусобном растојању од 4,75 - 6,0 m за претицајне (у зависности од пројектне брзине у станицама) док су остали станични колосеци постављени на растојању од 4,75 m, односно 6,0 m између колосека где се постављају портали контактне мреже.

Пројектом трасе пруге⁹ предвиђена је изградња жичане заштитне ограде дуж комплетне трасе као и у станицама, све до зоне самих станичних зграда и платоа.

Дуж целе трасе обезбеђен је коридор за сервисне саобраћајнице ширине 3,0 m позициониране након жичане заштитне ограде, који има двојаку функцију, односно за омогућавање кретања возила у служби експлоатације, одржавања и хитних интервенција као и у функцији спајања не категорисаних пољопривредних путева.

Пројекат трасе пруге је прилагођен технологији која дозвољава извођење радова без комплетног затварања саобраћаја, односно уз одвијање саобраћаја по једном колосеку постојеће двоколосечне пруге. Нивелете колосека су „вођене“ незнатно изнад постојећих (0-20cm) што дозвољава реконструкцију појединачних колосека. Такође, нивелете свих станица су постављене по постојећем стању, односно уклопљене су у постојеће станични објекте.

Комплетна траса је подељена у пет поддеоница и то:

- Поддеоница 1:
 - o Голубинци укључиво - Рума искључиво (од km 43+505.029 до km 62+469.577)
- Поддеоница 2:
 - o Рума укључиво - Сремска Митровица искључиво (од km 62+469.577 до km 79+238.532)
- Поддеоница 3:
 - o Сремска Митровица укључиво - Шид – Др. граница (од km 79+238.532 до km 120+640.442)
- Поддеоница 4:
 - o Инђија искључиво- Голубинци искључиво (од km 1+994.834 до km 4+720.632)
- Поддеоница 5:
 - o Стара Пазова искључиво- Голубинци искључиво (од km 36+426.560 до km 43+505.029)

Денивелације путне инфраструктуре

На основу адекватних саобраћајних анализа, одређене су локације за изградњу денивелација путне инфраструктуре на деоници железничке пруге Стара Пазова-Шид. У зависности од категорије пута, карактеристика микролокације у смислу постојања стамбених објеката у непосредној близини укрштаја, геоморфолошких карактеристика терена као и саме топографије,

Како би се остварио континуитет друмског саобраћаја независно од железничког, пројектовано је 16 денивелисаних укрштаја, са 7 надвожњака, 9 подвожњака као и једним подвожњаком у трупцу ауто-пута Е 70 Београд-Шид. На предметној траси пројектована су и два надвожњака за прелаз крупне дивљачи (екодукти) и галерија у трупцу Инђијског левог колосека. Објекти на денивелисаним укрштајима пројектовани су на начин да технологија и динамика извођења радова на конструкцијама омогући саобраћај возова по једном колосеку двоколосечне пруге.

8. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

8.1. ПРИРОДНИ УСЛОВИ

8.1.1. Геолошке и геоморфолошке карактеристике

У погледу рељефа, посматрано подручје се већим делом налази на Сремској лесној тераси, а мањим делом на Фрушкогорској (Сремској) лесној заравни. На контакту ове две геоморфолошке целине формирана је већина насеља у зони ширег посматрања.

Фрушкогорска (Сремска) лесна зараван је рељефна целина која окружује планински венац Фрушке горе и налази се у североисточном делу трасе инфраструктурног коридора железничке пруге. Састављена је од лесних наслага (леса и лесоидних глина), при чему је лес различите дебљине (од 1 m до 7 m) стваран у квартару, највише у плеистоцену а делом и у холоцену. Лес је еолска творевина, настао је навејавањем fine ситне прашине коју су преносили ветрови из свих праваца. У погледу гранулометријског састава лес се састоји од песка, прашине и глине.

⁹ Идејни пројекат са студијом оправданости МЕДИТЕРАНСКИ КОРИДОР: Србија - Хрватска „СН“ железничка међувеза, Београд - Шид - граница између две државе, деоница Стара Пазова - Голубинци - Шид и железничка пруга Инђија - Голубинци / Студија изводљивости, ESIA, Београд 2023.години

У морфологији лесне заравни издвајају се предолице (лесне вртаче), долови, сурдуци, вододерине. Од лесне терасе је јасно издвојена падинама релативне висине од 10 m до 15 m.

Највећи део трасе железничке пруге се налази на делу *Сремске лесне терасе*, која је састављена од сувоземног, барског и преталоженог леса. Лесна тераса није јединствена целина, него је доста разуђена и јавља се у фрагментима. Налази се јужно од лесне заравни са надморском висином преко 80 m.

Порозност лесне терасе смањује се од лесне заравни на северу према алувијалном земљишту реке Саве на југу. Рељеф лесне заравни је једноставнији. На њеној површини су мање изражени морфолошки облици.

8.1.2. Хидрографске и хидролошке карактеристике

Хидрографска мрежа везана за железнички коридор обухвата природне водотоке који су притоке реке Саве и припадају Црноморском сливу. Мрежа обухвата и мелиорационе канале који су у надлежности ЈКП „Вода Војводина“. Сви водотоци на овом подручју извиру са јужних падина Фрушке Горе и теку од севера ка југу.

То су водотоци са мањим протоком, а у периодима значајнијих падавина могу имати бујични карактер. Већина њих се директно или индиректно улива кроз каналску мрежу у реку Саву. Хидрографска мрежа и режим водотока, услед антропогених утицаја, значајно су измењени у односу на некадашње природно стање. Промене су проузроковане изградњом насипа дуж реке Саве, изградњом дренажних и мелиорационих канала, као и изградњом црпних станица и малих акумулација на фрушкогорским потоцима.

На основу Уредбе о категоризацији водотока (Сл. гласник РС, бр. 5/68), река Сава припада II класи водотока. У II класу спадају воде погодне за купање, рекреацију и спортове на води, за узгој мање племенитих врста риба (циприниди), као и воде које се, поред уобичајених метода пречишћавања (коагулација, филтрација и дезинфекција), могу користити за снабдевање водом за пиће и у прехранбеној индустрији.

На територији Војводине алувијални песковити и шљунковити седименти представљају најзначајније акумулације подземних вода. Огромне количине подземних вода из ових седимената су од великог значаја за решавање питања водоснабдевања насеља и индустрије. Подземне воде се налазе близу површине тла (1,0–4,0 m), а често и на самој површини тла.

8.1.3. Климатске карактеристике

За сагледавање климатских прилика коришћени су подаци са метеоролошке станице у Сремској Митровици за период од 1991-2020. године. На основу анализираних климатских услова (температуре ваздуха, осунчања, облачности, падавина, влажности ваздуха и ветра), може се закључити да на посматраном подручју влада умерено-континентална клима са извесним специфичностима. Фрушка гора у великој мери утиче на трансформацију ваздушних маса које на њу наилазе.

Просечна вредност средње годишње температуре ваздуха на датом простору износи 11,8°C, док средња годишња максимална температура износи 17,6°C, а средња годишња минимална температура 6,6°C. Најхладнији месец за посматрани временски период је јануар са средњом месечном температуром од 0,6°C, док је најтоплији месец јули са средњом месечном температуром ваздуха од 22,1°C. Просечна температура ваздуха у зимском периоду износи 1,5°C, док у летњем периоду износи 21,6°C.

Релативна влажност ваздуха на посматраном простору варира од 68% до 88%. Средња годишња релативна влажност ваздуха износи 76%. Средња годишња осунчаност износи 2106 часова, број ведрих дана у посматраном временском периоду износи 77, док је број облачних дана 95.

Средња годишња сума падавина која се излучи на посматраном простору износи 617,1 mm. Најнижа средња месечна количина падавина забележена је у фебруару 34,6 mm, а највиша у јуну са просеком од 75,4 mm. Просечан број дана са снегом годишње износи 23 дана, са максималним просеком у јануару када број дана под снегом износи 7 дана.

На овом подручју заступљени су ветрови из различитих праваца: источног (односно југоисточног) тј. кошавског ветра са чеистином од 128‰ са једне стране и западног (односно северозападног) ветра са друге стране. Највећа средња брзина северозападног ветра износи 2,9 m/s.

8.1.4. Педолошке карактеристике

На анализираном подручју траса пруге прелази равно, претежно пољопривредно земљиште прилично хомогеног педолошког састава, углавном од карбонатног чернозема (на лесној заравни) и карбонатног и некарбонатног чернозема (на лесној тераси). Од пољопривредног земљишта преовлађују ораничне површине намењене ратарској и повртарској производњи.

Модернизација и реконструкција пруге неће утицати на трајну деградацију земљишта, обзиром да су пруга и железничко земљиште већ присутни у заузећу простора.

8.1.5. Сеизмолошке карактеристике

Основни степен сеизмичног интезитета за истражно подручје одређен је на основу „Сеизмолошке карте за повратни период од 500 година“ („Заједница за сеизмологију СФРЈ“, Београд 1987 године). Према овој карти, пројектно подручје је у зони 7° (седми степен) и 8° (осми степен) сеизмичке скале МСК-64. Тачније, највећи део трасе постојеће пруге налази се у зони 8° (осми степен) сеизмичке скале, а мањи део трасе (на потезу Шид – Државна граница) налази се у зони 7° (седми степен) сеизмичке скале.

8.2. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ

8.2.1. Природна добра

Утицај посебне намене на популације, станишта, екосистеме и коридоре који их повезују биће минималан, јер ће бити предузете активности на заштити и очувању природе, одрживом коришћењу природних ресурса и заштићених природних добара приликом изградње и експлоатације железничке пруге.

У зони ширег посматрања Просторног плана налазе се делови просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности:

Заштићена подручја

1. Споменик природе „Два стабла храста лужњака у Гибарцу“;
2. Споменик природе „Бела топола у Кукујевцима“;
3. Дрворед платана у Сремској Митровици;
 - део еколошки значајног подручја „Фрушка Гора и Ковиљски рит“ (бр. 14) еколошке мреже Републике Србије (Уредба о еколошкој мрежи, „Сл. гласник РС“, број 102/10);
 - део Подручја од међународног значаја за биљке „Фрушка гора и Ковиљско - петроварадински рит“, издвојен међународним ИВА пројектом;

Еколошки коридори

Табела 7: Врсте еколошких коридора и еколошки коридори које пресеца траса пруге

Врста еколошког коридора	Еколошки коридори које пресеца траса
Локални еколошки коридор	Голубиначки канал
Локални еколошки коридор	Велики Бегеј
Локални еколошки коридор	Поток Љуково
Регионални еколошки коридор	Поток Шеловренац
Локални еколошки коридор	Водоток Јеленачки поток
Локални еколошки коридор	Каналисани поток Кудош
Локални еколошки коридор	Каналисани водоток Кузминска шидина
Локални еколошки коридор	Јелисаветин канал
Локални еколошки коридор	Шидина
Локални еколошки коридор	Манђелов гат

Табела 8: Станишта строго заштићених и заштићених врста од националног значаја

Ознака	Назив	Врста
СТП04	Цигланске баре код Старе Пазове и Војке	<i>Cygnus olor</i> , <i>Microcarbo pygmaetus</i>
СТП07	Долина потока Љуково код Голубинаца	- <i>Alauda arvensis</i> , <i>Apus apus</i> , <i>Bombina bombina</i> , <i>Buteo buteo</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Columba palumbus</i> , <i>Delichon urbicum</i> , <i>Falco tinnunculus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Merops apiaster</i> , <i>Natrix natrix</i> , <i>Saxilola ruberta</i> , <i>Sturnus vulgaris</i> ;
ИНЋ11	Акумулација Јарковац	<i>Ardea purpurea</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Vanellus vanellus</i>
СМИ04	Легет	<i>Haliaeetus albicilla</i>
СМИ03	Полој на реци Сави	<i>Aythya marila</i>
ШИД07а	Шаториште	<i>Aquila heliaca</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Oriolus oriolus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Sylvia communis</i>
ШИД08а	Чесмин до	<i>Aquila heliaca</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Oriolus oriolus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Sylvia communis</i>
ШИД08ц	Чесмин до настао корекцијом од ШИД08б	<i>Buteo buteo</i> , <i>Fringilla coelebs</i> , <i>Turdus philomelos</i>
ШИД09	Марков до	<i>Aquila heliaca</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Oriolus oriolus</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Sylvia communis</i>

8.2.2. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

Закон о пољопривредном земљишту јасно дефинише:

- Пољопривредно земљиште је земљиште које се користи за пољопривредну производњу (њиве, вртови, воћњаци, виногради, ливаде, пашњаци, рибњаци, трстици и мочваре) и земљиште које се може привести намени за пољопривредну производњу.
- Обрадиво (пољопривредно) земљиште јесу њиве, вртови, воћњаци, виногради и ливаде.

Преостале категорије: пашњаци, рибњаци, трстици и мочваре представљају необрадиво пољопривредно земљиште.

Пољопривредно земљиште обухвата највећи део трасе пруге, али је већ трајно пренамењено у непољопривредне сврхе.

Воде и водно земљиште

Воде у водотоцима и подземне воде, као део укупних вода, представљају јединствен водопривредни подсистем и њихове количине и квалитет морају бити у складу са потребама друштва и заштитом животне средине. Приликом коришћења вода не смеју се угрозити прописани водни режими (квалитативне и количинске компоненте), довести у опасност здравље људи, угрозити животињски и биљни свет, природне и културне вредности и добра (естетске вредности вода и околине, археолошки, историјски, биолошки и геолошки ресурси, итд.), као и рационалне потребе низводних корисника и заинтересованих за воде.

Све ове ресурсе вода, као јединствену целину, потребно је рационално и оптимално користити дефинишући улоге појединих објеката система у оквиру целине (базна изворишта, изворишта за покривања врхова дијаграма потрошње, итд.). Подземне воде одговарајућег квалитета потребно је на савремен и рационалан начин заштитити и искористити за водоснабдевање становништва. Остале подземне воде, уколико њихова експлоатација не угрожава природну средину, могу се користити за потребе индустрије, наводњавања и у друге сврхе.

Управљање водама мора се обављати у складу са начелом јединственог водног система, а према плану управљања водама на одређеном водном подручју тако да, није дозвољено мењање постојећег водног режима без прибављања посебних водних услова, спровођења одговарајућих анализа, и одговарајуће техничке документације, што подразумева и израду одговарајућих Правилника о начину и условима коришћења водних објеката у (евентуално) новонасталим водно-режимским условима.

Заштита вода и њихово коришћење остварује се у оквиру интегралног управљања водама спровођењем мера за очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета и количина. Воде се могу користити, а отпадне воде испустити уз примену одговарајућег третмана, на начин и до нивоа који не представља опасност од загађивања. Мере заштите вода обезбеђују спречавање или ограничавање уношења у воде опасних, отпадних и других штетних материја, праћење и испитивање квалитета површинских и подземних вода, као и квалитета отпадних вода и њихово пречишћавање.

Стратегијом управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Службени гласник РС“, бр. 3/2017), у смислу дефинисања и заштите водног земљишта у јавној својини и водних објеката, заштита од великих вода, заштита режима вода и коришћење вода. Водно земљиште текуће воде, у складу са одредницама наведеног закона, је корито за велику воду (простор који плави велика вода повратног периода једном у 100 година) и приобално земљиште тј. појас земљишта непосредно уз корито за велику воду, који служи одржавању заштитних објеката и корита и обављању других активности које се односе на управљање водама у подручју заштићеном од поплава.

Намена водног земљишта које је у јавној својини Републике Србије, не може се мењати без сагласности ЈВП Воде Војводине Нови Сад. Инвеститор има обавезу регулисања имовинско-правних односа за коришћење водног земљишта. Водећи рачуна о основним принципима заштите вода, на водном земљишту се могу градити следећи садржаји:

- објекти у функцији водoprивреде, одржавања и реконструкције водотока;
- остали објекти инфраструктуре.

Уважити намену водног и приобалног земљишта, према члану 8, 9. и 10. Закона о водама.

Планским уређењем простора обезбедити неометано функционисање водних објеката, одржавање и уређење водних објеката, стабилност објеката за заштиту од поплава, ерозије и бујице, заштиту од штетног дејства унутрашњих вода (одводњавање) и др, дефинисаних чланом 13, 15, 16. и 17. Закона о водама.

Шуме и шумско земљиште

У зони ширег посматрања заступљене су веома мале површине шумског земљишта. Како би утицај подручја посебне намене на шуме и шумско земљиште у обухвату Просторног плана био што повољнији неопходно је:

- водити рачуна да се не угрожавају састојине (раст и развиће) у оквиру обухвата Просторног плана;
- придржавати се закона и законских прописа који се тичу заштите шума, заштите природе, дивљачи и ловства, заштите животне средине.

Минералне сировине

У ширем обухвату Плана инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Шид, налазе експлоатациона поља минералних сировина подземних вода и опекарских сировина.

Лежишта минералних сировина у обухвату Плана:

- Лежиште опекарских сировина ИГМ „РУМА“ РУМА у експлоатацији;
- Лежиште опекарских сировина УНИВЕРЗУМ, површински коп „Пустара“ код Инђије у експлоатацији;
- Лежиште подземних вода, експлоатациони простор изворишта термоминералних вода „BLACKOAK LAND“ у Инђији у експлоатацији;
- Лежиште подземних вода, експлоатациони простор изворишта кланице „Радић“ у Руми у експлоатацији;
- Лежиште подземних вода, експлоатациони простор изворишта Казнено поправног завода Сремска Митровица у експлоатацији;
- Лежиште опекарских сировина површински коп „Ограде II“ код Кузмина у експлоатацији;
- Лежиште подземних вода, експлоатациони простор изворишта „Victoriaoil“ у Шиду у експлоатацији.

Траса пруге не прелази преко ових експлоатационих поља.

8.3. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА

Према подацима добијеним од Републичког завода за заштиту споменика културе, у обухвату Просторног плана се налази културно добро од изузетног значаја која су у надлежности Републичког завода за заштиту споменика културе. Траса инфраструктурног коридора пролази периферним делом археолошког налазишта Сиирмијум, већ утврђеном трасом постојеће железничке пруге.

Према подацима добијеним од Завода за заштиту споменика културе, Сремска Митровица, на простору у оквиру границе обухвата Просторног плана и у оквиру границе подручја посебне намене налази се разноврсно и вредно културно наслеђе, које чине непокретно културно добро, добра која уживају претходну заштиту и евидентирана културна добра.

Планирани инфраструктурни коридор пролази кроз простор археолошког налазишта „Солнок или Град“, проглашеним спомеником културе. Коридор се пружа већ утврђеном трасом постојеће железничке пруге.

Преглед културних добара која се налазе у зони утицаја

Мере заштите за непокретна културна добра од изузетног значаја прописује Републички завод за заштиту споменика културе.

Мере заштите за непокретна културна добра, добра која уживају претходну заштиту и евидентирана културна добра прописује територијално надлежан Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица.

Културна добра су класификована и груписана на културна добра архитектуре, просторне културно-историјске целине, знаменита места (меморијалне споменике, спомен обележја и ратни меморијали) и археолошко наслеђе (археолошка налазишта и локалитети).

Табела 9: Културна добра у обухвату Просторног плана

Културна добра на територији општине Шид				
Добра која уживају претходну заштиту				
Р.бр.	Назив	Врста	Локација¹⁰	Опис
1.	Зграда железничке станице у Шиду	Градитељски објекат	КО Шид, 5225	
2.	Управна зграда и портирница месне индустрије „Шид“	Градитељски објекат	КО Шид, 4164/6, Објекти 1 и 3	
3.	Спомен плоча Миладину Зорићу-Гарачи, на перону Железничке станице Шид, ул. Јанка Веселиновића бр. 2-4	Меморијални споменик, спомен обележје и ратни меморијал	КО Шид, 5225	
4.	„Црквине“ (58/B/6)	Археолошки локалитет	КО Кукујевци	Налази се југоисточно од села, у близини железничке пруге. На њему је пронађен материјал који указује на насеље из римског периода.
5.	Траса римског пута на потесу „Корови“ (121/B/2)	Археолошки локалитет	КО Шид	
6.	Локалитет на потесу „Орашје“ (121/B/3)	Археолошки локалитет	КО Шид	На површини 200x150 m налази се мање насеље из римског периода. Карактер локалитета је мање насеље или комплекс веће <i>villa rustica</i> .
Културна добра на територији града Сремска Митровица				
Културна добра од изузетног значаја				
Р.бр.	Назив	Врста	Локација	Опис
7.	Сиријум, римски град испод данашње Сремске Митровице	Археолошко налазиште	Сремска Митровица	Траса пруге пролази периферним делом археолошког налазишта.

¹⁰ Локација може бити описана само катастарском општином и приказана на Рефералној карти бр. 2, или бројем катастарске парцеле или координатама (ГПС, Гаус-Кригер...)

Културна добра				
8.	Зграда железничке станице и Споменик Ослобођења у Сремској Митровици	Споменик културе-архитектура	КО Сремска Митровица, к.п. бр. 6018, 5957	
Евидентирана добра				
9.	Део ПКЦИ „Стара муњара“	Просторно-културно-историјска целина	КО Сремска Митровица, 987/2, 987/4, 987/5, 987/6	
10.	Електрична централа тзв. „Муњара“, ул. Фрушкогорска број 71	Споменик културе-архитектура	КО Сремска Митровица, 987/2, Објекат 1	
11.	Зграда старе железничке станице у Мартинцима	Споменик културе-архитектура	КО Мартинци, К.п. бр. 6948/1	
12.	„Хардијев млин“ у Сремској Митровици	Споменик културе-архитектура	КО Сремска Митровица, 1279/26	
13.	ПКЦИ гркокатоличко, протестантско и назаренско гробље, ул. Русинска 66	Просторно-културно-историјска целина	КО Сремска Митровица, 1284, 1285, 1286	
Добра која уживају претходну заштиту				
14.	Спомен плоча на перону железничке станице Сремска Митровица, ул. Железничка бр. 2-4	Меморијални споменик, спомен обележје и ратни меморијал	КО Сремска Митровица, 6018	
15.	Спомен плоча погинулим железничарима, на перону железничке станице Сремска Митровица, ул. Железничка бр. 2-4	Меморијални споменик, спомен обележје и ратни меморијал	КО Сремска Митровица, 6018	
16.	Мала страна (60/В/7)	Археолошки локалитет	КО Лаћарак	Јужно од села и јужно уз железничку пругу пронађени су остаци праисторијске керамике као и већи број комада кућног лепа са остацима пружа, део огњишне плоче и остаци животињских костију. Насеље је од старчевачке фазе до млађег неолита бапско-ленђелске културне групе и прелаза Винђе-Тордош и Винче-Плочник, као и фрагменти посуда из доба Сеобе народа.
17.	„Забран“-преко канал (60/В/8)	Археолошки локалитет	КО Лаћарак	Југозападно од села и јужно уз железничку пругу пронађени фрагменти керамике из бронзаног доба и римскопровинцијска керамика.
18.	Локалитет „Клисара“, потес Петровци (70/В/3)	Археолошки локалитет	КО Мартинци	Источно од села и јужно уз саму железничку пругу на локалитету Клисура пронађено је неколико саркофага од олова и камена са скелетним остацима и гробним прилозима. На површини око 150x50 m пронађени су остаци керамике и други покретни археолошки материјал који се хронолошки могу датовати у римско доба и средњи век. Комплекс од више грађевина и некропола.
19.	Локалитет „Ерла“, потес Међош (70/В/2)	Археолошки локалитет	КО Мартинци	Налази се западно од села и јужно од железничке пруге на површини од око 80x60 m. Насеље са краја бронзаног доба.

20.	Локалитет на потесу Селиште (57/B/4)	Археолошки локалитет	КО Кузмин	Северно од села и северно од железничке пруге пронађен је материјал који припада римском добу.
21.	Локалитет на потесу Црквине (57/B/7)	Археолошки локалитет	КО Кузмин	Налази се северно од села. На њему је поред материјала из римског периода пронађена керамика која припада средњем веку.
Културна добра на територији општине Рума				
Културна добра				
Р.бр.	Назив	Врста	Локација	Опис
22.	„Солнок или Град“	Археолошко налазиште	КО Добринци, североисточно од насеља, потес Шевин брег: 869/1, 869/2, 870/1, 870/2, 870/3, 870/4, 871/1, 871/2, 871/3, 871/4, 872, 873, 874, 875, 876/1, 876/2, 876/3, 912/1, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1050, 1053/1, 1053/2, 1054/1, 1054/2, 1056, 1067/4, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 3589, 1051, 3561, 3582, 3585, 3586, 3588, 3589, 3595, 3600	Налазиште се диже према прузи и ситуиран је са обе стране пруге. Део локалитета који је јужно од пруге је већих димензија. Локалитет се простире на површини од 30 ha. На локалитету се налазе остаци римског војног утврђења <i>Caput Bassianense</i> , цивилно насеље и некропола.
Добра која уживају претходну заштиту				
23.	Зграда железничке станице у Руми	Градитељски објекат	КО Рума, 7416	
24.	Споменик железничарима, на железничкој станици Рума, поред улаза у нову Управну зграду, ул. Железничка бр. 212	Меморијални споменик, спомен обележје и ратни меморијал	КО Рума, 7390/1	
25.	Код Барутане (97/B/4)	Археолошки локалитет	КО Рума	
26.	Локалитет „Одјавица 4“, потес Округлице (25/B/3)	Археолошки локалитет	КО Вогањ	
27.	Забрана (37/B/2)	Археолошки локалитет	КО Добринци	Северозападно од села, јужно од железничке пруге на површини 50x150 m. Пронађени су праисторијски и средњовековни материјал. карактер налазишта је насеље.
28.	Забрана (52/B/1)	Археолошки локалитет	КО Краљевци	Источно од села, јужно од железничке пруге констатован је грађевински материјал и керамика, која припада римском добу. Претпоставља се да је у питању насеље, вероватно село- <i>pagus</i> .
Културна добра на територији општине Инђија				
Добра која уживају претходну заштиту				
Р.бр.	Назив	Врста	Локација	Опис
29.	Зграда железничке станице у Инђији	Градитељски објекат	КО Инђија, 3614, 3615	

30.	Крчевине II (44/B/3)	Археолошки локалитет	КО Инђија	Налази се северозападно од насеља на површини од 80x80 m. На њему је пронађен праисторијски и средњовековни материјал. Карактер налазишта је насеље.
31.	Бешански друм-Крчевине (44/B/4)	Археолошки локалитет	КО Инђија	Налази се северозападно од насеља на површини од 100x100 m. На њему је пронађен материјал из средњовековног периода.
Културна добра на територији општине Стара Пазова				
Добра која уживају претходну заштиту				
Р.бр.	Назив	Врста	Локација	Опис
32.	Зграда железничке станице у Старој Пазови	Градитељски објект	КО Стара Пазова, 9546/1	
33.	Пољопривредно добро Напредак (106/B/2)	Археолошки локалитет	КО Стара Пазова	Северозападно од насеља и западно од железничке пруге на потесу Јарковац, локалитет на равном терену површине 200x150 m. На њему је пронађен римски надгробни споменик из II века. Приликом рекогносцирања пронађен је материјал који припада римском добу. Карактер налазишта је <i>pagus</i> .

Мере заштите за непокретна културна добра од изузетног значаја, непокретна културна, добра која уживају претходну заштиту и евидентирана културна добра прописују територијално надлежни Заводи за заштиту споменика културе.

Културна добра су класификована и груписана на културна добра архитектуре, просторне културно-историјске целине, знаменита места (меморијалне споменике, спомен обележја и ратни меморијали) и археолошко наслеђе (археолошка налазишта и локалитети).

8.4. СТАНОВНИШТВО

Шире подручје Просторног плана обухвата 19 насеља на територији Града Сремска Митровица и четири општине и то: Стара Пазова и Голубинци у општини Стара Пазова; Инђија, Јарковци и Љуково у општини Инђија; Рума, Путинци, Добринци, Краљевци, Вогањ у општини Рума; Сремска Митровица, Шашинци, Лаћарак, Мартинци и Кузмин у Граду Сремска Митровица и Шид, Кукујевци, Бачинци и Гибарац у општини Шид.

У урбана насеља сврставају се Стара Пазова, Инђија, Рума, Сремска Митровица и Шид, док су остала насеља руралног карактера.

Број становника – Уколико посматрамо шире гравитационо подручје, односно целе ЈЛС кроз које пролази железничка пруга, може се констатовати да око 255.000 становника живи на овом простору. На подручју обухвата Просторног плана, према подацима Пописа из 2022. године живи 151.241 становник. Број становника од 1948. године бележи пораст до пописа становништва 2002. године са 82.713 на 172.196 становника (пораст од 108,2%). Међутим, у периоду од 2002. до 2022. године дошло је до опадања броја становника за 20.955 што је последица емиграције становништва и негативног природног прираштаја. Подаци о броју становника по пописима у насељима ширег простора обухвата Просторног плана дате су у табели 10.

Табела 10: Број становника по пописима 1948–2022. године¹¹ у насељима ширег обухвата Просторног плана

Насеље	Број становника								
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.	2022.
Стара Пазова	9193	10103	12089	13776	16217	17110	18645	18602	18522
Голубинци	4724	4763	4828	4741	4510	4497	5129	4721	4175
Инђија	7758	8566	13525	17892	21843	23061	26247	26025	24450
Јарковци	404	554	456	364	364	318	604	593	579
Љуково	486	570	897	967	1191	1301	1604	1525	1383
Рума	14001	15619	19446	23933	27699	28582	32229	30076	27747
Путинци	2251	2294	3029	2938	3075	2890	3244	2745	2360
Добринци	1680	1625	1629	1641	1696	1701	1716	1549	1372
Краљевци	965	966	1142	1214	1218	1216	1232	1056	906
Вогањ	1424	1558	1687	1692	1728	1628	1614	1506	1281
Сремска Митровица	13183	15456	20790	31986	37628	38834	39084	37751	36764
Кузмин	3916	3953	4086	3888	3730	3491	3391	2982	2569
Мартинци	4146	4136	4396	4003	3975	3663	3639	3070	2590
Шашинци	2087	2029	2106	2067	1983	1928	1830	1623	1436
Лаћарак	4356	4455	5902	8121	9718	10235	10893	10638	9278
Шид	6710	7268	9058	11823	13450	14275	16311	14893	12618
Кукујевци	2671	2660	2598	2345	1985	1821	2252	1955	1490
Бачинци	1785	1815	1694	1538	1324	1298	1374	1180	990
Гибарац	973	1044	1108	980	915	840	1158	989	731
Укупно	82713	89434	110466	135909	154249	158689	172196	163479	151241

Број домаћинстава - Од 1948. године до 2002. године, број домаћинстава у подручју обухваћеним Просторним планом се константно повећава, а број њихових чланова смањује. У пописном периоду између 2002. и 2011. године евидентан је пад броја домаћинстава што је последица смањивања броја становника. Међутим, према подацима са последњег пописа 2022. године број домаћинстава бележи раст од 4%.

На планском подручју, просечан број чланова домаћинстава 2022. године износио је 2,73 члана, што представља смањење у односу на претходне пописе, а резултат је већег удела градског у укупном становништву, јер су се услед преласка становника из села у град протеклим деценијама у граду формирала нова мала домаћинства (Табела 11).

Табела 11: Упоредни преглед домаћинстава по пописима 1948–2022. године¹²

Насеље	Број домаћинстава								
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.	2022.
Стара Пазова	2556	2892	3515	4160	5138	5448	6170	6012	7042
Голубинци	1137	1232	1361	1398	1381	1372	1583	1427	1419

¹¹ Извор: „Упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991, 2002. и 2011, подаци по насељима“, Књига 20 Републички Завод за статистику, Београд, 2014. године и Попис становништва, домаћинства и станова 2022. године, Књига „Старост и пол“, РЗС, Београд, 2023.

¹² Извор: „Упоредни преглед броја домаћинстава 1948–2011. и станова 1971–2011.“, РЗС, Београд, 2014. године и Попис становништва, домаћинства и станова 2022. године, Књига „Домаћинства према броју чланова“, РЗС, Београд, 2023

Насеље	Број домаћинства								
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.	2022.
Инђија	2124	2314	3721	5097	6698	7137	8323	8634	9232
Јарковци	86	134	117	111	138	110	176	195	204
Љуково	101	131	232	254	315	370	453	441	502
Рума	3858	4507	5605	7381	9152	9320	10891	10431	10934
Путинци	502	562	812	845	923	899	1065	975	843
Добринци	404	417	434	454	496	512	541	491	441
Краљевци	241	248	292	334	339	351	361	340	327
Вогањ	314	369	424	446	479	465	535	458	455
Сремска Митровица	4572	4837	6712	10203	12627	13294	14213	13662	14356
Кузмин	876	948	1066	1098	1135	1107	1050	948	872
Мартинци	989	1056	1190	1194	1217	1190	1133	1005	956
Шашинци	477	513	555	579	568	578	613	518	500
Шид	2008	2211	2758	3759	4590	4878	5510	5322	5060
Кукујевци	597	625	689	652	615	623	712	652	551
Бачинци	450	472	481	472	445	454	474	431	395
Гибарац	238	265	292	287	297	266	343	320	271
Укупно	21530	23733	30256	38724	46553	48374	54146	52262	54360

У погледу старосне структуре, а на основу података из Пописа становништва 2022. године, на територији обухваћеној Просторним планом доминирало је радно способно становништво (15-64 година) са укупно 96204 становника односно 63,6% укупне популације, затим следи старо становништво (65 и више година) са укупно 33218 односно 22% укупне популације, док је најмалобројније било младо становништво (0-15 година) са укупно 21819 становника, односно 14,4% укупне популације.

Потенцијали демографског развоја везани су за градска подручја Старе Пазове, Сремске Митровице, Инђије, Руме и Шида. Према подацима Републичког завода за статистику у 2021. години евидентан је позитиван миграциони салдо у општинама Стара, Пазова, Инђија и Рума, док је у општини Шид и граду Сремска Митровица забележен негативни миграциони салдо.

Негативни тренд кретања демографских појава и процеса је резултат кумулираних негативних демографских ефеката током дужег временског периода, који се може очекивати и у будућности (негативни природни прираштај, пад стопе фертилитета и демографско старење). Процес старења становништва резултирао је смањењем младог услед емиграције у друге државе или веће привредне центре (Београд и Нови Сад) и повећањем удела старог становништва.

8.5. МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА

Мрежа насеља - У обухвату Просторног плана се налази 19 насеља која припадају територијама четири јединице локалне самоуправе. Стара Пазова и Голубинци у општини Стара Пазова; Инђија, Јарковци и Љуково у општини Инђија; Рума, Путинци, Добринци, Краљевци, Вогањ у општини Рума; Сремска Митровица, Шашинци, Лаћарак, Мартинци и Кузмин у Граду Сремска Митровица и Шид, Кукујевци, Бачинци и Гибарац у општини Шид.

У урбана насеља сврставају се Стара Пазова, Инђија, Рума, Сремска Митровица и Шид, док су остала насеља руралног карактера.

У насељима градског типа, као центрима јединица локалне самоуправе заступљени су сви садржаји неопходни за несметано функционисање. Постојећа просторна организација и распоред установа јавних служби зависи од величине насеља, броја становника, и удаљености насеља од центра јединице локалне самоуправе.

8.6. ПРИВРЕДА

На основу Уредбе о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину („Службени гласник РС“, број 104/14) утврђена је јединствена листа развијености региона, који су према степену развијености разврстани у развијене и недовољно развијене регионе и јединица локалне самоуправе, које су разврстане у прву, другу, трећу и четврту групу и девастирана подручја на основу података органа надлежног за послове статистике и финансија.

Према наведеној Уредби јединице локалне самоуправе у обухвату Просторног плана сврстане су:

- прву групу чине јединица локалне самоуправе чији је степен развијености изнад републичког просека – општина Стара Пазова
- другу групу чине јединице локалне самоуправе чији је степен развијености у распону од 80% до 100% републичког просека – Град Сремска Митровица и општине Инђија и Рума
- трећу групу чине недовољно развијене јединице локалних самоуправа чији је степен развијености у распону од 60% до 80% републичког просека – општина Шид.

Влада Републике Србије је 2015. усвојила нову Методологију за израчунавање степена развијености региона и јединица локалних самоуправа („Службени гласник РС“, број 62/15) међутим, Влада нови методолошки концепт није применила у периоду 2015-2020. године, већ се примењивала листа развијености јединица локалне самоуправе из 2014. године која је за рангирање општина и градова користила стару методологију.

Мапирање степена развијености општина и градова базирано на утврђеној методологији усвојеној 2015. године, са новијим подацима и демографским проценама указује на значајне промене по питању развијености јединица локалних самоуправа у обухвату Просторног плана.

Према новој методологији за израчунавање степена развијености региона и јединица локалних самоуправа јединице локалне самоуправе у обухвату Просторног плана сврстане су:

- У прву групу развијености (изнад републичког просека) Град Сремска Митровица, општине Инђија и Стара Пазова,
- у другу групу развијености (просечна развијеност од 80% до 100%) у којој се налази општина Рума
- и трећу групу развијености (недовољно развијене јединице локалне самоуправе) у којој се налазе општина Шид.

У оквиру планског подручја основне привредне гране представљају пољопривреда и индустрија. Од индустријских комплекса предњачи прехрамбена индустрија а постоје и објекти за прераду хемијских производа, машиноградње, производње резане грађе, текстилне индустрије, производњу финалних производа од дрвета, графичка делатност, производња сточне хране и друге врсте индустрија. Основни развојни приоритет у обухвату Просторног плана, представља јачање конкурентне, извозно оријентисане индустрије, базиране на знању, иновацијама и сталном унапређењу и савременој предузетничкој инфраструктури. Развој индустрије заснивати на коришћењу компаративних предности подручја, уз стварање атрактивног пословног амбијента и конкурентне индустријске структуре. Приоритет треба да буде динамичнији развој прерађивачке индустрије, малих и средњих предузећа, и предузетништва првенствено везаних за локално сировинско залеђе.

Постизање економског развоја планског подручја подразумева и достизање одређеног нивоа развоја железничког транспортног система у погледу модернизације и повећања конкурентности осталим видовима саобраћаја, а са циљем повећања промета робе и путника.

Изградњом железничког коридора на којем ће на целој дужини бити задовољени одређени стандарди у смислу квалитета инфраструктуре, брзине возова, размене информација и различитих услуга допринеће повећању редовности и безбедности саобраћаја уз допунске ефекте на убрзање економског развоја и повећање тражње услуга.

Изградња и модернизација железничке пруге високих перформанси имаће на средњи и дужи рок посредне и непосредне утицаје на шире подручје и гравитирајуће окружење, а очекује се позитиван утицај на постојећу социо-економску структуру и демографска кретања становништва. Модернизована железничка пруга високих перформанси повећаће степен доступности локалног становништва, у ужом и ширем окружењу, радним и осталим активностима, услугама, превозу робе, а такође ће омогућити бржу интеракцију са другим областима у сваком погледу. Такође, ревитализација железничке инфраструктуре допринеће и развоју туризма на овом подручју.

Железница је најпогоднији вид саобраћаја са становишта развоја екотуризма будући да пруга најмање нарушава природни амбијент предела кроз који пролази, те најмање загађује животну средину.

Индиректни ефекти функционисања модернизоване железничке пруге огледају се у даљем привредном и демографском јачању постојећих полова развоја односно урбаних центара Старе Пазове, Инђије, Сремске Митровице, Руме и Шид, али и равномернијем развоју целе територије како у оквиру обухвата плана тако и у оквиру целе сремске области. Очекује се смањивање емиграције становништва из села у градове, подизање тзв. степена инвестиционе привлачности подручја у непосредном окружењу планиране железничке пруге, као и побољшање регионалне, међурегионалне и међународне саобраћајне повезаности и приступачности.

8.7. ИНФРАСТРУКТУРА

8.7.1. Саобраћајна инфраструктура

Железничку мрежу на територији Просторног плана и у непосредном окружењу, поред магистралних пруга бр. 101 и бр.105, Београд – Шид – граница Хрватске (деоница Стара Пазова - Шид) и бр.121 Инђија – Голубинци чине следеће железничке пруге:

- регионална бр.211, Рума – Шабац – Распутница Доња Борина – државна граница – (Зворник Нови);
- манипулативна бр.406, Шид – Сремска Рача Нова – државна граница – (Бијељина)

Табела 12: Укрштаји линијске саобраћајне инфраструктуре са коридором магистралне пруге¹³

Редни број	Назив линијске инфраструктуре (ЛИ)	Стационажа укрштаја (km)	ЈЛС	Стационажа ЛИ ~ (km)
Магистрална пруга				
1.	ДП бр.100	-	Ст.Пазова	-
2.	ОП Љуково-Голубинци	44+752	Ст.Пазова	-
3.	ДП бр.127	49+690	Ст.Пазова	1+089
4.	ОП Путинци - Д.Петровци	52+100	Рума	-
5.	ДП бр.120	60+670	Рума	60+629
6.	ДП бр.21	62+925	Рума	38+265
7.	Насељска саобраћајница	64+347	Рума	-
8.	ДП бр.120 АЗ	72+666 72+886	Рума	50+725 49+245
9.	ДП бр.20	78+304	Ср.Митровица	1+179
10.	Насељска саобраћајница	79+394	Ср.Митровица	-
11.	Насељска саобраћајница	80+673	Ср.Митровица	-
12.	ДП бр.120	82+744	Ср.Митровица	39+752
13.	Насељска саобраћајница	85+067	Ср.Митровица	-
14.	ДП бр.120	90+137	Ср.Митровица	31+832
15.	Насељска саобраћајница	93+257	Ср.Митровица	-
16.	ДП бр.19	98+202 ¹⁴	Ср.Митровица	21+827
17.	ДП АЗ/Е-70	98+313	Ср.Митровица	23+494
18.	ДП бр.120	101+937	Шид	18+996
19.	Насељска саобраћајница	104+055	Шид	-
20.	ОП Бачинци-Адашеви	107+905	Шид	-
21.	Насељска саобраћајница	111+370	Шид	-
22.	ДП бр.120/ДП бр.121	114+804	Шид	5+397/0+000

8.7.1.1. Инфраструктура друмског – путног саобраћаја

Путну мрежу на територији Просторног плана и у непосредном окружењу, чине следећи државни путеви:

- ДП АЗ / М-1, државна граница са Хрватском (гранични прелаз Батровци) - Београд);
- ДП I6 реда бр.19, веза са државним путем 12-Нештин-Ердевик-Кузмин - државна граница са Босном и Херцеговином (гранични прелаз Сремска Рача);

¹³ ДП – државни пут, ОП – општински пут

¹⁴ Укрштај магистралне пруге и ДП бр.19 није прецизно утврђен кроз техничку документацију пруге услед сложене саобраћајне и геоморфолошке ситуације на терену. Укрштај ће бити дефинисан кроз другу техничку документацију по динамици, уз услове надлежног министарства и управљача путне и железничке инфраструктуре.

- ДП I6 реда бр.20, веза са државним путем А3-Сремска Митровица-Богатић - државна граница са Босном и Херцеговином (гранични прелаз Бадовинци);
- ДП I6 реда бр.21, Нови Сад – Ириг - Рума - Шабац - Коцељева-Ваљево - Косјерић - Пожега – Ариље – Ивањица - Сјеница;
- ДП IIa реда бр.120, државна граница са Хрватском (гранични прелаз Шид) - Шид - Кузмин - Сремска Митровица - Рума - Пећинци - Обреновац;
- ДП IIa реда бр.121, државна граница са Босном и Херцеговином (гранични прелаз Сот) - Шид - Адашевци - државна граница са Босном и Херцеговином (гранични прелаз Јамена);
- ДП IIa реда бр.127, Путинци - Стара Пазова - Стари Бановци;
- ДП IIa реда бр.100 Хоргош - Суботица - Бачка Топола - Мали Иђош - Србобран - Нови Сад - Сремски Карловци - Инђија - Стара Пазова - Београд.

као и општинска путна мрежа јединица локалне самоуправе у обухвату просторног плана.

Укрштаји путне мреже са планираним коридором железничке пруге евидентирани су графички и приказани на рефералним картама.

8.7.1.2. Инфраструктура водног саобраћаја

Стратегија водног саобраћаја¹⁵ подразумева рехабилитацију и обнављање, модернизацију пловних путева (задржавање и повећавање класе пловности), као и обнављање и установљивање лучких и пристанишних капацитета, обезбеђење квалитетне повезаности са залеђем као и интегрално повезивање са осталим видовима саобраћаја.

Модернизација и рехабилитација у области водног саобраћаја односи се на:

- искључивање застареле флоте и њену замену модерним, чистим и ефикасним бродовима;
- увођење интелигентних система у саобраћај и транспорт са сателитским позиционирањем, дигиталном навигационом картографијом и слично;
- побољшање главних делова мреже унутрашњих пловних путева Републике Србије повезано са ограниченим средствима.

Развој ефикасних мултимодалних приступних тачака је предуслов за ефикасно коришћење водног транспорта. Планиран је даљи развој и унапређење лука у обухвату Просторног плана (Сремска Митровица). Луке и пристаништа заједно са одређеним терминалима, представљају локалне приступне чворове за европске пловне путеве и омогућавају интермодалне транспортне услуге „од врата до врата“ уз коришћење водних путева. Ефикасне мултимодалне приступне тачке представљају неопходни део јавне инфраструктуре, иако уобичајено нису под пуном контролом државе.

8.7.1.3. Инфраструктура ваздушног саобраћаја

Ваздушни терминали у непосредној близини обухвата Просторног плана остају Сремска Митровица (Велики Радинци) и Рума.

Концепт инфраструктуре ваздушног саобраћаја подразумева резервацију и обнављање, модернизацију постојећих капацитета, у складу са интересима корисника простора (општина) чиме се омогућује интегрално повезивање са осталим видовима саобраћаја.

8.7.1.4. Инфраструктура интермодалног саобраћаја

Интермодалним транспортом постиже се оптималност целокупног транспортног процеса кроз истицање предности које сваки вид саобраћаја пружа у односу на остале видове. Да би интермодални транспорт био конкурентан потребно је унапредити техничко-технолошке процесе на граничним прелазима и терминалима, железничку инфраструктуру и стимулисати друмске превознике који обављају почетно/завршне операције у интермодалном транспортном ланцу, односно транспорт до/од терминала.

¹⁵ Дефинисана у оквиру Стратегије развоја водног саобраћаја у Републици Србији од 2015. до 2025. године („Службени гласник РС”, број 3/15)

Магистрална пруга на предметним деоницама даје врло добре предуслове за укључивање свих видова саобраћаја у транспортну понуду и повезивање на интегралном принципу. Према Просторном плану Републике Србије и Регионалном просторном плану АП Војводине, планирани су интермодални чворови у Сремској Митровици (међународни), Руми, Инђији и Старој Пазови (регионални).

С обзиром на величину транспотног тржишта наше земље и региона и ограничен потенцијал за ову врсту транспорта, важна је међудржавна сарадња како стратешки, на бази регионалних и билатералних иницијатива за интермодални транспорт, тако и оперативно преко оператера за интермодални транспорт.

С обзиром на инфраструктурну неопремљеност и недостатак средстава потребно је предузети одговарајуће мере (организационе, инвестиционе) које би допринеле унапређењу и развоју интермодалног саобраћаја.

Потребно је осигурати да терминали, сходно потреби, осим за претовар контејнера, буду оспособљени и за претовар осталих јединица интермодалног транспорта (нпр. изменљивих транспортних судова и полуприколица), као и комплетних друмских возила.

8.7.2. Водна и комунална инфраструктура

У погледу водоснабдевања, посматрано подручје припада сремском регионалном систему, који се ослања на коришћење алувијалног водоносног слоја река Дрине и Саве између Јамене и Лаћарка и на захватање воде из основног аквиферског комплекса. У водоснабдевању насеља приоритетно и максимално ће се користити локални извори подземних и површинских вода, а недостајуће количине обезбеђиваће се из великих регионалних система, ослањајући се на изворе који су заштићени од загађења.

У ужем и ширем коридору пруге налазе се извори водоснабдевања и њихове зоне санитарне заштите у Инђији, Голубинцима, Руми, Сремској Митровици и Шиду. Око наведених извора воде успостављене су зоне санитарне заштитне. Удаљеност изворишта (зоне санитарне заштите изворишта) од предметне пруге је:

Водоизвориште Инђија пруга пролази кроз зоне санитарне заштите водоизворишта:

Извориште Голубинци - 2.800m

Извориште „Сава I“ код Јарка - 8.500m

Извор воде „Фисер салаш“ - 2.200m

Водоизвориште „Путинци“ – пруга пролази кроз зоне санитарне заштите изворишта.

Траса предметних пруга укршта следеће водне објекте: Инђијски поток из система за одводњавање „Патка“, поток Љуково из система за одводњавање „ОКМ“, поток Шелевренац, поток Суви До из система за одводњавање „Јарачка Јарчина“, поток Међеш из система за одводњавање „ОКМ“, поток Јеленце, Јеленци 2, канал Кудош, канал Источно Вогањски, из система за одводњавање „Кудош“, канал Конав, канал Конав 9 из система за одводњавање „Конав“, канал Декалица, канал Шијаков из система за одводњавање „Шијаков - Декалица“, канал Чикас – водоток, канал Радиначко врело, из система за одводњавање „Чикас“, канал 2 МП – Криваја, канал 2-3 МП, 2-2 МП и 2-1 МП, из система за одводњавање „Манђелос - Петровци“, Источно ободни канал из система за одводњавање „Источно ободни“, канал 4 МП из система за одводњавање „Манђелос - Петровци“, канал 9 МП (Курјаковац) из система за одводњавање „Манђелос - Петровци“, канал 12 МП из система за одводњавање „Манђелос - Петровци“ канал 9-6 МП из система за одводњавање „Манђелос - Петровци“, канал 9-7-6-1 МП из система за одводњавање „Манђелос - Петровци“, канал 21 Глогови МП из система за одводњавање „Манђелос - Петровци“, канал Попова бара из система за одводњавање „Попова бара“, канал Кузминска Шидина из система за одводњавање „Вртић, Попова бара“, канал Ширатош 1 из система за одводњавање „Вртић“, канал Ширатош из система за одводњавање „Вртић“, канал Орловњак из система за одводњавање „Вртић“, канал Стевчев из система за одводњавање „Вртић“, канал Беглучина из система за одводњавање „Вртић“, канал Блаћевац из система за одводњавање „Вртић“, неименовани канал из система за одводњавање „Вртић“, Кукујевачки канал из система за одводњавање „Вртић“, канал Међашни из система за одводњавање „Вртић“, канал Пљоштара из система за одводњавање „Вртић“, канал Пљоштаре V из система за

одводњавање „Вртић“, неименовани канали (2) из система за одводњавање „Вртић“, канал Пашњак из система за одводњавање „Вртић“, канал Комота из система за одводњавање „Вртић“, канал ГБ-2-1 из система за одводњавање „Босут“, канал Ш-1 из система за одводњавање „Босут“, канал Ш-1-3 из система за одводњавање „Босут“, канал Шидина из система за одводњавање „Босут“, неименовани канал из система за одводњавање „Босут“ и канал Товарнички из система за одводњавање „Босут“.

Делимично регулисани природни водотоци или вештачки копани мелиорациони канали, су првобитно стављени у функцију за потребе одводњавања пољопривредног и шумског земљишта.

Дрениране подземне и унутрашње (атмосферске) воде, прикупљене каналском мрежом, евакуишу се у Саву као коначни реципијент. Сви сливови су међусобно повезани преко устава, што омогућава усмеравање и превођење воде из једног слива у други, чиме је обезбеђена еластичност функционисања система на целом подручју.

8.7.3. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Трасе далековода 400 kV, 220 kV и 110 kV, у власништву „Електромрежа Србије“ А Д, које се налазе у обухвату Просторног плана и које се укрштају делом са обухватом Просторног плана и планираном трасом железничке пруге су:

ДВ 400 kV:

1. бр. 455 ТС Сремска Митровица 2 – граница/ТС Угљевик
2. бр. 409/2 РП Младост - ТС Сремска Митровица 2
3. бр. 450 РП Младост - ТС Нови Сад 3
4. бр. 406/1 Нови Сад 3- РП Младост
5. бр. 409/3 ТС Сремска Митровица 2 – граница/ТС Ернестиново

ДВ 220 kV:

1. бр. 217/1 ТС Обреновац - ТС Нови Сад 3,
2. бр. 209/1 ТС Бајина Башта - ТС Сремска Митровица 2,
3. бр. 209/2 ТС Сремска Митровица 2 - ТС Нови Сад 3,

ДВ 110 kV:

1. бр. 166/2 ТС Сремска Митровица 2 – ТС Сремска Митровица 1
2. бр. 170/2 ТС Сремска Митровица 1 – ТС Сремска Митровица 2
3. бр. 124/2 ТС Рума 1 – ТС Рума 2
4. бр. 124/3 ТС Рума 2 – ТС Сремска Митровица 1
5. бр. 104/9 ТС Инђија 2 – ТС Инђија
6. бр. 104/8 ТС Стара Пазова – ТС Инђија 2
7. бр. 199/1 Чвор Мартинци – ТС Шид
8. бр. 166/4 Чвор Мартинци – ЕВП Мартинци
9. бр. 170/1 ТС Сремска Митровица 2 – ЕВП Мартинци
10. бр. 166/3 ТС Сремска Митровица 2 – Чвор Мартинци
11. бр. 1226 ТС Мачванска Митровица 2 – ТС Сремска Митровица 2
12. бр. 1133 ТС Сремска Митровица 2 – ТС Сремска Митровица 3
13. бр. 1134 ТС Сремска Митровица 2 – ТС Сремска Митровица 3
14. бр. 1272 ТС Сремска Митровица 2 – ТС Србобран
15. бр. 195/2 ТС Беочин – ТС Сремска Митровица 2
16. бр. 124/1 ТС Нови Сад 1 – ТС Рума 1
17. бр. 104/6 ТС Инђија – ТС Нови Сад 6

У обухвату Просторног плана налази се постројење за трансформацију и пренос електричне енергије за вучу возова, ЕВП „Мартинци“ 110/25 kV, којим је обезбеђено напајање постојећег железничког коридора и објеката у функцији истог, као и планиране железничке пруге са пратећим садржајима и објектима у функцији железничке пруге.

Према Плану инвестиција и Плану развоја преносног система за период од 2020. године до 2030. године у близини и у предметном обухвату Просторног плана није планирана електроенергетска инфраструктура која би била у власништву „Електромрежа Србије“ АД. У наредном периоду планирано је редовно одржавање, реконструкција и ревитализација постојећих електроенергетских објеката.

Постојећу преносну електроенергетску мрежу и планирани коридор железничке пруге потребно је међусобно ускладити, како би били задовољени технички услови диктирани Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона 1kV до 400kV („Службени лист СФРЈ”, број 65/88 и „Службени лист СРЈ”, број 18/92) и Законом о железници. Ово подразумева измештање стубова далековода, у делу трасе где нису задовољени технички прописи у односу на инфраструктурни коридор.

Напајање електричном енергијом функционалних садржаја и инфраструктурног железничког коридора обезбедиће се из електровучног постројења, као независног електроенергетског објекта у функцији железничке пруге.

8.7.4. ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Трасе транспортних гасовода притиска већег од 16 bar и дистрибутивне гасоводне мреже притиска гасовода притиска мањег од 16 bar које се налазе у обухвату Просторног плана и са којима се коридор железничке пруге Београд - Шид укршта и паралелно води:

- Транспортни гасовод од челичних цеви $\Phi 323,9$ mm ознаке РГ-04-17 за насеље Сремска Митровица, максималног притиска 50 bar, положен у челичну заштитну цев $\Phi 457,0$ mm, оријентациона стационача пруге km 38+825;
- Надземни објекат ГМРС Путинци на парцели 2480/2 у КО Путинци;
- Надземни објекат ГМРС Рума на парцели 11291/10 у КО Рума;
- Транспортни гасовод од челичних цеви $\Phi 219,1$ mm ознаке РГ-04-17/1 за насеље Шид, максималног притиска 50 bar, положен у челичну заштитну цев $\Phi 406,4$ mm дужине 38 m, оријентациона стационача пруге km 75+900;
- Дистрибутивни гасовод од челичних цеви $\Phi 219,1$ mm од ГМРС Шид за индустријску зону у насељу Шид, максималног притиска 16 bar, положен у челичну заштитну цев $\Phi 323,9$ mm дужине 28 m, оријентациона стационача пруге km 114+807;
- Дистрибутивни гасовод од челичних цеви $\Phi 88,9$ mm од ГМРС Кукујевци до сушаре у насељу Кукујевци, максималног притиска 16 bar, положен у челичну заштитну цев $\Phi 219,1$ mm дужине 34 m, оријентациона стационача пруге km 105+382;
- Дистрибутивни гасовод од челичних цеви $\Phi 114,3$ mm од ГМРС Кукујевци ка насељу Кузмин, максималног притиска 16 bar, положен у челичну заштитну цев $\Phi 219,1$ mm дужине 27 m, оријентациона стационача пруге km 103+316;
- Дистрбитина гасоводна мрежа притиска до 16 bar, у насељу Шид, Гибарац, Бачинци, Кукујевци, Стара Пазова, Рума, Путинци и граду Сремска Митровица;
- Дистрибутивни гасовод за насеље Вогањ притиска до 16 bar;
- Дистрибутивни гасовод за насеље Јарковац притиска до 16 bar;
- Челични гасовод 6 bar < МОП < 12 bar, пролаз испод железничке пруге Београд Шид на пружном прелазу локалног пута Путинци- Доњи Петровци оријентационо између стационаче km 52+50 и km 52+100 Пролаз је изведен подбушивањем кроз труп пружног насипа у складу са прописима и сагласностима железничког лредузећа. Радна гасна цев је постављена у одговарајућу заштитну цев са одушном лулом и пратећим контролно- мерним стубићем катодне заштите, електропробојно и хидроизолована и све обележено на прописан начин.
- Челични гасовод 6 bar < МОП < 12 bar, пролаз испод железничке пруге Београд Шид на пропусту испод пруге уз канал Кудош, оријентационо између стационаче km 65+450 и km 65+550. Пролаз је изведен кроз пропуст водотока канала испод лружног насипа у складу са прописима и сагласностима. Радна гасна цев је постављена у одговарајућу надземну заштитну цев са лратећим контролно-мерним стубићем катодне заштите. обележено на лрописан начин.
- Дистрибутивни гасовод за насеље Чалма притиска до 16 bar;
- Дистрибутивни гасовод за насеље Велики Радинци притиска до 16 bar;
- Планираним коридором транспортног гасовода притиска већег од 16 bar, интерконекција са Републиком Босном и Херцеговином.

Приликом израде техничке документације планиране саобраћајнице потребно је од управљача транспортног и дистрибутивног система природног гаса, затражити детаљне податке о трасама цевовода, да би се предвиделе мере заштите.

Приликом извођења било каквих радова потребно је да се радни појас формира тако да тешка возила не прелазе преко гасовода на местима где није заштићен. Евентуална раскопавања гасовода ради утврђивања чињеничног стања, не могу се вршити без одобрења и присуства представника управљача транспортног и дистрибутивног гасоводног система.

Цевоводе гасовода који ће се укрштати са планираном пругом потребно је у коридору пруге заштитити увлачењем у заштитне цеви. Постојећу подземну гасоводну, на деоницама где је угрожена изградњом пруге, потребно је изместити на прописна растојања и по потреби заштитити.

Постојећу транспортну, дистрибутивну гасоводну мрежу и планирани коридор потребно је међусобно ускладити, како би били задовољени тенички услови диктирани Правилником о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16 бар („Службени гласник РС“, бр. 37/13 и 87/15), Правилником о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 бар („Службени гласник РС“, број 86/15).

8.7.5. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

У границама обухвата Просторног плана, у коридорима постојећих саобраћајница свих нивоа саобраћајница, постоји изграђена подземна електронска комуникациона инфраструктура, која не сме бити угрожена активностима изградње железничког коридора.

Постојећи ЕК објекти обезбеђују међународни, међумесни, месни телекомуникациони саобраћај.

Било каквим грађевинским радовима не сме се довести у питање нормално функционисање телекомуникационог саобраћаја, односно адекватан приступ постојећим ЕК кабловима ради редовног одржавања или евентуалних интервенција на истим. Приликом извођења радова на изградњи железничке пруге, на местима непосредног приближавања обавезно је присуство овлашћеног лица ималаца ЕК инфраструктуре. Како не би, на било који начин, дошло до угрожавања механичке стабилности, електричне исправности и карактеристика постојећих подземних ЕК каблова, и како би се обезбедило нормално функционисање телекомуникационог саобраћаја, инвеститор-извођач радова је обавезан да предузме све потребне и одговарајуће мере предострожности, дужан је да све грађевинске радове у непосредној близини постојећих подземних ЕК каблова, на местима приближавања са постојећим ЕК кабловима изводи искључиво ручним путем, у складу са важећим техничким прописима, без употребе механизације, уз предузимање свих потребних мера заштите (обезбеђење од слегања, пробни шлицеви и сл.).

Заштиту-обезбеђење постојећих ЕК објеката извршити пре почетка извођења било каквих грађевинских радова. Израда техничке документације, трасирање и обележавање ЕК објеката мерним инструментом, као и радови на заштити-обезбеђењу постојећих ЕК објеката се изводе о трошку инвеститора који гради објекат.

Приликом израде техничке документације планиране железничке пруге потребно је од ималаца ЕК мреже затражити детаљне податке о трасама каблова и предвиделе мере заштите.

Заштита телекомуникационих коридора и изградња инфраструктурних објеката у близини електронских комуникационих коридора, мора бити у складу са Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава радио коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“, број 16/12).

У коридору железничке пруге планирана је траса електронских комуникационих каблова везаних за функционисање железничке пруге и објеката у функцији железничке пруге (СОС телефони, видео надзор, сигнализација, управљање осветљењем, међусобна телефонска веза службених места, диспечерских центара, пренос података, и др.) као и за потребе осталих имаоца система веза (мобилни оператери, војска, ЕПС, МУП, итд).

Концепт развоја електронске комуникационе инфраструктуре, у складу са развојним документима и програмима на нивоу републике и надлежних оператора, предвиђа изградњу широкопојасне електронске комуникационе инфраструктуре у коридору железничке пруге, којом ће се омогућити повезивање на националном, регионалном, прекограничном нивоу, као преко електронске комуникационе мреже у коридорима осталих саобраћајница, постојећих и планираних са локалним нивоом.

Електронски комуникациони каблови у коридору железничке пруге ће се приводним оптичким кабловима повезати дуж свих саобраћајница у обухвату Просторног плана са насељима на подручјима комуникационих чворишта Инђија, Рума, Стара Пазова, Сремска Митровица и Шид, садржајима ван насеља, пратећим садржајима уз коридор железничке пруге и базним радио-станицама.

До свих планираних пратећих објеката уз коридор железничке пруге обезбедиће се планирана електронска комуникациона мрежа која ће се повезати са постојећом електронском комуникационом мрежом.

Постојећу подземну електронску комуникациону мрежу на деоницама где је угрожена изградњом железничке пруге, потребно је изместити на прописна растојања и по потреби заштитити.

За потребе мобилних комуникација, у складу са плановима развоја надлежних оператера, ван посебне намене, планиран је већи број базних радио-станица за покривање целокупног подручја.

8.7.6. Експлоатација минералних сировина

У ширем обухвату Плана инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Шид, налазе експлоатациона поља минералних сировина подземних вода и опекарских сировина.

Лежишта минералних сировина у зони ширег обухвата:

- Лежиште опекарских сировина ИГМ „РУМА“ РУМА у експлоатацији;
- Лежиште опекарских сировина УНИВЕРЗУМ, површински коп „Пустара“ код Инђије у експлоатацији;
- Лежиште подземних вода, експлоатациони простор изворишта термоминералних вода „BLACKOAK LAND“ у Инђији у експлоатацији;
- Лежиште подземних вода, експлоатациони простор изворишта кланице „Радић“ у Руми у експлоатацији;
- Лежиште подземних вода, експлоатациони простор изворишта Казнено поправног завода Сремска Митровица у експлоатацији;
- Лежиште опекарских сировина површински коп „Ограде II“ код Кузмина у експлоатацији;
- Лежиште подземних вода, експлоатациони простор изворишта „Victoriaoil“ у Шиду у експлоатацији.

Траса пруге не прелази преко ових експлоатационих поља.

8.8. ЕЛЕМЕНТАРНЕ НЕПОГОДЕ И АКЦИДЕНТНЕ СИТУАЦИЈЕ

Елементарне непогоде

Заштита од елементарних непогода подразумева планирање простора у односу на појаве могућег ризика везано за простор за који се Просторни план ради, као и прописивање мера заштите за ограничавање последица ризика који могу имати карактер елементарне непогоде. Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од земљотреса, пожара, метеоролошких појава: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град), ветар.

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни период од 475 година, на подручју обухвата Плана могућ је *земљотрес* од VII-VIII степени макросеизмичког интензитета према MCS скали. У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, а за VIII степен „штетан земљотрес“.

Настајање *пожара*, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Могућност настанка пожара је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. Могућа појава пожара је и на пољопривредном земљишту, због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима који је најчешће проузрокован људском непажњом.

Појава *града* је чешћа и интензивнија у летњем периоду, а штете се највише одражавају на пољопривредне културе које су у том периоду и најосетљивије. Према условима Републичког хидрометеоролошког завода Србије у зони ширег посматрања изграђене су две лансирне (противградне) станице у сврху заштите од града и главна метеоролошка станица у Сремској Митровици. Противградне станице у близини насеља Љуково и Голубинци не представљају сметњу, те на деловима где ће се обављати реконструкција железничке пруге нема ограничења.

Преовлађујући *ветрови* на овом простору дувају из различитих праваца, тако на подручју Сремске Митровице преовлађују источни и западни ветрови, у Београду југоисточни и западни ветрови, а у Шиду западни ветрови.

Акцидентне ситуације

На основу Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 72/09-други закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-други закон), Министарство заштите животне средине, на основу докумената: Политика превенције удеса или Извештај о безбедности и План заштите од удеса, води регистар постројења и утврђује и води евиденцију о оператерима и севесо постројењима/комплексима са повећаном вероватноћом настанка хемијског удеса или са повећаним последицама тог удеса, због њихове локације, близине сличних постројења или због врсте ускладиштених опасних материја („домино ефекат”). Такође, на основу ових докумената, Министарство води и Регистар постројења и утврђује севесо оператере и постројења/комплексе, чије активности могу изазвати хемијски удес са прекограничним последицама.

На основу доступних података Министарства заштите животне средине у ширем обухвату Просторног плана налазе се следећа севесо постројења:

- Комплекс вишег реда, ФАБРИКА ЗА ПРОИЗВОДЊУ СУНЋЕРА оператера „Health Care Europe” д.о.о. Рума, на локацији Потес Румска петља 5. РУМА, координате: 44°57'29.55"N и 19°48' 44.08"E;
- Комплекс нижег реда, ТЕРМОЕЛЕКТРАНА – ТОПЛАНА „СРЕМСКА МИТРОВИЦА” оператера ЈП „ЕПС” Београд, адреса комплекса: Јарачки пут бб, СРЕМСКА МИТРОВИЦА, координате: 44°57'40.04"N и 19°39'13.78"E;
- Комплекс нижег реда, СКЛАДИШТЕ МИНЕРАЛНОГ ЂУБРИВА - оператера „Agroglobe” д.о.о, Нови Сад, адреса комплекса: Војводе Путника бб, Инђија
- Комплекс нижег реда, ФАБРИКА ГУМА ЗА ВОЗИЛА, оператера „TOYO TIRE SERBIA” д.о.о. Инђија, адреса комплекса Индустријска 3, бр. 5, Инђија

8.9. КВАЛИТЕТ ОСНОВНИХ ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Оцена стања квалитета **ваздуха** на подручју обухвата Просторног плана се може дати на основу увида у већи број извештаја о извршеним мерењима загађења ваздуха институција локалних самоуправа, стручних института и завода. Генерално посматрано, емисије штетних материја (угљен-моноксид, азотни и сумпорни оксиди, угљоводоници, олово, формалдехиди), које су пореклом из саобраћаја, увек су високе. Ово нарочито због чињенице да се у нашој земљи технички лоше одржава возни парк, али је и гориво лошијег квалитета. Све доступне информације указују на значајан утицај саобраћаја на квалитет ваздуха дуж постојећих саобраћајница на подручју обухвата Просторног плана.

Мрежа станица за аутоматско праћење квалитета ваздуха је, у складу са Законом о заштити ваздуха, препозната као национална мрежа за праћење квалитета ваздуха на нивоу Републике Србије. Узимајући у обзир трасу пруге Београд–Шид, репрезентативна станица за аутоматско праћење квалитета ваздуха налази се у Сремској Митровици, док се станице Шабац и Беочин налазе у ширем подручју и даље од пруге.

Када је реч о **води** као једном од основних сегмената животне средине, можемо констатовати да хидрографска мрежа везана за железнички коридор обухвата природне водотоке који се спуштају са Фрушке Горе, као и мелиорационе канале који су у надлежности ЈКП „Вода Војводина”. Сви водотоци на овом подручју извиру са јужних падина Фрушке Горе и теку од севера ка југу.

То су водотоци са мањим протоком, а у периодима значајнијих падавина могу имати бујични карактер. Већина њих се директно или индиректно улива кроз каналску мрежу у реку Саву.

Хидрографска мрежа и режим водотока, услед антропогених утицаја, значајно је измењен у односу на некадашње природно стање. Промене су проузроковане изградњом насипа дуж реке Саве, изградњом дренажних и мелиорационих канала, као и изградњом црпних станица и малих акумулација на Фрушкогорским потоцима. То су водотоци са мањим протоком, а у периодима значајнијих падавина могу имати бујични карактер. Већина се улива директно у Саву или индиректно кроз каналску мрежу. На основу Уредбе о категоризацији водотока (Сл. гласник РС,

бр. 5/68), река Сава припада II класи водотока. У II класу спадају воде погодне за купање, рекреацију и спортове на води, за узгој мање племенитих врста риба (циприниди), као и воде које се, поред уобичајених метода пречишћавања (коагулација, филтрација и дезинфекција), могу користити за снабдевање водом за пиће и у прехранбеној индустрији.

На територији Војводине алувијални песковити и шљунковити седименти представљају најзначајније акумулације подземних вода. Огромне количине подземних вода из ових седимената су од великог значаја за решавање питања водоснабдевања насеља и индустрије.

Подземне воде се налазе близу површине тла (1,0–4,0 m), а често и на самој површини тла.

У погледу водоснабдевања, посматрано подручје припада сремском регионалном систему, који се ослања на коришћење алувијалног водоносног слоја река Дрине и Саве између Јамене и Лаћарка и на захватање воде из основног аквиферског комплекса. У водоснабдевању насеља приоритетно и максимално ће се користити локални извори подземних и површинских вода, а недостајуће количине обезбеђиваће се из великих регионалних система, ослањајући се на изворе који су заштићени од загађења.

У ужем и ширем коридору пруге налазе се извори водоснабдевања и њихове зоне санитарне заштите у Инђији, Голубинцима, Руми, Сремској Митровици и Шиду. Око наведених извора воде успостављене су зоне санитарне заштитне. Удаљеност изворишта (зоне санитарне заштите изворишта) од предметне пруге је:

Водоизвориште Инђија пруга пролази кроз зоне санитарне заштите водоизворишта

Извориште Голубинци - 2.800m

Извориште „Сава I“ код Јарка - 8.500m

Извор воде „Фисер салаш“ - 2.200m

Водоизвориште „Путинци“ – пруга пролази кроз зоне санитарне заштите изворишта.

Квалитет **земљишта** се мора посматрати кроз основне односе на релацији емисија-трансимија-ефекти. Осим директног загађења путем расипања и изливања загађивача, овај однос подразумева и индиректни пут загађивања преко ваздуха.

Доминантни извор **буке** је друмски саобраћај на постојећој путној мрежи, локалним путевима и градским улицама, као и железнички саобраћај на постојећој прузи.

У периоду септембар - октобар 2008. године извршена су контролна мерења комуналне буке и вибрација које се генеришу у околини и то за возове који су пролазили поред урбане средине деонице пруге Батајница - Голубинци (насеља Батајница, Нова Пазова, Стара Пазова и Голубинци).

Завод за јавно здравље Сремска Митровица, као пружалац услуге, је такође ангажован од стране града Сремска Митровица, као наручиоца услуге, да врши снимање и анализу буке у Граду Сремска Митровица на годишњем нивоу. Мерења се врше на 5 мерних места¹⁶.

У наредној фази израде техничке документације, приликом израде Студије о процени утицаја на животну средину потребно је извршити моделовање буке и дефинисати места мониторинга постојећег стања, у току градње, као и у току експлоатације пруге.

У ширем окружењу Просторног плана се налази 5 депонија комуналног отпада којима управљају јавна комунална предузећа (општине Инђија, Рума, Сремска Митровица, Стара Пазова и Шид), и 5 сметлишта (Лаћара, Кузмин 1, Кузмин 2, Мартинци и Бачинци).

Поред Севесо постројења, побројаних у Поглављу Акцидентне ситуације, у ширем окружењу Просторног плана се налази 5 PRTR постројења:

1. Viktoria oil a.d. у Шиду,
2. Sirmium steel d.o.o. у Сремској Митровици,
3. Metalfel steel mill d.o.o у Сремској Митровици,
4. Monbat PLC d.o.o. у Инђији,
5. Матал цинкара д.о.о, у Инђији.

¹⁶ Извештај о резултатима систематског мерења буке у животној средини, Сремска Митровица

9. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Током израде предметног Просторног плана и Стратешке процене утицаја на животну средину, разматрана су питања у вези са заштитом животне средине и дефинисани услови под којима се планиране активности могу реализовати. Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе као и свих прописа утврђених законском регулативом и условима надлежних институција. У том смислу су за израду стратешке процене утицаја коришћени услови и документи који су том контексту релевантни. Посебна пажња је посвећена могућим утицајима Просторног плана и планских решења на квалитет животне средине у контексту еколошки најприхватљивијег решења којима ће бити умањена опасност од нарушавања квалитета животне средине на траси коридора железничке пруге.

Критеријуми за утврђивање могућности значајних утицаја на животну средину планова и програма садржани су у Прилогу I Закона о стратешкој процени утицаја. Ови критеријуми заснивају се на: карактеристикама плана/програма и карактеристикама утицаја. У конкретном случају, поред наведених критеријума, посебно је важна идентификација проблема заштите животне средине на простору који је под директним утицајем железничке пруге и активности и анализа могућих импликација наведених активности на квалитет животне средине, а посебно на:

- квалитет основних чинилаца животне средине,
- повећање интензитета буке,
- непокретна културна добра,
- утицаје у случају акцидентних ситуација.

На основу анализе планских решења, посебно су разматране могуће импликације железничке пруге и пратећих садржаја на животну средину, јер наведене активности имплицирају доминантне утицаје изградње и одвијања саобраћаја на чиниоце животне средине, посебно у деловима трасе где пруга пролази кроз насељена места и заштићена природна добра и посебно вредне делове природе. Иако ће ове активности и објекти бити у фокусу, са еколошких и социоекономских аспеката су анализирани све стратешке смернице дефинисане Просторним планом, укључујући и утицаје (позитивне и негативне). Такође, с обзиром на планиране намене, нису разматрани утицаји које планирани објекти и активности по природи намене и техничко-технолошким карактеристикама не могу имати на квалитет животне средине.

10. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА)

Заштита животне средине је један од основних друштвених задатака. Негативни утицаји по исту су углавном последица лоше планиране изградње, испуштања непречишћених отпадних вода у водотоке, одвијања саобраћаја, као и непознавања основних законитости из области животне средине.

Циљ спровођења стратешке процене утицаја, чији је резултат израда Извештаја, је пре свега сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и планирање мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквири, не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Да би се постављени циљеви остварили, потребно је сагледати све планом предвиђене активности и мере за смањење потенцијално негативних утицаја.

Стратешка процена се бави генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Просторном плану.

Деоница Стара Пазова – Шид је деоница магистралне пруге: Е70 Београд-Стара Пазова - Шид државна граница - (Товарник). Ова пруга има и висок национални значај, истакнут кроз Просторни план Републике Србије и Регионални просторни план АП Војводине. Циљ

модернизације железничке везе је да се реконструкцијом постојеће пруге формира савремена двоколосечна пруга „високе перформансе“ за мешовити (путнички и теретни) саобраћај и брзину до 200 km/h.

У Извештају за СПУ, фокус је на анализи планских решења, која могу имати утицаја на животну средину.

У том контексту, у Стратешкој процени се анализирају могући утицаји планираних активности на животну средину и дефинишу планске мере заштите које ће потенцијалне негативне ефекте плана довести на ниво прихватљивости, а који ће се вредновати у односу на дефинисане индикаторе.

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења, већ су планска решења дефинисана за ону варијанту из Материјала за рани јавни увид која је одабрана и разрађује се кроз идејни пројекат. Усвојена планска решења, која се на директан и индиректан начин односе на заштиту животне средине, интерпретирана су у Просторном плану, а предметним Извештајем о стратешкој процени утврђено је да су у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности на простору обухвата Просторног плана.

У случају нереализовања Просторног плана, тенденције у уређењу и коришћењу предметног простора ће се вероватно одвијати према следећем сценарију:

- Нереализовање смерница из плана вишег реда и других обавезујућих докумената;
- Неадекватна узурпација и изградња простора, праћена повећањем загађивања земљишта, подземних и површинских вода и ваздуха.

11. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Према карактеристикама подручја у обухвату Просторног плана, непосредног и ширег окружења, постојећих и планираних намена и функција, у поступку израде Просторног плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења и саставни су део Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Према Закону о планирању и изградњи, као фаза у изради планског документа предвиђена је израда Материјала за рани јавни увид, чиме се обезбеђује учешће заинтересованих, са могућношћу давања примедби и сугестија на концепцију планских решења.

Рани јавни увид (РЈУ) је и у случају овог Просторног плана организован после доношења одлуке о изради планског документа, а пре формирања Нацрта планског документа.

У току израде Просторног плана и Стратешке процене прибављени су следећи услови и сагласности надлежних институција (Табела 13).

Табела 13: Попис органа и институција од значаја за израду Плана

Бр	Органи, организације, имаоци јавних овлашћења и остале институције које су доставиле услове и податке
1.	ЈП „ПУТЕВИ СРБИЈЕ“ Сектор за стратегије, пројектовање и развој 11000 БЕОГРАД, Булевар Краља Александра бр. 282
2.	„ИНФРАСТРУКТУРА ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ“ АД Сектор за инвестиције, развој и технологију 11000 БЕОГРАД, Немањина бр. 6
3.	ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 11000 БЕОГРАД, Скадарска бр. 23
4.	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ 11070 БЕОГРАД, Булевар уметности бр. 2а

Бр	Органи, организације, имаоци јавних овлашћења и остале институције које су доставиле услове и податке
5.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ГРАД СРЕМСКА МИТРОВИЦА Градска управа за саобраћај, комуналне и инспекцијске послове Комисија за техничко регулисање и безбедност саобраћаја 22000 СРЕМСКА МИТРОВИЦА, Светог Димитрија бр. 13
6.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ГРАД СРЕМСКА МИТРОВИЦА Градска управа за урбанизам, просторно планирање и изградњу објеката СРЕМСКА МИТРОВИЦА, Светог Димитрија бр. 13
7.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ Сектор за материјалне ресурсе Управа за инфраструктуру 11000 БЕОГРАД, Немањина бр. 15
8.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА Сектор за ванредне ситуације Одељење за ванредне ситуације у Сремској Митровици 22000 СРЕМСКА МИТРОВИЦА, Румски пут 6.6.
9.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА Сектор за ванредне ситуације Управа за управљање ризиком 11000 БЕОГРАД, Омладинских бригада бр. 31
10.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА УПРАВА ГРАНИЧНЕ ПОЛИЦИЈЕ Булевар Михаила Пупина бр.2, 11070 Нови Београд
11.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Сектор за управљање животном средином Одсек за заштиту од великог хемијског удеса 11070 НОВИ БЕОГРАД Омладинских бригада бр. 1
12.	АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Сектор за чистију производњу и одрживи развој 21000 НОВИ САД Булевар Михајла Пупина бр. 16
13.	АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Сектор за просторно и урбанистичко планирање 21000 НОВИ САД, Булевар Михајла Пупина бр. 16
14.	АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ, ГРАЂЕВИНАРСТВО И САОБРАЋАЈ 21000 НОВИ САД, Булевар Михајла Пупина бр. 16
15.	АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПРИВРЕДУ И ТУРИЗАМ 21000 НОВИ САД, Булевар Михајла Пупина бр. 16
16.	АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ВОДОПРИВРЕДУ И ШУМАРСТВО 21000 НОВИ САД, Булевар Михајла Пупина бр. 16
17.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ВОДОПРИВРЕДУ И ШУМАРСТВО Сектор за водопривреду НОВИ САД, Бул. Михајла Пупина бр. 16
18.	ЈП ЗА УПРАВЉАЊЕ ПУТЕВИМА И ПАРКИРАЛИШТИМА „ИНЂИЈА ПУТ“ ИНЂИЈА, Војводе Степе 11/3
19.	ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ 21000 НОВИ САД, Радничка 20а
20.	ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ ПЕТРОВАРАДИН Штросмајерова 22
21.	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ Сремска Митровица, ул. Светог Димитрија 13
22.	РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ БЕОГРАД Радослава Грујића бр.11, 11000 Београд
23.	ЈВП „ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ“ 21000 НОВИ САД, Булевар Михајла Пупина бр. 25
24.	ЈП „ВОЈВОДИНА ШУМЕ“ 21131 ПЕТРОВАРАДИН, Прерадовићева бр. 2

Бр	Органи, организације, имаоци јавних овлашћења и остале институције које су доставиле услове и податке
25.	АД „ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ“ БЕОГРАД 11000 БЕОГРАД, Кнеза Милоша бр. 11
26.	ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА СРБИЈЕ ДОО БЕОГРАД Огранак Електродистрибуција „Рума“ 22400 Рума, Индустијска бр. 2А
27.	ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА СРБИЈЕ ДОО БЕОГРАД Огранак Електродистрибуција "Сремска Митровица" 22000 Сремска Митровица, Фрушкогорска бб
28.	СББ - СРПСКЕ КАБЛОВСКЕ МРЕЖЕ Д.О.О. 11000 БЕОГРАД, Булевар Пека Дапчевића 19
29.	„А1“ ДОО 11070 НОВИ БЕОГРАД, Милутина Миланковића 1ж
30.	ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ А Д БЕОГРАД СЛУЖБА ЗА ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊУ МРЕЖЕ НОВИ САД ОДЕЉЕЊЕ ЗА ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊУ МРЕЖЕ СРЕМСКА МИТРОВИЦА 22000 СРЕМСКА МИТРОВИЦА, Краља Петра I бр.2
31.	РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД 11000 БЕОГРАД, Кнеза Вишеслава бб
32.	РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД 11000 БЕОГРАД, Илије Гарашанина 24
33.	ЈП ЕМИСИОНА ТЕХНИКА И ВЕЗЕ Сектор техника 11000 БЕОГРАД, Кнеза Вишеслава бр. 88
34.	ЦЕНТАР ЗА РАЗМИНИРАЊЕ 11000 БЕОГРАД, Војводе Тозе бр. 31
35.	НИС ГАСПРОМ ЊЕФТ 21000 НОВИ САД, Народног Фронта бр. 12
36.	ЈП СРБИЈАГАС НОВИ САД 21000 НОВИ САД, Булевар ослобођења бр.69
37.	ЈП ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА СТАРА ПАЗОВА, Бранка Радичевића бр. 2
38.	ЈКП „ТОПЛАНА СТАРА ПАЗОВА“ Стара Пазова, Светосавска бр.11
39.	ЈП ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ГАСА „ИНГАС“ ИНЂИЈА, Блок 63, Објект 14/II
40.	ЈП ЗА УПРАВЉАЊЕ ПУТЕВИМА И ПАРКИРАЛИШТИМА „ИНЂИЈА ПУТ“ ИНЂИЈА, Војводе Степе 11/3
41.	ЈКП ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА ИНЂИЈА, Војводе Степе 48
42.	ЈП „ГАС РУМА“ 22400 РУМА, ЈНА бр. 136
43.	ЈП ВОДОВОД РУМА, Орловићева бб
44.	ЈП "КОМУНАЛАЦ" РУМА, Јеленачка 2
45.	ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ, УПРАВЉАЊЕ ПУТЕВИМА И ИЗГРАДЊУ РУМА РУМА, 27.Октобра 7а
46.	ЈКП "ТОПЛИФИКАЦИЈА" Сремска Митровица, Змај Јовина 26
47.	ЈКП "КОМУНАЛИЈЕ" Сремска Митровица, Стари шор 115
48.	Предузеће за одржавање улица и путева СИРМИЈУМПУТ Д.О.О. СРЕМСКА МИТРОВИЦА Улица Светог Димитрија број 13
49.	ЈКП ВОДОВОД ШИД Шид, Светог Саве 40
50.	ЈКП ЈАВНА РАСВЕТА, УСЛУГЕ И ОДРЖАВАЊЕ, Шид, Цара Лазара 7
51.	МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Београд, Немањина 22-26

Извештај о стратешкој процени доставља се на мишљење заинтересованим органима и организацијама и обезбеђује се учешће јавности у његовом разматрању. Након оцене Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину и Извештаја о учествовању заинтересованих органа и организација и јавности, који сачињава орган надлежан за припрему Просторног плана, орган надлежан за послове заштите животне средине може дати сагласност на Извештај о стратешкој процени.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви Стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану.

1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Стратешка процена интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава Просторни план ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Општи циљеви Стратешке процене утицаја постављају оквир за дефинисање посебних циљева и избор индикатора којима ће се оценити њихова оствареност, у контексту очувања животне средине, као и спровођење принципа одрживог развоја кроз планска решења.

Концепт одрживог развоја простора у обухвату Просторног плана огледа се у детаљнијој планској организацији и уређењу, вредновањем капацитета планираних садржаја у односу на потребе, као и усклађивање коришћења простора са природним и створеним потенцијалима и ограничењима, односно карактеристикама простора.

Плански основ за израду овог Просторног плана представља Регионални просторни план АП Војводине.

Општи циљ Стратешке процене представља одрживо коришћење простора приликом извођења радова на изградњи, реконструкцији и експлоатацији железничке пруге, кроз активну примену мера заштите природних ресурса, животне средине, безбедности и здравља људи.

Основни разлог за израду Просторног плана је стварање услова за реализацију националних, регионалних и локалних интереса у оквиру граница посебне намене, у складу са условима надлежних органа и организација, усклађујући потребе свих актера на простору.

На основу наведеног општег циља Стратешке процене, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану, утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима заштите. Као посебни циљеви стратешке процене истичу се:

- А. Заштита и унапређење квалитета ваздуха;
- Б. Заштита и унапређење квалитета вода;
- В. Очување пољопривредног и шумског земљишта,
- Г. Очување и унапређење предела,
- Д. Очување заштићених природних подручја,
- Ђ. Заштита и очување културних добара
- Е. Заштита здравља становништва и други демографски утицаји,
- Ж. Подстицање економског развоја и запослености;
- З. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних циљева стратешке процене Просторног плана, врши се избор одговарајућих индикатора стратешке процене утицаја на животну средину. Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица.

Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање активности у простору. Приликом дефинисања индикатора, обрађивачи стратешке процене утицаја су се ослањали на индикаторе УН за одрживи развој, индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11) и на елементарне еколошке индикаторе који се могу узети у обзир у односу на постојеће стање животне средине и карактер Плана и планираних активности.

На основу Правилника о националној листи индикатора заштите животне средине и примене мултикритеријумске анализе обрађивача Извештаја, на територији Просторног плана су дефинисани релевантни индикатори приказани у Табели 14.

Табела 14: Преглед индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана

Област СПУ	Посебни циљеви СПУ	Индикатори ¹⁷
ЗЕМЉИШТЕ	Очување пољопривредног и шумског земљишта	Промена површина намене земљишта (%) Штете у шумама Очување пољопривредног и шумског земљишта
ВАЗДУХ	Заштита и унапређење квалитета ваздуха	Амбијенталне концентрације загађујућих материја у урбаним срединама. Загађење ваздуха озонном, CO, суспендованим честицама, SO ₂ , NOx, PM ₁₀
ВОДА	Заштита и унапређење квалитета вода	Serbian Water Quality Index (SWQI) Емисије загађујућих материја у водна тела*
СТАНОВНИШТВО	Заштита здравља становништва и други демографски утицаји, Подстицање економског развоја и запослености;	Број стамбених објеката у зони са повећаним нивоом комуналне буке Укупни индикатор буке: јединица мере: децибел (db(A)) Индикатор ноћне буке: јединица мере: децибел (db(A)) Број запослених на изградњи и у експлоатацији пруге Дужина нових/ реконструисаних саобраћајних коридора (km)
ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ	Очување и унапређење предела	Угрожене и заштићене врсте Диверзитет врста Управљање контаминираним локалитетима
ПРИРОДНА ДОБРА И КУЛТУРНА ДОБРА	Очување заштићених природних подручја Заштита и очување културних добара	Заштићена подручја Број и значај потенцијално угрожених непокретних културних
АКЦИДЕНТИ	Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.	Површина обухваћена могућим акцидентима Изложеност становништва, објеката, биљног и животињског света могућим акцидентима

¹⁷ Дефиниција и опис индикатора, као и методологија израчунавања дати су у Прилогу Правилника о националној листи индикатора заштите животне средине.

Индикатори наведени у претходној табели дефинисани су са циљем праћења реализације планских, а не технолошких решења, у планском периоду, уколико се за то укаже потреба.

3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА

Многи међународни документи упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде стратешке процене утицаја, те на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања. Истиче се и то да је стратешка процена делимично интегрисана у планове и програме уколико се израђују у одвојеним фазама.

Како би била потпуно интегрисана, процедура стратешке процене треба да се преплиће са процедуром израде Просторног плана.

Табела 15. приказује принцип по којем се руководило при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене.

Табела 15: Веза између фаза израде Плана и Стратешке процене утицаја

ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза - пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ
Израда материјала за рани јавни увид Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	СПУ планског документа на животну средину (анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама...) - формулисање Извештаја о стратешкој процени
Израда Нацрта просторног плана		
Стручна контрола Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Мишљење заинтересованих органа и организација на СПУ
Јавни увид у Нацрт Просторног плана	Узајамни утицај ове две фазе - у пракси се оба елабората истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештај о СПУ
Доношење Просторног плана	Орган надлежан за израду планског документа не може исти упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештај о СПУ	Оцена и сагласност на Извештај од стране надлежног органа
Спровођење Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

Циљеви стратешке процене су, с обзиром на паралелну израду ова два документа, у потпуности били усаглашени са циљем Нацрта Просторног плана. Као посебни циљеви стратешке процене истичу се:

- А. Заштита и унапређење квалитета ваздуха;
- Б. Заштита и унапређење квалитета вода;;
- В. Очување пољопривредног и шумског земљишта,
- Г. Очување и унапређење предела,
- Д. Очување заштићених природних подручја,
- Ђ. Заштита и очување културних добара
- Е. Заштита здравља становништва и други демографски утицаји,
- Ж. Подстицање економског развоја и запослености;
- З. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

У табели 16. приказана је компатибилност општих циљева Просторног плана и посебних циљева стратешке процене.

У предметној стратешкој процени није утврђивана компатибилност свих појединачних и посебних циљева Просторног плана и стратешке процене, јер су сви посебни циљеви Просторног плана усклађени са општим циљевима у Плану.

Табела 16: Компатибилност циљева Просторног плана и СПУ

ЦИЉЕВИ ПЛАНА	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е	Ж	З
Ублажавање развојних, физичких (просторних) и еколошких конфликта између железничке пруге (коридора) и непосредног окружења	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Смањење негативних утицаја железничке пруге на животну средину у ширем појасу заштите и зони утицаја коридора, у првом реду утицаја девијација железничке пруге на природне ресурсе (изворишта водоснабдевања, пољопривредно и шумско земљиште) и наслеђе	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Обезбеђење заштите од буке на деловима коридора који пролазе поред/кроз насеља	0	0	0	0	0/+	0	0	0	+
одређивање оптималних локација денивелисаних укрштања трасе железничке пруге са мрежом категорисаних (државних и општинских путева), као и са еколошким коридорима у окружењу коридора	0	0	0	0	0/+	0	0	0	+
заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне	+	+	+	+	+	0	+	0/+	+
дефинисање начина коришћења подручја и других садржаја у складу са условима заштите природе	+	+	+	+	+	0	+	+	+
валоризација природних ресурса у току планирања и изградње железничке пруге у складу са предностима, потребама и реалним могућностима и просторно, ресурсно и енергетски рационалнијег економског развоја подручја уз очување и унапређење еколошких вредности подручја	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Заштита културног наслеђа адекватном заштитом и одрживим управљањем културних добара, у погледу очувања културних добара, повећању атрактивности самог инфраструктурног коридора, као и подручја ширег коридора, спречавањем нарушавања културно-туристичке вредности и повећањем предеоно вредности, презентацијом и јачањем локалног и регионалног идентитета и др	0	0	0	0	0	+	0	+	0

+ - позитивно, 0 - неутрално, - негативно

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешком проценом се сагледавају могући негативни утицаји планских решења на квалитет животне средине, из чега следи дефинисање мера за превенцију или минимизацију истих.

Стратешком проценом се разматрају питања и проблеми везани за заштиту животне средине, који се односе на:

- утицај досадашњих саобраћајних активности у региону и повећање потребе за побољшањем путне и железничке инфраструктуре услед економског развоја
- Утицај предметног коридора железничке пруге Београд - Шид - Граница Хрватске, деонице Стара Пазова- Голубинци- Шид о Инђија- Голубинци на природне ресурсе
- Мере и услове заштите животне средине током извођења радова и након извођења радова и привођења простора планираној намени, односно изградњи/реконструкцији железничке пруге.

У поступку стратешке процене могућих утицаја планских решења на животну средину, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, планска решења су вреднована у односу на:

- Природне карактеристике, постојеће стање и услове у простору;
- Створене вредности, постојећу намену и досадашњи начин коришћења простора и планирано уређење;
- Стање комуналне опремљености и уређености простора;
- Стање и статус природних вредности;
- Услове надлежних институција добијених у поступку израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени;
- Циљеве планског документа вишег хијерархијског нивоа и циљеве предметног Просторног плана.

Планска решења формулисана су у складу са смерницама и циљевима планова вишег хијерархијског нивоа, као и условима надлежних институција, органа и предузећа, достављених за потребе израде овог Просторног плана, и другим значајним документима за овај простор.

У плански документ су интегрисане мере и услови заштите животне средине, ограничења и обавезе које се недвосмислено морају спроводити на предметном простору. Заштита животне средине је један од приоритетних задатака савременог друштва. Данас присутне негативне последице углавном су последица непоштовања планских докумената, непоштовања принципа „загађивач плаћа“, неконтролисане и неадекватне употребе енергије, непостојања система мониторинга квалитета параметара животне средине, као и других непознавања основних законитости из домена животне средине.

Приоритетни циљ израде Стратешке процене је сагледавање могућих негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање мера за минимизацију истих. У циљу остварења приоритетног циља, потребно је сагледати активности и планска решења предвиђена Просторним планом, као и мере за смањење потенцијално негативних утицаја планска решења на животну средину.

У наредној табели је дат преглед планских решења по секторима плана, док су у наредним поглављима сагледавани утицаји планских решења по секторима плана у односу на циљеве стратешке процене.

Табела 17: Планска решења обухваћена стратешком проценом утицаја

Бр.	ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ ПО ОБЛАСТИМА
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, подземне воде)	
1.	Забрана упуштања непречишћених вода у упојне бунаре, природне ретензије и водопрпусне септичке јаме или на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним и површинским водама, посебно на подручју посебне намене
2.	Успостављање континуираног праћења стања животне средине, односно: праћењем емисије загађујућих материја у ваздух, подземне и површинске воде и земљиште и мониторинга буке (у зони утицаја пруге, уколико се Студијом процене утицаја пројектне документације покаже као потребно)
3.	Пречишћавање (примарно и секундарно) отпадних вода до траженог степена квалитета за реципијент
Заштита природних вредности	
4.	У оквиру просторних целина од значаја за очување биолошке и геолошке разноврсности, спроводиће се заштита простора у складу са мерама заштите природе
5.	Газдовање шумским земљиштем у складу са мерама заштите биодиверзитета, а у оквиру заштићених подручја у складу са мерама које су прописане у важећим актима о заштити
6.	Коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру заштићених подручја у складу са донетим уредбама о заштити
7.	Заштита строго заштићених врста спровођењем забране коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама
9.	Заштита свих вредности и специфичне просторне целине, односно структуре, разноврсности и међусобне интеракције природних (абиотичких и биотичких) и културних (руралних и урбаних) елемената предеоних подцелина
Заштита културних вредности	
10.	Идентификација културног наслеђа, посебно техничког и архитектонског наслеђа, у циљу јачања локалног и регионалног идентитета трасе инфраструктурног коридора.
11.	Обезбеђивање адекватне доступности културног наслеђа.
12.	Адекватна заштита и одрживо управљање културним добрима и културним наслеђем. Коришћење непокретних културних добара у туристичке сврхе и дефинисање археолошких локалитета као развојног потенцијала предметног простора, а не као ограничавајућег фактора.
13.	Адекватна презентација културног, посебно техничког и архитектонског наслеђа, као и археолошких налазишта, у циљу подизања свести о значају предеоних вредности простора.
Заштита животне средине и здравља становништва	
13.	Ревитализација и рекултивација деградираних простора, унапређење квалитета животне средине са циљем унапређења животних услова на планском подручју
14.	Успостављање мониторинга медијуме животне средине и примена мера заштите животне средине у току изградње и експлоатације свих објеката у обухвату Просторног плана, а у функцији пута, као и пратећих садржаја
Заштита термоенергетске инфраструктуре и експлоатација минералних сировина	
15.	Приликом израде техничке документације планиране магистралне пруге потребно је од управљача транспортног и дистрибутивног система природног гаса, затражити детаљне податке о трасама цевовода и објектима за транспорт и дистрибуцију природног гаса и предвиделе мере заштите.
16.	Цевоводе гасовода који ће се укрштати са планираном магистралном пругом потребно је у коридору пруге и заштитити увлачењем у заштитне цеви. Постојећу подземну гасоводну инфраструктуру, на деоницама где је угрожена изградњом пруге, потребно је изместити на прописна растојања и по потреби заштитити.
Управљање отпадом	
17.	Одлагање комуналног и других врста отпада у складу са регионалним плановима управљања отпадом и локалним плановима за територијалне јединице које су обухваћене овим Просторним планом

Бр.	ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ ПО ОБЛАСТИМА
Унапређење водне и комуналне инфраструктуре	
18.	Изградња нових водних објеката и реконструкција постојећих водних објеката, као и објеката у служби истих на постојећим каналима (црпне станице, уставе, трафостанице)
19.	Обезбеђење одговарајућих услова у смислу комуналне опремљености простора, као и уређење и обезбеђење водних ресурса од даљег загађивања
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	
20.	Изградња/реконструкција пружног профила, са сервисним саобраћајницама и функционалним садржајима пруге (станице, станични објекти, објекти СС и ТК система и др.)
21.	Минимизирање утицаја коридора на природне ресурсе, непокретна и културна добра правилним избором и позиционирањем трасе
22.	Коришћење савремених технологија приликом изградње/реконструкције и експлоатације пруге
23.	Примена савремених техничко-технолошких мера у току изградње/реконструкције/ експлоатације, у циљу заштите околине од утицаја саобраћаја (вода, земљиште, ваздух, бука)
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	
24.	Примена мера заштите у складу са мерама заштите од ванредних ситуација
25.	Формирање заштитних појасева зеленила на простору у обухвату Просторног плана, у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта – у функцији заштите каналске мреже, заштите од ветра, заштите пољопривредног земљишта и усева.

2. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Приоритетни циљ израде Стратешке процене је сагледавање могућих негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање мера за минимизацију истих.

У циљу остварења приоритетног циља, потребно је сагледати активности и планска решења предвиђена Планом, као и мере за смањење потенцијално негативних утицаја планских решења на животну средину.

Процена утицаја варијантних решења

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта су то варијантна решења Просторног плана која подлежу стратешкој процени утицаја, али у пракси се морају разматрати најмање две варијанте:

- Варијантно решење 1 - уколико не дође до спровођења планских решења;
- Варијантно решење 2 - уколико се реализују планска решења (варијанта одрживог развоја).

Стратешка процена се бави разрадом варијанте реализације, односно не реализације планских активности, док се пројектна документација односно студија процене утицаја на животну средину бави разматрањем техничких и технолошких варијанти.

Током израде идејног ређења који представља основ за израду овог Просторног плана и дефинисање планских решења, разматрано је неколико варијанти у погледу избора трасе пруге, при чему је изабрана траса разрађена у овом Просторном плану, а самим тим и у стратешкој процени која разматра утицаје планских решења на животну средину.

У даљим разматрањима посматрана су два варијантна решења 1 и 2. што је приказано у наредној табели.

Табела 18: Процена утицаја сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене утицаја у односу на варијантна решења

Циљеве стратешке процене	
А.	Заштита и унапређење квалитета ваздуха;
Б.	Заштита и унапређење квалитета вода;
В.	Очување пољопривредног и шумског земљишта,
Г.	Очување и унапређење предела,
Д.	Очување заштићених природних подручја,
Ђ.	Заштита и очување културних добара
Е.	Заштита здравља становништва и други демографски утицаји,
Ж.	Подстицање економског развоја и запослености;
З.	Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација

СЕКТОР ПЛАНА	СЦЕНАРИО РАЗВОЈА	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ									
		А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е	Ж	З	
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, подземне воде)	ВАРИЈАНТА 1	-	-	0/-	0	-	0	-	-	-	
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	0	+	+	+	
	ВАРИЈАНТА 1	-	-	0/-	-	-	-	0/-	-	-	
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	0	+	+	+	
Заштита природних вредности	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	-	-	-	
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	0	+	+	+	
	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	-	0	-	
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	0/+	+	+	+	
Управљање отпадом	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	-	-	-	
	ВАРИЈАНТА 2	0	+	+	0	+	0	+	0	+	
	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	-	-	-	
	ВАРИЈАНТА 2	+	0/+	0/+	0/+	0/	0	+	+	+	
Унапређење водне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	-	-	-	
	ВАРИЈАНТА 2	0	+	+	0	+	0	+	0	+	
	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	-	-	-	
	ВАРИЈАНТА 2	+	0/+	0/+	0/+	0/	0	+	+	+	
Заштита од природних и техничко-технолошких Удеса и несрећа	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	-	-	-	
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	0	+	+	+	
	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	-	-	-	
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	0	+	+	+	

+ - укупно позитиван утицај, - - укупно негативан утицај, 0 - неутралан утицај

Разлози за избор најповољнијег варијантног решења

На основу члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја обавезно је поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења.

Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти Просторног плана, може се констатовати следеће:

1. У варијанти да се Просторни план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати негативни ефекти са аспекта заштите животне средине и неадекватно и неодрживо коришћење предметног простора што би довело до даљег угрожавања природних ресурса, неконтролисаног испуштања отпадних вода, нарушавања здравља становништва и других негативних утицаја на подземне воде, земљиште, недовољне саобраћајне и економске повезаности итд;
2. У варијанти да се Просторни план имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, посебно у области економије и привреде, али и заштите животне средине, водне инфраструктуре, заштите земљишта и здравља становништва, повећања економске развијености и боље саобраћајне повезаности.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана повољнија у односу на варијанту да се Просторни план не донесе.

3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

3.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА

Током извођења радова на припреми терена и изградњи објекта потребно је планирати и применити следеће мере заштите:

- Носилац пројекта је дужан да поштује Закон о планирању и изградњи, као и подзаконска акта донета на основу овог Закона;
- Вршити редовно квашење запрашених површина и спречити расипање грађевинског материјала током транспорта;
- Утврдити обавезу санације земљишта, у случају изливања уља и горива током рада грађевинских машина и механизације;
- Отпадни материјал који настане у процесу изградње прописно сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену и одобрену локацију;
- Материјал из ископа одвозити на унапред дефинисану локацију, за коју је прибављена сагласност надлежног органа; транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала;
- Ако се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла, за које се претпоставља да има својство природног споменика, извођач радова је дужан да о томе обавести надлежну организацију за заштиту природе.

3.2. ИНФРАСТРУКТУРА

3.2.1. Саобраћајна инфраструктура

Мере заштите земљишта, површинских и подземних вода у току изградње и реконструкције пруге:

- ископ и израду темеља за обалне стубове, потпорне зидова и др. објекте који се налазе на, или у близини тела површинских вода, вршити у периоду ниског водостаја (јул - септембар), како би се негативни утицаји на реке и њихове обале свели на минимум;
- у непосредној близини река се мора избећи просипање било каквих опасних материја. У том смислу, од извођача радова треба захтевати да за своје машине користе биоразградива средства за подмазивање, као и биоразградива уља за мењаче, како би се на минимум svelo загађивање у току извођења радова;
- одржавање, пуњење горивом и чишћење грађевинских машина вршити на локацијама које су удаљене од водотокова и које ће бити дефинисане пре почетка извођења радова;

- обале река у истражном простору треба заштитити оградама у току фазе изградње, у циљу спречавања негативних утицаја који могу бити изазвани возњом и искрцавањем материјала у близини истих;
- онемогућити возњу машина унутар река, потока или на њиховим обалама, изузев у случајевима када је то немогуће избећи због изградње неког објекта или конструкције;
- дефинисати одговарајуће складиштење и руковођење нафтним дериватима и бојама. Избегавати истакања супстанци опасних по воду, као што су уља и мазива, а у случајевима неконтролисаног просипања, предузети хитне акције чишћења. Отпадни материјал од одржавања механизације се мора одлагати на депоније отпада.

Мере заштите ваздуха, земљишта, површинских и подземних вода, те биодиверзитета у току експлоатације пруге:

- Експлоатацијом пруге која је електрифицирана, не нарушава се битно квалитет ваздуха у посматраном подручју, зато нису потребне мере заштите;
- Одводњавање трупа пруге вршити подужним и попречним нагибима планума, као и изградњом канала за одводњавање, а у станицама и системом дренажа. У функцији одводњавања трупа пруге пројектовати и мале објекте-пропусте, отвора до 5m.
- Вршити редовно одржавања система за одвођење атмосферских отпадних вода у фази експлоатације пруге. У циљу ефикасног одржавања система за одвођење вода, веома је битно надгледање стања постројења у фази експлоатације.
- Са отпадним материјалом треба поступати у складу са законском регулативом: Законом о управљању отпадом Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада и Правилником о условима, начину и поступку управљања отпадним уљима
- трасе инфраструктурних система предвидети тако да се планираним радовима потпуно не униште већи шумски комплекси, приобаља водотока, делови мочварних површина, напуштени делови корита и др.;
- при одређивању локација пратећих садржаја неопходно је узети у обзир решења која ће постојећи зелени фонд максимално очувати, а посебно високо зеленило, вреднија појединачна стабла, групације и шумарке.

3.2.2. Хидротехничка инфраструктура и водни објекти

Изградња железничке пруге може доћи у колизију са осталим привредним гранама у погледу намене простора. То се пре свега односи на водопривреду која се бави пројектовањем, уређењем, коришћењем и заштитом водних ресурса. Основна заједничка тачка су им коришћење речних долина и подела простора на њима. Због тога се пре изградње било какве пруге морају ускладити, веома често, опречни интереси и интеракције између железнице, привреде и водопривреде. Да би се то постигло, неопходно је поштовати водне услове и ограничења која већ постоје на одређеном простору, или се неким законским актом планирају да се изграде у наредном периоду.

Да се техничком документацијом утврде водотоци са којима се траса укршта или непосредно паралелно води (изградња у водном земљишту), њихове карактеристике (меродавни протицаји, пронос наноса, сливне површине, итд.), утицаји објеката на режим вода, проноса наноса и леда, као и утицаји режима вода на објекте, итд. и дају одговарајућа техничка решења.

Изградњом објеката омогућити отицање унутрашњих или узводних вода и за њихово одвођење предвидети одговарајуће мере и објекте:

- Израду техничке документације усагласити са техничком документацијом за изградњу планиране деонице железнице и објектима и радовима у саставу изградње железнице који обухватају уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода и заштиту вода од загађивања (мостови, пропуси, регулациони и заштитни објекти, објекти за одвођење атмосферских вода, итд.), као и са техничком документацијом за друге постојеће и планиране инфраструктурне објекте (магистрални пут ..., доградња другог колосека железничке пруге);
- Израду техничке документације усагласити са техничком документацијом према којој су изграђени заштитни водни објекти или извршено уређење појединих водотока као и са планском и пројектном документацијом којом су предвиђени ови објекти и радови на нерегулисаним и неуређеним водотокима;
- Утврдити све критичне и нестабилне појаве на деоницама деонице, могуће дубинске и бочне ерозије, таложење наноса, итд. и дати решења за осигурање нестабилних делова обала

водотока, осигурања пропуста и ослонаца мостова при свим режимима течења и проноса наноса и леда;

- Димензионисање отвора и распона евентуалних железничких мостова извршити на основу хидрауличног прорачуна за меродавне вредности карактеристичних протицаја предметних водотока, са графичким приказима у подужном и попречном пресеку, при чему отвори треба да пропусте меродавне протицаје без негативног дејства успора уз обезбеђење стабилности моста, обала и дна водотока. Надвишења доње ивице конструкције мостова предвидети са потребним зазором (рачунатим на основу протицаја меродавне рачунске велике воде и/или профилске брзине при меродавној великој рачунској води). У обзир узети све могуће неповољне карактеристике и коинциденције (велике воде, ветар, таласи, ерозивни процеси, итд.);
- Извршити хидрауличке прорачуне пропусне моћи свих пропуста, обезбедити протицајне капацитете за велике воде, пронос наноса и леда, и обезбедити потребну стабилност свих објеката. Дати подужне и попречне графичке прилоге ових објеката;
- Предвидети антиерозионе мере и остале радове и мере на обезбеђењу дна и косина корита на бујичним водотокима;
- Предвидети одговарајуће радове и мере, на свим објектима у саставу пруге (труп насипа, сервисна саобраћајница, објекти електрификације, итд.), за заштиту од великих вода реке ..., као и од неповољних утицаја бујичних водотока;
- Динамика и технологија извођења радова на изградњи објекта не сме да угрози прописани квалитет вода свих водотока, не сме да онемогући одбрану од поплава и ерозија и мора да омогући несметани режим вода и наноса;
- За време извођења радова, као и приликом коришћења изграђеног објекта, мора бити обезбеђен несметан прилаз водним објектима ради одржавања објеката и спровођења одбране од поплава и бујица;
- Пројектном документацијом предвидети одговарајуће објекте, начин извођења радова и дефинисати услове одржавања након изградње, који ће спречити уношење чврстих и течних материја које могу загадити водотоке, односно, изазвати замуљивање или таложење наноса.

3.2.3. Електроенергетска инфраструктура

Свака градња испод или у близини далековода напона и 400 kV, 220 kV, 110 kV, 35 kV, 20 kV, 10 kV и 0,4 kV електроенергетских водова (надземних и подземних), условљена је:

- Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 54/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. Закон, 9/20, 52/21 и 62/23),
- Законом о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18-др. закон и 40/21),
- Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ”, број 65/88 и „Службени лист СРЈ”, број 18/92),
- Правилником о техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СФРЈ”, број 4/74),
- Правилником о техничким нормативима за уземљења електроенергетских постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СРЈ”, број 61/95), Законом о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС”, број 36/09), са припадајућим правилницима, од којих се посебно издава: Правилник о границама нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС”, број 104/09) и Правилник о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Службени гласник РС”, број 104/09),
- SRPS N.C0.105 Техничким условима заштите подземних металних цевовода од утицаја електроенергетских постројења („Службени гласник РС”, број 91/09), SRPS N.C0.101-Заштита телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења-Заштита од опасности „Службени гласник РС”, број 91/09), SRPS N.C0.102 - Заштита телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења-Заштита од сметњи („Службени лист СФРЈ”, број 68/89), као и SRPS N.C0.104-Заштита телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Увођење телекомуникационих водова у електроенергетска постројења „Службени гласник РС”, број 91/09);
- Интерним стандардима ИЦ-ЕМС 200:2019 –Основни технички захтеви за избор и монтажу енергетских каблова и кабловског прибора у преносној мрежи.

Заштитни појас за надземне електроенергетске водове, са обе стране вода од крајње фазног проводника дефинисан је Законом о енергетици и износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV:
 - за голе проводнике 10 m, кроз шумско подручје 3 m;
 - за слабо изоловане проводнике 4 m, кроз шумско подручје 3 m;

- за самонесеће кабловске снопове 1 m;
- 2) за напонски ниво 35 kV, 15 m;
- 3) за напонски ниво 110 kV, 25 m;
- 4) за напонски ниво 220 kV и 400 kV, 30 m.

Заштитни појас за подземне електроенергетске водове (каблове) износи, од ивице армирано-бетонског канала:

- 1) За напонски ниво 1 kV до 35 kV, укључујући и 35 kV, 1 m;
- 2) За напонски ниво 110 kV, 2 m;
- 3) За напонски ниво изнад 110 kV, 3 m.

Заштитни појас за трансформаторске станице на отвореном износи:

- 1) За напонски ниво 1 kV до 35 kV, 10 m;
- 2) За напонски ниво 110 kV и изнад 110 kV, 30 m.

У заштитном појасу електроенергетских водова свих нивоа, испод, изнад или поред енергетског објекта не могу се предузимати радови или било које друге радње којима се онемогућава или угрожава рад енергетског објекта без претходне сагласности енергетског субјекта који је власник, односно корисник енергетског објекта.

У случају градње линијских објеката од електропроводног маатеријала у обухвату Просторног плана, због индуктивних утицаја високонапонских далековада који се налазе у близини и ван обухвата Просторног плана, потребно је обратити се за услове „Електро mreжа Србије“ АД.

- Приликом извођења радова, као и приликом експлоатације планираних објеката, водити рачуна да се не наруши сигурносна удаљеност од 5 m у односу на проводнике далековада напонског нивоа 110 kV, 6 m у односу на проводнике далековада напонског нивоа 220 kV, односно 7 m у односу на проводнике далековада напонског нивоа 400 kV.
- Испод и у близини далековада не садити високо дрвеће које се својим растом може приближити на мање од 5 m у односу на проводнике далековада напонског нивоа 110 kV, односно 6 m у односу на проводнике далековада напонског нивоа 220 kV, 7 m у односу на проводнике далековада напонског нивоа 400 kV као и у случају пада дрвета.
- Нисконапонске, телефонске прикључке, прикључке на кабловску телевизију и друге прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом.
- Приликом извођења било каквих грађевинских радова, нивелације терена, земљаних радова и ископа у близини далековада, ни на који начин се не сме угрозити статичка стабилност стубова далековада. Терен испод далековада се не сме насипати без претходне сагласности „Електро mreжа Србије“ АД.
- Све металне инсталације (електро-инсталације, грејање и сл.) и други метални делови (ограде и сл.) морају да буду прописно уземљени. Нарочито водити рачуна о изједначењу потенцијала.
- Делови цевовода кроз које се испушта флуид морају бити удаљени најмање 30 m од најистуренијих делова далековада под напоном.
- Постојећу надземну електроенергетску мрежу нижег напонског нивоа која ће се укрштати са железничком пругом потребно је каблирати и заштитити увлачењем у заштитне цеви.

3.2.4. Термоенергетска инфраструктура

Приликом израде техничке документације планиране саобраћајнице потребно је од управљача транспортног и дистрибутивног система природног гаса, затражити детаљне податке о трасама цевовода, да би се предвиделе мере заштите.

Приликом извођења било каквих радова потребно је да се радни појас формира тако да тешка возила не прелазе преко гасовода на местима где није заштићен. Евентуална раскопавања гасовода ради утврђивања чињеничног стања, не могу се вршити без одобрења и присуства представника управљача транспортног и дистрибутивног гасоводног система.

Цевоводе гасовода који ће се укрштати са планираном пругом потребно је у коридору пруге заштитити увлачењем у заштитне цеви. Постојећу подземну гасоводну, на деоницама где је угрожена изградњом пруге, потребно је изместити на прописна растојања и по потреби заштитити.

Постојећу транспортну, дистрибутивну гасоводну мрежу и планирани коридор потребно је међусобно ускладити, како би били задовољени технички услови диктирани Правилником о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16 бар („Службени гласник РС“, бр. 37/13 и 87/15), Правилником о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 бар („Службени гласник РС“, број 86/15).

Зоне заштите транспортних гасовода притиска већег од 16 bar

Заштитни појас гасовода је појас ширине од 200 m са обе стране од гасовода, рачунајући од осе гасовода, у ком други објекти утичу на сигурност гасовода.

Заштитни појас насељених зграда је простор у коме гасовод утиче на сигурност тог објекта, рачунајући од спољних ивица зграда.

Табела 19: Ширина заштитног појаса

Пречник гасовода	Притисак 16 bar ДО 55 bar (m)
DN ≤ 150	30
150 < DN ≤ 500	30
500 < DN ≤ 1000	30

Табела 20: Минимална удаљеност објекта за боравак и становање људи од гасовода

Пречник гасовода	Притисак 16 bar ДО 55 bar (m)
DN ≤ 150	30
150 < DN ≤ 500	30
500 < DN ≤ 1000	30

Табела 21: Ширина експлоатационог појаса гасовода

Пречник гасовода	Притисак 16 bar ДО 55 bar (m)
Пречник гасовода до DN 150	10 (по 5 m од осе цевовода)
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	12 (по 6 m од осе цевовода)
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1000	15 (по 7,5 m од осе цевовода)

У експлоатационом појасу гасовода могу се градити само објекти који су у функцији гасовода.

У експлоатационом појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности (постављање трансформаторских станица, пумпних станица, подземних и надземних резервоара, сталних камп места, возила за камповање, контејнера, складиштења силиране хране и тешко-транспортних материјала, као и постављање ограда са темељом и сл.) изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора транспортног система.

У експлоатационом појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Изградња нових објекта не сме угрозити стабилност, безбедност и поуздан рад гасовода. Забрањено је изнад транспортних гасовода градити, као и постављати привремене, трајне покретне и непокретне објекте.

Дистрибутивни гасовод притиска до 16 bar

Заштитни појас гасовода је простор са једне и друге стране цевовода, рачунајући од осе цевовода, у коме други објекти утичу на њихову сигурност у ком се примењују посебне мере заштите.

Изградња нових објекта не сме угрозити стабилност, безбедност и поуздан рад гасовода.

У зависности од притиска заштитни појас гасовода је:

- за ПЕ и челичне гасоводе $MOP \leq 4 \text{ bar}$ - по 1 m од осе гасовода на обе стране;
- за челичне гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ - по 2 m од осе гасовода на обе стране;
- за ПЕ гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ - по 3 m од осе гасовода на обе стране;
- за челичне гасоводе $10 \text{ bar} < MOP \leq 16 \text{ bar}$ - по 3 m од осе гасовода на обе стране.

У заштитном појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора дистрибутивног система.

У заштитном појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Укрштања пруга са гасоводом изводе се под посебним условима које издаје оператор дистрибутивног система природног гаса.

3.3. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе, утврђених прописима. Стога, на основу анализе и оцене стања животне средине, те процењених могућих утицаја, дефинишу се смернице за заштиту животне средине.

У контексту потенцијално негативних утицаја на подручју посебне намене, потребно је реализовати низ активности да би се идентификовани негативни утицаји на животну средину поставили у оквиру граница прихватљивости, а са циљем спречавања угрожавања животне средине и здравља људи. На тај начин омогућиће се развој друштва и спречити конфликти у простору, што је у функцији реализације основних принципа одрживог развоја.

На основу резултата спроведене мултикритеријумске анализе планираних активности, утврђују се следеће смернице за заштиту животне средине за изградњу и модернизацију железничке пруге високих перформанси, односно за оне објекте који по природи свог функционисања могу представљати потенцијалне загађиваче медијума животне средине:

- адекватно спровођење законске регулативе из области заштите животне средине и спровођење преузетих међународних обавеза, које се односе на сектор саобраћајне инфраструктуре и сектор заштите животне средине;
- обавезно спровођење смерница за заштиту животне средине дефинисаних у стратешкој процени утицаја која је саставни део планског документа и њихова детаљна разрада у процесу имплементације Просторног плана, односно, кроз израду пројектно-техничке документације за појединачне пројекте и студије о процени утицаја на животну средину, у складу са законском регулативом;
- обавезно спровођење мониторинга квалитета животне средине у складу са релевантном законском регулативом и програмом праћења стања животне средине, дефинисаним у стратешкој процени утицаја.

1) Квалитет ваздуха

Деоница пруге Београд-Батајница-Стара Пазова-Шид-Хрватска граница, деоница Стара Пазова-Голубинци-Шид-хрватска граница и деоница Инђија-Голубинци су електрифициране, тако да имају минималан утицај на квалитет ваздуха. Доминантни извори загађења ваздуха у зони утицаја пројекта су друмски саобраћај на постојећој путној мрежи, локалним путевима и градским улицама, као и појединачна ложишта током грејне сезоне. Квалитет ваздуха у подручју железничке трасе прати се преко мерне станице из мреже аутоматског надгледања амбијенталног ваздуха AAQMS Сремска Митровица¹⁸.

Мере заштите ваздуха

Током извођења грађевинских радова потребно је спровести низ мера како би се негативни утицаји на квалитет ваздуха свели на минимум:

- у циљу спречавања неконтролисаног разношења грађевинског материјала транспортним средствима, потребно је спроводити чишћење возила пре изласка на јавне површине, као и обавезно прекривање или влажење материјала који се транспортује, како не би дошло до његовог развејавања;
- по сувом и ветровитом времену спроводити редовно влажење површина, у циљу превенције развејавања прашине;
- обавезно обезбедити техничку исправност механизације, редовним (а по потреби, и ванредним) техничким контролама норми емисије штетних гасова;
- Уколико се у непосредној близини налазе угрожени објекти, пројектном документацијом је потребно предвидети следећу меру;
- формирање зелених заштитних појасева, од различитих засада отпорних на загађење ваздуха, као и других видова заштите.

¹⁸ Извештај о квалитету ваздуха у Сремској Митровици за 2022. годину

У току експлоатације железничке пруге

- Користити пројектоване звучне зидове који, поред буке, умањују и дифузију емитованих загађујућих материја на местима где то пројектном документацијом буде предвиђено;
- Примењивати локално смањење брзине у подручјима са високом позадинском концентрацијом;
- Садити густу вегетацију са пуно лишћа у појасу између трасе железничке пруге и насеља, како би се вршило филтрирање загађивача.

2) Бука

Доминантни извор буке је друмски саобраћај на постојећој путној мрежи, локалним путевима и градским улицама, као и железнички саобраћај на постојећој прузи.

У периоду септембар - октобар 2008. године извршена су контролна мерења комуналне буке и вибрација које се генеришу у околини и то за возове који су пролазили поред урбане средине деонице пруге Батајница - Голубинци (насеља Батајница, Нова Пазова, Стара Пазова и Голубинци).

Завод за јавно здравље Сремска Митровица, као пружалац услуге, је такође ангажован од стране града Сремска Митровица, као наручиоца услуге, да врши снимање и анализу буке у Граду Сремска Митровица на годишњем нивоу. Мерења се врше на 5 мерних места¹⁹.

Мере заштите од буке

У фази израде Идејног пројекта, односно Студије о процени утицаја на животну средину, потребно је извршити моделовање саобраћајне буке и на основу резултата предвидети мере у току изградње и у току експлоатације, које су неопходне за умањење утицаја буке на околину.

У току извођења радова потребно је предузети следеће опште мере заштите:

- спроводити редован мониторинг буке у непосредној близини градилишта;
- захтевати од извођача радова да поштује мере ублажавања од буке;
- приликом извођења радова користити модерну опрему, са пригушивачима буке;
- придржавати се уобичајних радних сати у току дана;
- у близини насеља, рад са бучном опремом треба да буде ограничен, уз обавезну употребу заклона.

На основу локацијских услова, урадити техничку документацију за техничке мере заштите од буке, при чему је потребно обезбедити следеће мере заштите:

- у близини насељених места и објеката, потребно је планирати техничке мере заштите - конструкције за заштиту од буке;
- конструкције за заштиту од буке морају задовољавати акустичне, конструктивне и визуелне карактеристике;
- конструкције је потребно димензионисати и реализовати за плански период од најмање десет година, са могућношћу етапне надоградње.

У току експлоатације железничке пруге

Спроводити мере заштите од буке, предвиђене техничком документацијом за техничке мере заштите од буке.

3) Квалитет земљишта

Траса пруге прелази равничарско, углавном пољопривредно земљиште, прилично хомогеног педолошког састава, а то је карбонатна црница (на лесној висоравни) и црница без карбоната и са карбонатима (на лесној тераси). Ерозија овог подручја је врло слаба.

Мере заштите земљишта

Земљиште на подручју Просторног плана је релативно очувано од загађења и великим делом се користи за пољопривреду. Ради заштите трасе пруге од спирања, предвидети озелењавање

¹⁹ Извештај о резултатима систематског мерења буке у животној средини, Сремска Митровица

травом, шибљем и другим аутохтоним растињем које не угрожава прегледност, усека, засека и насипа, као и друге косине, на локацијама где је то могуће, и ако карактеристике терена то омогућавају.

У току извођења радова потребно је предузети следеће мере заштите:

- хумусни материјал који ће бити скинут приликом изградње, потребно је користити за хумизирање косина насипа. Начин и место његовог депоновања утврдити приликом израде пројектно-техничке документације;
- приликом изградње избећи непотребно збијање земљишта;
- увести забрану отварања неконтролисаних приступних путева појединим деловима градилишта;
- све манипулације нафтом и њеним дериватима у току процеса градње, неопходно је обављати на посебно дефинисаном месту, уз максималне мере заштите, како не би дошло до просипања;
- сву амбалажу за уље и друге нафтне деривате сакупљати и односити на контролисане депоније извођача радова, са којих ће се контролисано одвозити преко овлашћеног комуналног предузећа;
- обавезно је паркирање машина само на уређеним местима;
- уколико дође до загађења земљишта уљем и нафтним дериватима, на тим местима се обавезно уклања део истог, и односи на депонију предвиђену за такву врсту отпада;
- забрањено је прање машина и возила у зони радова;
- забрањено је прање миксера и одстрањивање преосталих делова бетонске масе на било које површине ван непосредне површине пута;
- за сва позајмишта и депоније израдити потребну техничку документацију (пројекти рекултивације).

У току експлоатације железничке пруге

Током експлоатације железничке пруге, а у циљу заштите земљишта, неопходно је примењивати мере предвиђене Студијом процене утицаја железничке пруге на животну средину, као и техничке мере заштите земљишта, које буду предвиђене техничком документацијом.

4) Квалитет вода

Водотокови на посматраном подручју припадају сливу Дунава (Голубиначки канал, Љуково итд.) и сливу Саве (Шеловренац, Међеш, Борковац, Кудош, Манчелов гат, поток Шидина и бројни канали). На основу Уредбе о категоризацији водотока (Службени лист СФРЈ, бр. 5/68), реке Сава и Дунав припадају II класи.

Класа II обухвата употребљиве и воде које се могу користити за водене спортове, рекреацију, за узгој мање племенитих врста риба (циприниди), а уобичајеним методама третирања (коагулација, филтрација и дезинфекција) могу се користити за снабдевање насеља пијаћом водом, за купање и у прехранбеној индустрији. На основу информација које је обезбедила „Инфраструктура железница Србије“ АД, и других података доступних током периода 2010-2020, није било поплава у коридору железнице. Имајући у виду карактеристике терена и да пруга пресеца мање водотокове и одводне канале, ово је област које се мора додатно испитати током израде пројектне документације, јер је отпорност на климатске промене веома важна.

Мере заштите вода

Заштита вода и њихово коришћење остварује се у оквиру интегралног управљања водама, спровођењем мера за очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета и количина. Воде се могу користити, а отпадне воде испуштати уз примену одговарајућег третмана, на начин и до нивоа који не представља опасност од загађивања.

Мере заштите вода обезбеђују спречавање или ограничавање уношења у воде опасних, отпадних и других штетних материја, праћење и испитивање квалитета површинских и подземних вода, као и квалитета отпадних вода и њихово пречишћавање.

У току извођења радова потребно је предузети следеће мере заштите:

- Поштовати коришћење зона од биљног покривача између трасе железничке пруге и водних тела, што мора бити предвиђено техничком документацијом;

- Поштовати мере заштите од ерозије и седиментације, предвиђене пројектно-техничком документацијом;
- Примењивати мере обезбеђивања изворишта подземних и површинских вода и заштите водоносних слојева од загађења, предвиђене пројектно-техничком документацијом;
- на местима укрштања железничке пруге са водотоком обезбедити протицање меродавних рачунских великих вода;
- извођење радова не сме да доведе до прекида водоносних слојева, а уколико их пресеца, техничком документацијом предвидети дренажни слој којим ће се сачувати континуитет водоносног слоја;
- при регулацији водотока предност дати тзв. натуралном уређењу и биотехничким мерама, са што мање видљивог бетона, камена и геометријски правилних линија регулације.
- у близини водотокова користити само квалитетан материјал за насип, као што је шљунак, без примеса земље или других нечистоћа.

У току експлоатације железничке пруге

Током експлоатације железничке пруге, а у циљу заштите вода, неопходно је примењивати мере предвиђене Студијом процене утицаја железничке пруге на животну средину, као и техничких мера заштите вода, које буду предвиђене техничком документацијом.

Опште мере заштите вода, у току експлоатације железничке пруге су:

- обавезно је очување квалитета површинских и подземних вода у складу са захтеваном класом квалитета;
- забрањено је упуштати у мелиорационе канале, баре или водотоке било какве воде осим атмосферских и условно чистих расхладних вода које по Уредби о категоризацији вода одговарају IIб класи. Уколико се планира испуштање осталих отпадних вода у канале, морају се обавезно комплетно пречистити (примарно и секундарно), до траженог степена квалитета.

3.4. МЕРЕ ЗАШТИТЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Општи услови заштите културних добара

Мере техничке заштите и други радови на културним добрима

Мере техничке заштите и други радови на споменицима културе и њиховој заштићеној околини могу да се изводе само под условима и на начин утврђен прописом из надлежности заштите културних добара.

Забрањује се раскопавање, рушење, преправљање, презиђивање, прерађивање и вршење било каквих радова који могу нарушити својства културних добара.

Забрањује се коришћење или употреба културних добара у сврхе које нису у складу са њиховом природом, наменом и значајем, или на начин који може довести до њиховог оштећења.

Изградња инфраструктурних, и других објеката предвиђених овим Просторним планом и одговарајућим урбанистичким планом у заштићеној околини културних добара врши се под условима који ће се утврђивати по сваком појединачном захтеву од стране Завода за заштиту природе или надлежног Завода за заштиту споменика културе сходно законским овлашћењима.

Забрањује се превођење свих надземних инсталација у заштићеној околини културних добара.

За положај трасе и извођење подземних електричних водова и других инсталација (водовода, канализације, оптичких каблова и сл.) прибављају се услови и сагласност надлежног Завода за заштиту споменика културе.

Обавезан археолошки надзор од стране стручне службе Завода за заштиту споменика културе приликом извођења земљаних и других радова на изградњи.

Ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и о томе обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе, као и да предузме мере да се налаз не уништи не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен.

Инвеститор је дужан да обезбеди средства за праћење, истраживање, заштиту и чување пронађених остатака који уживају претходну заштиту, адекватну презентацију налаза као и публикавање резултата истраживања.

Обавезна је пријава почетка земљаних радова надлежном Заводу за заштиту споменика културе, најкасније 30 дана пре извођења.

Посебни услови заштите културних добара

Посебни услови за непокретна културна добра-споменике културе, евидентирана добра и добра под претходном заштитом градитељског (архитектонског) наслеђа

За сва наведена непокретна културна добра, евидентиране непокретности и добра под претходном заштитом која се налазе у ужем појасу заштите и појасу контролисане градње није дозвољено уклањање или замена, делимично или у целини.

За сва непокретна културна добра, евидентиране непокретности и добра која уживају претходну заштиту дозвољава се извођење радова на конзервацији и рестаурацији, санацији, адаптацији и реконструкцији уз обавезно прибављање појединачних услова и мера заштите, од надлежне установе заштите, за сваку конкретну интервенцију.

Није дозвољено угрозити споменичке вредности наведених културних добара, евидентираних непокретности и добара под претходном заштитом, приликом извођења било које врсте радова.

Није дозвољено угрозити статичку стабилност наведених непокретних културних добара, евидентираних непокретности и добара под претходном заштитом која се налазе у ужем појасу заштите и појасу контролисане градње коридора предметне железничке пруге.

Није дозвољено депоновање штетних и запаљивих материја у наведеним објектима непокретних културних добара, евидентираних непокретности и добара под претходном заштитом која се налазе у ужем појасу заштите и појасу контролисане градње коридора предметне железничке пруге.

Посебни услови за меморијалне споменике, спомен обележја и ратни меморијали

За све наведене евидентиране непокретности, добра под претходном заштитом и ратних меморијала која се налазе у ужем појасу заштите и појасу контролисане градње није дозвољено уклањање или замена, делимично или у целини.

За све евидентиране непокретности, добра која уживају претходну заштиту и ратне меморијале дозвољава се извођење радова на конзервацији и рестаурацији, санацији, адаптацији и реконструкцији уз обавезно прибављање појединачних услова и мера заштите, од надлежне установе заштите, за сваку конкретну интервенцију.

Забрањује се додавање нових елемената (плоча, украса) на горе наведену евидентiranу непокретност, добра под претходном заштитом и ратне меморијале као и било каква друга измена истих без добијања одобрења и појединачних услова надлежне службе заштите.

Интервенције на нивелисању земљишта дозвољене су само до ивице катастарских парцела број 1284, 1285 и 1286 КО Сремска Митровица на којима се налази Просторно културно-историјска целина гркокатоличко, протестантско и назаренско гробље.

Није дозвољено угрозити споменичке вредности наведених евидентираних непокретности, добара под претходном заштитом и ратних меморијала који се налазе у ужем појасу заштите коридора предметне железничке пруге, приликом извођења било које врсте радова.

Није дозвољено угрозити статичку стабилност наведених евидентираних непокретности, добара под претходном заштитом и ратних меморијала који се налазе у ужем појасу заштите коридора предметне железничке пруге. Све радове који могу угрозити њихову стабилност обавезно изводити пажљиво и употребом ручних алата.

У случају оштећења наведених евидентираних непокретности, добара под претходном заштитом и ратних меморијала инвеститор је дужан да спроведе и сноси трошкове санације према условима и мерама надлежне установе заштите непокретног културног добра.

Није дозвољено депоновање штетних и запаљивих материја у непосредној близини наведених евидентираних непокретности, добара под претходном заштитом и ратних меморијала који се налазе у ужем појасу заштите предметне железничке пруге.

Дозвољава се урбанистичко и хортикултурно опремање, уређење и одржавање припадајуће парцеле које неће угрозити споменичка својства наведених евидентираних непокретности, добара под претходном заштитом и ратних меморијала који се налазе у ужем појасу заштите предметне железничке пруге.

Археолошки локалитети који уживају статус културних добара

Археолошко налазиште Сирмијум

Обавезан је константан археолошки надзор (праћење извиђења земљаних радова) приликом изградње инфраструктуре у грађевинском подручју насеља Сремска Митровица.

Ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и о томе обавести Завод за заштиту споменика културе у Сремској Митровици, као и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен, у складу са чланом 109. став 1. Закона о културним добрима.

Инвеститор је у обавези да обустави радове уколико наиђе на археолошке локалитете или археолошке предмете од изузетног значаја ради истраживања локације, односно да обезбеди потребна средства за праћење, истраживање, заштиту и чување пронађених остатака који уживају претходну заштиту.

Археолошко налазиште „Солнок или Град“

Дозвољава се изузетно, на простору који је у потпуности археолошки истражен, изградња инфраструктуре на катастарским парцелама бр. 869/1, 869/2, 870/1, 870/2, 870/3, 870/4, 871/1, 871/2, 871/3, 871/4, 872, 873, 874, 875, 876/1, 876/2, 876/3, 912/1, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1050, 1053/1, 1053/2, 1054/1, 1054/2, 1056, 1067/4, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1051, 3561, 3582, 3585, 3586, 3588, 3589, 3595, 3600 КО Добринци.

У подручју заштићене околине археолошког локалитета која иде спољним границама катастарских парцела бр. 817/1, 817/2, 817/3, 817/4, 818/1, 818/2, 819, 820, 821, 856, 857, 868/1, 868/2, 912/1, 912/2, 912/3, 917, 918, 919, 1042, 1056, 1067/4, 1068, 3561, 3588, 3589, 3594 КО Добринци, дозвољава се изградња инфраструктуре, на простору који је у потпуности истражен.

Дозвољена је изградња уз обавезна претходна заштитна археолошка истраживања уз могућност презентације налазишта и налаза.

Забрањује се изградња пословних, стамбених и помоћних објеката на археолошком налазишту.

Забрањено је прописивање, одлагање привременог или трајног депоновања отпадних и штетних материја (хемијскоагресивних, експлозивних, отровних и радиоактивних).

Археолошки локалитети који уживају статус претходне заштите

На свим локалитетима који уживају статус претходне заштите дозвољава се изградња трасе пруге и пратеће инфраструктуре након претходно спроведених заштитних археолошких истраживања.

На свим наведеним локалитетима обавезно је спровести претходна заштитна археолошка ископавања и истраживања (пре обављања инвестиционих радова) уколико се утврди да су угрожени изградњом пруге.

Обавезно је вршење константног археолошког надзора током извођења земљаних радова на целој траси пруге, од стране територијално надлежног Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица.

Инвеститор је обавезан да најкасније 30 дана пре отпочињања земљаних радова, обавести Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица.

Обавезно је доставити на увид локације евентуалних позајмишта земље за израду насипа како би се благовремено извршило рекогносцирање истих и сачинио евентуалан програм заштите локалитета.

Ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и о томе обавести Завод за заштиту споменика културе у Сремској Митровици, као и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен.

Инвеститор је у обавези да обустави радове уколико наиђе на археолошке локалитете и археолошке предмете од изузетног значаја ради истраживања локације, односно да обезбеди потребна средства за праћење, истраживање, заштиту и чување пронађених остатака који уживају претходну заштиту.

Забрањује се неовлашћено копање, одношење камена и земље, као и прикупљање археолошког материјала са налазишта.

3.5. ЗАШТИТА ПРИРОДЕ И ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

Утицај посебне намене на популације, станишта, екосистеме и коридоре који их повезују биће минималан, јер ће бити предузете активности на заштити и очувању природе, одрживом коришћењу природних ресурса и заштићених природних добара приликом изградње и експлоатације железничке пруге.

У зони ширег посматрања Просторног плана налазе се делови просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности:

Заштићена подручја

1. Споменик природе „Два стабла храста лужњака у Гибарцу“;
2. Споменик природе „Бела топола у Кукујевцима“;
3. Дрворед платана у Сремској Митровици:
 - део еколошки значајног подручја „Фрушка Гора и Ковиљски рит“ (бр. 14) еколошке мреже Републике Србије (Уредба о еколошкој мрежи, „Сл. гласник РС“, број 102/10);
 - део Подручја од међународног значаја за биљке „Фрушка гора и Ковиљско - петроварадински рит“, издвојен међународним ИВА пројектом;

Табела 22: Еколошки коридори које пресеца траса

Врста еколошког коридора	Назив еколошког коридора
Локални еколошки коридор	Голубиначки канал
Локални еколошки коридор	Велики Бегеј
Локални еколошки коридор	Поток Љуково
Регионални еколошки коридор	Поток Шеловренац
Локални еколошки коридор	Водоток Јеленачки поток
Локални еколошки коридор	Каналисани поток Кудош
Локални еколошки коридор	Каналисани водоток Кузминска шидина
Локални еколошки коридор	Јелисаветин канал
Локални еколошки коридор	Шидина

Табела 23: Станишта строго заштићених и заштићених врста од националног значаја

Ознака	Назив	Врста
СТП04	Цигланске баре код Старе Пазове и Војке	<i>Cygnus olor, Microcarbo pygmaetus</i>
СТП07	Долина потока Љуково код Голубинаца	- <i>Alauda arvensis, Apus apus, Bombina bombina, Buteo buteo, Circus aeruginosus, Columba palumbus, Delichon urbicum, Falco tinnunculus, Lanius collurio, Merops apiaster, Natrix natrix, Saxilola ruberta, Strurnus vulgaris;</i>
ИНЂ11	Акумулација Јарковац	<i>Ardea purpurea, Lanius minor, Vanellus vanellus</i>
СМИ04	Легет	<i>Haliaeetus albicilla</i>
СМИ03	Полој на реци Сави	<i>Aythya marila</i>
ШИД07а	Шаториште	<i>Aquila heliaca, Ciconia nigra, Lanius collurio, Oriolus oriolus, Pernis apivorus, Sylvia communis</i>
ШИД08а	Чесмин до	<i>Aquila heliaca, Ciconia nigra, Lanius collurio, Oriolus oriolus, Pernis apivorus, Sylvia communis</i>
ШИД08ц	Чесмин до настао корекцијом од ШИД08б	<i>Buteo buteo, Frignilla coelebs, Turdus philomelos</i>
ШИД09	Марков до	<i>Aquila heliaca, Ciconia nigra, Lanius collurio, Oriolus oriolus, Pernis apivorus, Sylvia communis</i>

Надвожњаци за прелаз крупне дивљачи

Међу планским решењима за заштиту природе су веома важна два планирана надвожњака за прелаз крупне дивљачи. Ови алтернативни прелази се праве изнад инфраструктурних објеката како би се што мање реметио начин живота дивљачи и спречило њихово истребљење.

Најважнија карактеристика ових надвожњака је да се велика пажња посвећује дизајну који подразумева богато затрављивање и пошумљавање прелаза како би их животиње препознале као своје природно окружење и навикле се на коришћење истих.

Општи услови заштите природе приликом изградње инфраструктурног коридора железнице

Неопходно је водити рачуна о укупној заштити простора и предвидети таква решења и смернице за усклађивање и заштиту природних, створених и постојећих вредности, као и планираних објеката на подручју Плана, који ће обезбедити ефикасније функционисање свих постојећих система на подручју, релативизирање просторних и еколошких конфликта између постојећих система и посебне намене подручја, као и рационално коришћење земљишта.

1. Приступне путеве за кретање механизације током извођења радова планирати тако да не угрожава заштићени Дрворед платана у Сремској Митровици;
2. Забрањено је одлагања отпадног материјала, постављања било каквих привремених објеката/материјала за потребе радова, као и паркирања или сервисирања механизације и претакања горива на просторима заштићених добара, регистрованих станишта строго заштићених и заштићених врста и еколошких коридора (Прилог 1), као и у зони непосредног утицаја (200 m) на њих;
3. Планирање експлоатације земље и песка:
 - није дозвољена на заштићеном подручју, на просторима других заштићених добара, регистрованих станишта строго заштићених и заштићених врста, односно еколошких коридора;
 - ради заштите хидролошког режима просторних целина значајних за заштиту природе може да се одвија искључиво изнад нивоа фреатске издани у заштитној зони заштићеног подручја, као и у појасу до 500 m од заштићених добара, еколошких коридора, станишта строго заштићених или заштићених врста;
4. Модернизацију и реконструкцију пруге планирана у складу са потребама очувања еколошких својстава водотокова / мелиоративних канала као станишта и еколошких коридора:
 - У највећој могућој мери очувати морфологију приобаља и обалног појаса. На деоницама на којима не постоје алтернативна решења и потребно је извршити регулацију

- водотока/канала, применити техничка и биотехничка решења, којима се обезбеђује очување карактеристика обала и корита (степеничасти пад дна, вијугавост корита, благе косине храпаве површине итд.);
- Није дозвољено зацељвање водотока/канала који су назначени као еколошки коридори;
 - Сачувати или формирати појас вегетације уз обалу, као предуслов функционалности коридора. Минимална вегетација обале је травни појас ширине 4 метара, а на деоницама где је ширина обалног појаса већа од 8 метара, планирати подизање појасева високог зеленила;
 - Код свих хидротехничких објеката који формирају баријеру за кретање животиња коритом или обалом (стрме или вертикалне вештачке површине шахтова, канала за одвођење атмосферских вода и сл.) треба планирати техничка решења (нпр. хоризонталне површине у виду „тераса“ по косинама, храпаве површине и делови са нагибом мањим од 45°) које обезбеђују безбедно кретање малих животиња унутар корита, односно омогућују излазак из корита или хидротехничког објекта;
5. Заштиту дивљих врста планирати у складу са Законом о заштити природе и повезаним подзаконским актима, као и у складу са обавезама прописаних Законом о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Службени гласник РС - Међународни уговори“, број 102/07), кроз следеће активности:
- Ради смањења угинућа животиња на прузи, а са посебним освртом на мере заштите строго заштићених и заштићених врста дефинисаних члановима 4. и 6. Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/11 и 32/16);
 - Спречити доспевање водоземаца и других ситних животиња на пругу трајном вертикалном баријером глатке површине минималне висине 0,5 м и специјалним рубом нагнутом према коридору у дужини од најмање 50 м уз пругу са обе стране изграђених пролаза (Прилог За). Ограду поставити на тај начин да усмерава кретање водоземаца према пролазима;
 - Разматрати потребу постављања оgrade за дивљач, у складу са резултатима процене утицаја на животну средину. Ограду позиционирати на начин који омогућује одржавање функционалности оgrade са обе њене стране, са посебним освртом на потребу редовног кошења вегетације, ради спречавања прелаза дивљих врста преко оgrade на местима обраслим шибљем, пузавицама, високом травом и сл.;
 - Обезбедити континуитет миграторних путева животиња (проходност еколошких коридора) пресецених трасом пруге. Безбедно кретање животиња могуће је обезбедити на два начина: изградњом посебних пролаза или прелаза, у складу са Правилником о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња („Службени гласник РС“, број 72/10) или изградњом мултифункционалних мостова/пропуста који, поред својих хидролошких улога, испуњавају и захтеве дефинисане наведеним Правилником и на тај начин представљају и пролазе за животиње;
 - Посебне пролазе за животиње треба планирати уз обалу, изнад максималног нивоа подземне воде, са обе стране водотокова/канала који представљају еколошке коридоре;
 - У случају постављања заштитне оgrade за дивљач уз пругу, неопходно је планирати најмање два пролаза (или прелаза) за крупну дивљач;
 - на деоници Гибарац - Бачици (по могућности код еколошког коридора Јелисаветин канал или у његовој непосредној близини);
 - код регионалног еколошког коридора потока Шеловренац (број 4 на прилогу);
6. Ради стварања услова за кретање миграторних врста испод мултифункционалних мостова/пропуста:
- за дивље врсте ситних и средњих телесних димензија (водоземци, ситни сисари, видра, жазавац и сл.), код еколошких коридора Голубиначки канал, Поток Љуково, Поток Шеловренац, Кузминска шидина, Јелисаветин канал и Шидина, односно на другим локалитетима на којима процена утицаја доказује повећану фреквенцу кретања водоземаца или других заштићених и строго заштићених врста малих и средњих димензија што указује на потребе формирање пролаза за њих;
 - само за ситне животиње, укључујући и водоземце на еколошким коридорима Велики Бегеј, Јеленачки поток, Кудош, Манђелов гат;
 - Пролазе за животиње унутар мостова и пропуста уредити по следећим општим правилима;
 - Индекс слободног простора (ширина множена са висином и дељена са дужином пролаза) унутар пролаза за крупне дивље врсте треба да је већи од 1,5;
 - За дивље врсте до средње величине обезбедити следеће димензије визуелне целине унутрашњег простора: минималну ширину од 6 m и висину од 2,5 m (односно максималну висину коју дозвољава ниво подземне воде), а минимална ширина хоризонталне површине за кретање животиње је 0,8 m;

- За ситне животиње минимална висина унутрашњег простора је 1,5 m, а минимална ширина хоризонталне површине за кретање животиње је 0,5 m;
 - Хоризонталне просторе (терасе или полице) за кретање дивљих врста сместити изнад нивоа просечних пролећних водостаја (период март-април), планирати са обе стране корита и повезати са обалом ван моста/пропуста на тај начин да то омогућава миграцију и слабо покретљивим врстама (избегавати вертикалне, стрме и глатке површине);
 - Косине корита између терасе и дна канала не смеју бити стрмије од 45° и треба да буду грубо храпаве (могуће решење су хоризонтална ребра или урези) што ће спречавати да животиње упадну у воду и олакшаће им излаз из воде;
 - Површине за кретање животиња обложити природним типом подлоге обале (нпр. глиновито земљиште са комадићима камена разне величине);
 - Моделовањем рељефа и уређењем зеленила испред улаза, усмерити животиње према пролазима и обезбедити што бољу осветљеност пролаза;
 - Простор испред улаза (бар на траси кретања животиња према обали канала/потока) треба да буде покривен природним типом земљишта датог локалитета (избегавати бетон);
 - Стазе кретања животиња повезати травном појасом за вегетацију обале канала;
 - Вегетација прелаза за животиње (еколошког моста) треба да одговара структури околних станишта, а са две стране еколошког моста треба да служи као зелени застор. Структуру вегетације испред прелаза за животиње формирати на начин да усмерава кретање дивљих врста према објекту;
 - На местима где пруга пресеца еколошке коридоре вијадуктима или широким мостовима, применом адекватних техничких решења и уређењем простора (нпр. што виши и шири слободан простор са обе стране еколошког коридора) обезбедити да унутрашњост вијадука/моста испуњава услове за безбедно кретање крупних дивљих врста;
 - Током коришћења пруге вршити мониторинг (посматрање морталитета животиња уз пругу). У случају, да се евидентира концентровано угинуће дивљих врста на локацијама удаљених од познатих миграционих путева, потребно је обезбедити нове прелазе;
7. Мере заштите заштићених еколошких коридора и у зони непосредног утицаја (до 100 m удаљености од границе коридора), осветљење објекта планирати у складу са потребама заштите дивљих врста које су активне ноћу:
- Изабрати моделе расвете за директно осветљење са заштитом од расипања светлости према небу (према ваздушним коридорима миграције) и према коридору;
 - Осветљење вршити светлосним телима постављеним најниже могуће, са светлосним сноповима усмереним према објектима или саобраћајним површинама;

Општи услови озелењавања коридора железничке пруге

1. У зони утицаја (удаљеност од 500 метара) станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошких коридора забрањена је садња инвазивних врста;
2. Ради спречавања ширења инвазивних врста у саобраћајном коридору планирати редовно кошење травних површина, укључујући и површине упојних канала;
3. Избегавати примену врста са јестивим плодовима које привлаче птице и друге животиње, повећавајући могућност страдања јединки на прузи;
4. Избегавати врсте дрвећа и жбуња које представљају прелазне домаћине одређених паразита пољопривредних култура или воћака (врсте из родова *Berberis*, *Cotoneaster*, *Pyracantha*, *Sorbus* и сл.);
5. Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:
 - У појасу од 500 m од еколошког коридора/станишта забрањује се трајно нарушавање карактеристика хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова;
 - У појасу од 200 m од еколошког коридора:
 - Услов за планирање укопаних складишта је да се њихово дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде, уз примену грађевинско-техничких решења којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор;
 - Планским решењима мора се обезбедити примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења;
 - Планирати посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона;
 - У појасу од 50 m од еколошког коридора забрањује се планирање техничких решења којима се формирају рефлектујуће површине (нпр. стакло, метал) веће од стандардних прозора/врата усмерене према еколошком коридору.

3.6. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ТЕХНИЧКО ТЕХНОЛОШКИХ НЕСРЕЋА, ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И РАТНИХ РАЗАРАЊА

С обзиром на чињеницу да постоји вероватноћа удеса возова која транспортују опасне материје неопходно је предвидети посебне мере заштите.

Низ мера које су планиране у склопу опште заштите животне средине имају свој пуни смисао и обезбеђују значајну поузданост читавог система и у случајевима хаваријских загађења.

Насипи преко пет метара и мостови преко водотокова представљају најугроженија места на железничкој прузи, на којима постоји највећи ризик од загађења услед акцидента.

Имајући у виду значај подручја кроз које пролази траса железничке пруге, потребно је да се у фази израде техничке документације предвиде мере превенције и мере санације.

Мере превенције су:

- предвидети техничке мере заштите у попречном профилу трасе (попуњавајући слојеви, хидроизолациони слојеви);
- студијом процене утицаја на животну средину предвидети мере заштите у фази градње и у фази експлоатације;
- обавезно предвидети мере ограничења брзине за возила која превозе опасне терете које су предвиђене Законом о транспорту опасне робе („Службени гласник РС”, број 104/16, 83/18, 95/18 – др закон и 10/19 – др. закон);
- потребно је планирати депоновање одређених количина сорбента и одговарајуће механизације у бази за одржавање железничке пруге.

Мере санације су:

- у фази пројектовања треба предвидети мере евакуације и неутрализације токсичних супстанци;
- у случају хаварије возова са опасним теретом (у прашкастом, грануларном, течном или гасовитом стању) саобраћај обавезно зауставити и послати захтев специјализованој служби у најближем месту или бази за одржавање или Сектору за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова;
- потребно је ограничити истицање опасне материје;
- потребно је ограничити изливену течност на простор на који се излива;
- прикупљене материје третирати са посебним поступцима регенерације и њихово депоновање на специјализоване депоније;
- обавезна употреба специјалних сорбенаса и других средстава за деконтаминацију терена и санирање последица на месту изливања опасних материја;
- уколико дође до загађења у границама и ван граница пружног појаса обавезно применити методе ремедијације, како земљишта, тако и подземних вода, уколико дође до контакта;
- техничком документацијом предвидети превентивне и оперативне мере заштите, реаговање и поступке санације за случај хаваријског изливања опасних материја у околину.

За превентивну заштиту од пожара, као и његово успешно елиминисање, примењиваће се Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 20/15, 87/18 – др. закон, 87-18 и 87/18-др. закон), као и други закони, правилници и технички прописи и стандарди који регулишу ову област. Приликом израде техничке документације, потребно израдити елаборат о заштити од пожара и прибавити сагласност на техничку документацију Сектора за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова.

Према условима Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ) у зони ширег посматрања изграђене су две лансирне (противградне) станице у сврху заштите од града и главна метеоролошка станица у Сремској Митровици. Противградне станице у близини насеља Љуково и Голубинци не представљају сметњу, те на деловима где ће се обављати реконструкција железничке пруге нема ограничења.

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни период од 475 година, на подручју обухвата Плана могућ је земљотрес од VII-VIII степени макросеизмичког интензитета према MCS скали. У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес”, а за VIII степен „штетан земљотрес”.

Заштита од техничко технолошких удеса - акцидената

На основу Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 72/09-други закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-други закон), Министарство заштите животне средине, на основу докумената: Политика превенције удеса или Извештај о безбедности и План заштите од удеса, води регистар постројења и утврђује и води евиденцију о оператерима и севесо постројењима/комплексима са повећаном вероватноћом настанка хемијског удеса или са повећаним последицама тог удеса, због њихове локације, близине сличних постројења или због врсте ускладиштених опасних материја („домино ефекат“). Такође, на основу ових докумената, Министарство води и Регистар постројења и утврђује севесо оператере и постројења/комплексе, чије активности могу изазвати хемијски удес са прекограничним последицама.

На основу доступних података Министарства заштите животне средине у ширем обухвату Просторног плана налазе се следећа севесо постројења:

- Комплекс вишег реда, ФАБРИКА ЗА ПРОИЗВОДЊУ СУНЂЕРА оператера „Health Care Europe“ д.о.о. Рума, на локацији Потес Румска петља 5. РУМА, координате: 44°57'29.55"N и 19°48' 44.08"E;
- Комплекс нижег реда, ТЕРМОЕЛЕКТРАНА – ТОПЛАНА „СРЕМСКА МИТРОВИЦА“ оператера ЈП „ЕПС“ Београд, адреса комплекса: Јарачки пут 6б, СРЕМСКА МИТРОВИЦА, координате: 44°57'40.04"N и 19°39'13.78"E;
- Комплекс нижег реда, СКЛАДИШТЕ МИНЕРАЛНОГ ЂУБРИВА - оператера „Agroglobe“ д.о.о, Нови Сад, адреса комплекса: Војводе Путника 6б, Инђија
- Комплекс нижег реда, ФАБРИКА ГУМА ЗА ВОЗИЛА, оператера „TOYO TIRE SERBIA“ д.о.о. Инђија, адреса комплекса Индустријска 3, бр. 5, Инђија

За комплексе нижег реда постоји законска обавеза израде документа Политика превенције удеса, чија је садржина прописана Правилником о садржини Политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса. У складу са наведеним Правилником, полазни основ за идентификацију повредивих објеката је удаљеност од минимум 1000m од граница севесо постројења, односно комплекса, док се коначна процена ширине повредиве зоне – зоне опасности, одређује на основу резултата моделирања ефеката удеса.

Сходно претходно наведеном, а према чл. 34 став I тачка 26) Закона о заштити животне средине, надлежни орган је дао услове, ради утврђивања подручја у којима ће се дугорочно сачувати одговарајуће удаљености између објеката, у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја у количинама које су веће од прописаних и стамбених подручја, јавних простора, као и подручја од посебног значаја, ради заштите живота и здравља људи и животне средине.

Стога, Просторни план је применио све наложене услове и мере Министарства:

1. У Просторном плану подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Шид - граница Хрватске, деоница Стара Пазова – Голубинци - Шид и железничке пруге Инђија - Голубинци јасно су означена сва наведена Севесо постројења;
2. У Просторном плану подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Шид - граница Хрватске, деоница Стара Пазова – Голубинци - Шид и железничке пруге Инђија - Голубинци као повредива зона са аспекта хемијског удеса, је означена зона од 1.000 метара од граница наведених комплекса нижег реда;
3. Забрањена је изградња нових: објеката јавне намене, објеката становања и туристичких објеката на простору од 175 m од локације најгорег могућег сценарија на комплексу ФАБРИКА ЗА ПРОИЗВОДЊУ СУНЂЕРА оператера Health Care Europe“ д.о.о. Рума, на локацији Потес Румска петља 5, РУМА;
4. Приликом израде просторних планова и/или разматрања изградње НОВИХ објеката у близини наведених комплекса, под повредивом ЗОНОМ са аспекта хемијског удеса, разматрати зону од 1300 m од означене локације могућег сценарија хемијског удеса са опасном материјом HCN, комплекса ФАБРИКА ЗА ПРОИЗВОДЊУ СУНЂЕРА;
5. Приликом разматрања изградње нових индустријских објеката у обухвату односног Плана, приликом издавања локацијских и грађевинских дозвола, обавезно упознати потенцијалне инвеститоре са опасностима од хемијског удеса у близини наведених севесо комплекса.

У случају изградње нових севесо постројења/комплекса, а у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“, број 41/10), као полазни основ за идентификацију повредивих објеката разматра удаљеност од минимум 1000m од граница севесо постројења, односно комплекса, док се коначна процена ширине повредиве зоне - зоне опасности, одређује на основу резултата моделирања ефеката удеса.

Идентификација севесо постројења/комплекса се врши на основу Правилника о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС”, бр. 41/10, 51/15 и 50/18).

Поред тога, обавезе оператера и надлежних органа су прописане у поглављу 3.2 Заштита од хемијског удеса, Закона о заштити животне средине, те сходно наведеном, обавезе оператера према надлежним органима у области заштите од хемијског удеса, а у случају изградње новог севесо постројења/комплекса, почињу у року од најмање 3 (три) месеца пре почетка рада постројења/комплекса. Такође, у случају изградње постројења/комплекса вишег реда, уколико оператер не испуни услове из чл. 60ђ, тј. 60г и 60д Закона о заштити животне средине, сходно чл. 60е истог закона, Министар решењем забрањује рад, тј. пуштање у рад односног постројења/комплекса.

Због претходно наведеног је потребно пажљиво планирати лоцирање и изградњу, како нових севесо постројења/комплекса и њихових максималних могућих капацитета севесо опасних материја, тако и нових грађевинских објеката, укључујући саобраћајне правце, места за јавну намену и насеља у близини комплекса, где локација комплекса или грађевински објекти могу бити извор или повећати ризик или последице великог удеса, како би се избегли непотребни трошкови или лоше инвестиције за оператере, али и обезбедило адекватно управљање безбедношћу од хемијског удеса.

Ратна разарања

Добијени услови и захтеви од Министарства одбране, а који се односе на просторна решења (утврђене зоне просторне заштите) у обухвату Просторног плана, уграђени су у Просторни план. Подаци поверљивог карактера биће детаљно обрађени у Посебном прилогу који је саставни део Просторног плана, а који не подлеже стручној контроли, ни јавном увиду.

У случају непосредне ратне опасности и у рату, све мере цивилне заштите (заштита људи и материјалних добара, померање становништва, збрињавање становништва и др.) спроводиће се у складу са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 87/18) и прописима који регулишу ову област.

У евиденцији Центра за разминирање, у границама Просторног плана, не воде се површине као системски загађене неексплодираним убојним средствима, односно, нису загађене минама (минским пољима) и касетном муницијом.

Центар за разминирање у границама Просторног плана не искључује могућност присуства експлозивних остатака рата (ЕОР), услед чињенице да база података није потпуна, те да се континуираним процесом допуњује сазнањем нових чињеница о постојању ЕОР, и услед непотпуних података о прецизним локацијама на којима је дејствовано током НАТО бомбардовања.

Скреће се пажња на опрезност приликом извођења земљаних радова, полазећи од чињенице да су се на територији РС током два Светска рата одвијали оружани сукоби различитих интензитета. Према Правилнику о заштити на раду, при извођењу грађевинских радова („Сл. гласник РС”, број 53/97), када се земљани радови изводе на старим ратним поприштима, пре почетка радова проверава се постојање неексплодираних пројектила и других опасних предмета и материја.

Центар за разминирање израђује пројекте за разминирање и издаје уверења да је одређена површина очишћена и безбедна за даљу употребу у складу са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљањем ванредним ситуацијама, Уредбом о заштити од неексплодираних убојних средстава и Међународним стандардима за противминско деловање. Стога, Центра за разминирање врши израду пројекта за разминирање/чишћење одређене локације и врши послове контроле квалитета радова које спроводи извођач радова, а кога изабере наручилац, односно инвеститор радова разминирања. Након реализације пројекта за разминирање, Центра издаје Уверење о очишћености и предаје очишћену површину кориснику на даљу употребу.

Члановима 113. и 114. Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 87/18) дефинисан је појам прекршаја за физичко и правно лице, као и прекршајне казне, односно предвиђена је обавеза да се казни лице које о откривеном ЕОР не обавести најближу полицијску станицу или оперативни центар 112, не обележи видљивим знаком или не обезбеди место где се налазе ЕОР док не дођу овлашћена лица.

4. НАЧИН НА КОЈИ СУ ВРЕДНОВАНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА

У Прилогу I Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинисани су критеријуми за одређивање могућих карактеристика значајних утицаја.

Критеријуми се односе, са једне стране на процену планских решења са аспекта значаја плана за заштиту животне средине и начина на који су проблеми заштите животне средине превазиђени са становишта могућих утицаја на чиниоце животне средине, а са друге стране критеријуми се односе на вредновање карактеристика тих утицаја (вероватноћа, интензитет, временска и просторна димензија итд.).

У поступку анализе утицаја планских решења, у складу са Законом, анализиране су карактеристике утицаја према следећим критеријумима:

1) Вероватноћа настанка утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	И	утицај извесан
више од 50%	В	утицај вероватан
мање од 50%	М	утицај могућ

Вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде Просторног плана.

Вероватноћа утицаја може бити од потпуно извесне (100%), до ситуације у којој је утицај готово невероватан.

Ова чињеница је посебно важна јер тако одређено планско решење које генерално има изразито јак нпр. негативан утицај, у конкретном случају може бити потпуно невероватно, па се самим тим његов утицај не може окарактерисати као стратешки значајан.

2) Интензитет и значај утицаја

Величина утицаја	Ознака	О п и с
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

3) Просторне размере утицаја

Размере утицаја	Ознака	О п и с
Могућ утицај ван граница државе	ТГ	Трансгранични
Могућ утицај на националном нивоу	Н	Државни
Могућ утицај на регионалном нивоу	Р	Регионални
Могућ утицај на нивоу општине	О	Општински
Могућ утицај у некој зони, делу општине	Л	Локални

4) Сложеност /реверзибилност

- Реверзибилан - повратан процес **(Р)** - ефекти утицаја у окружењу се могу ануирати sukcesивним процесом;
- Иреверзибилан - неповратан утицај **(И)** - штете су толико велике да се првобитно стање не може вратити.

5) Временска димензија

Према времену трајања утицаји се могу поделити на:

- **Привремен (П)** - утицај траје краћи временски период;
- **Повремен (ПО)** - утицај се повремено јавља и кратко траје;
- **Трајан (Т)** - последице утицаја су трајног карактера.
- Број изложених становника
- Прекогранична природа утицаја

Утицаји планираних активности у обухвату Просторног плана, иако је у непосредној близини државне границе, немају прекограничне утицаје.

Вредновања карактеристика утицаја извршено је према критеријумима дефинисаним Законом о стратешкој процени утицаја а на основу презентованих матрица.

Табела 24: Карактеристике утицаја у фази изградње планиране инфраструктуре и објеката који су предмет израде Просторног плана

Врста утицаја	Вероватноћа	Интензитет и значај	Просторне мере	Сложеност/реверзибилност	Временска димензија	Број изложених људи
Загађење ваздуха	М	-1	Л	Р	ПО	50
Загађење површинских вода	М	-1	Л	Р	ПО	≥100
Девастација и загађење земљишта	М	-2	Л	Р	Т	-
Девастација станишта и биљног покривача	И	-3	Л	И	Т	-
Угрожавање фауне	М	-1	Л	Р	ПО	-
Угрожавање заштићених природних подручја	М	-1	Л	Р	ПО	-
Угрожавање културних добара	Н	0	-	-	-	-
Нарушавање предеоних вредности	М	-1	Л	Р	Т	-
Угрожавање здравља и безбедности људи	М	-1	Л	Р	ПО	≥100

Табела 25: Карактеристике утицаја у фази експлоатације планираних инфраструктурних и других објеката који су предмет Просторног плана

Врста утицаја	Вероватноћа	Интензитет и значај	Просторне мере	Сложеност/реверзибилност	Временска димензија	Број изложених људи
Загађење ваздуха	М	-1	Л	Р	П	≥100
Загађење површинских вода	М	-1	Л	Р	П	≥1000
Девастација и загађење земљишта	М	-2	Л	Р	Т	-
Девастација станишта и биљног покривача	И	-3	Л	И	Т	-
Угрожавање фауне	М	-1	Л	Р	ПО	-
Угрожавање заштићених природних подручја	М	-1	Л	Р	ПО	-
Угрожавање културних добара	Н	0	-	-	-	-
Нарушавање предеоних вредности	И	-1	Л	И	Т	-
Угрожавање здравља и безбедности људи	В	-1	Л	Р	ПО	≥500

5. ВЕРОВАТНОЋА, ИНТЕНЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ, РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА И ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА, КУМУЛАТИВНА И СИНЕРГЕТСКА ПРИРОДА УТИЦАЈА ПЛАНА

У складу са чланом 15. Закона о стратешкој процени утицаја, стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и синергетских ефеката.

Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих објеката и активности и различитих планираних активности на планском подручју.

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат.

Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

У Табели 20 на основу вредновања дефинисаног у Табели 19 је извршена анализа кумулативних и синергетских утицаја планских решења.

Табела 26: Вредновање карактеристика утицаја Плана

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Природа утицаја	Интензитет активности простору у	Временска димензија	Просторна димензија
Позитиван (+)	Известан (И)	Кумулативан (К)	Јак позитиван (ЈП)	Краткорочан (Кр)	Локални (Л)
Негативан (-)	Могућ (М)	Кумулативан синергетски (КС)	Позитиван (П)	Средњорочан (Ср)	Регионални (Рег)
Неутралан (Н)	Није могућ (НМ)	Синергетски (СИ)	Мањи негативан (МН)	Дугорочан (Др)	Национални (Нац)
		Појединачан-спорадичан (ПС)	Негативан (НГ)		

Табела 27: Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката

Циљеви стратешке процене

А.	Заштита и унапређење квалитета ваздуха;
Б.	Заштита и унапређење квалитета вода;,,
В.	Очување пољопривредног и шумског земљишта,
Г.	Очување и унапређење предела,
Д.	Очување заштићених природних подручја,
Ђ.	Заштита и очување културних добара
Е.	Заштита здравља становништва и други демографски утицаји,
Ж.	Подстицање економског развоја и запослености;
З.	Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Сектор плана	Циљеви стратешке процене																	
	А		Б		В		Г		Д		Ђ		Е		Ж		З	
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, подземне воде)	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС
	ЈП	Др	Р	ЈП	Др	Р	П	Др	Р	ЈП	Др	Р	П	Др	Р	П	Др	Р
Заштита природних вредности	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС
	ЈП	Др	Р	ЈП	Др	Р	П	Др	Р	ЈП	Др	Р	П	Др	Р	П	Др	Р
Заштита животне средине и здравља становништва	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС
	ЈП	Др	Р	ЈП	Др	Р	П	Др	Л	ЈП	Др	Р	П	Др	Л	П	Др	Р
Управљање отпадом	+	М	С	+	М	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС
	П	Кр	Л	П	Др	Л	П	Др	Р	ЈП	Др	Р	П	Кр	Л	П	Др	Р
Унапређење водне инфраструктуре	Н	М	С	+	И	КС	+	М	С	+	И	КС	+	М	КС	+	М	КС
	П	Кр	Л	П	Др	Р	П	Ср	Л	ЈП	Др	Л	П	Кр	Л	П	Др	Л
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	+	И	КС	+	М	СИ	+	М	К	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС
	П	Др	Р	П	Др	Р	П	Др	Л	П	Др	Л	П	Др	Л	П	Др	Л
Заштита од природних техничко-технолошких удеса и несрећа	+	М	ПС	+	И	КС	+	М	СИ	+	И	КС	+	М	ПС	+	М	К
	П	Ср	Л	П	Др	Р	П	Ср	Л	ЈП	Др	Л	П	Ср	Л	П	Др	Р

Основни разлог за израду и доношење Просторног плана је стварање услова за реализацију националних и регионалних интереса у области саобраћајне инфраструктуре на принципима одрживог развоја и заштите, односно обезбеђење просторних услова за изградњу железничког коридора. Подизање нивоа приступачности подручја обухваћеног израдом Просторног плана имаће позитивне ефекте на подизање нивоа његове конкурентности, а самим тим и на динамику будућег развоја АП Војводине и Републике Србије, посебно локалних самоуправа кроз које пролази предметна железничка пруга. Планирање, пројектовање и изградња брзе саобраћајнице утиче на повећање степена саобраћајне доступности општинским центрима, насељима, привредним зонама и примарним туристичким дестинацијама. На тај начин долази до јачања територијалне кохезије и полицентричног територијалног развоја подручја како у обухвату Просторног плана, али и много шире.

Вредновање карактеристика и осталих димензија утицаја планских решења на животну средину, вршено је уважавајући исказану потребу за повезивање са непосредним и ширим окружењем, значај побољшања регионалне позиције АП Војводине и општина обухваћених Планом у домену приступачности, као и у саобраћајном растерећењу урбаних подручја и уклањању транзита из насељених места.

Просторни развој планског подручја је омогућен под условом контролисаног коришћења простора у коридору железничке пруге, применом превентивних и санационих мера заштите, мониторингом могућег утицаја пруге на здравље локалног становништва, биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и културно наслеђе, у коридору и зони његовог утицаја.

Утврђена правила уређења и правила грађења, поред осталог, условљавају коришћење одговарајућих савремених техничких решења за реализацију трасе и објеката у функцији железничке пруге и корисника саобраћаја, која обезбеђују извођење планиране саобраћајнице, уз максимално смањење негативних утицаја и ризика.

Закључује се да се спровођење Просторног плана, поред осталог, односи на установљивање зона заштите и успостављање одговарајућих режима коришћења простора у коридору железничке пруге, са циљем **спречавања конфликта у простору и негативних утицаја на окружење**.

Улога предметне пруге, као саобраћајнице великог капацитета и високог нивоа саобраћајне услуге за све кориснике, у погледу утицаја на начин коришћења простора, односи се на развој и уређење мреже/система насеља и промене демографских кретања, са вишеструким, а у одређеној мери и конфликтним утицајима. Условна деструкција услед проласка пруге простором и заузимања дела грађевинских и пољопривредних површина, доводи до стимулативних фактора опстанка, уређења и приступачности насеља и развоја делатности, чиме се обезбеђује економски просперитет и демографска стабилност становништва.

Из наведеног произилази вишезначни закључак утемељен на валоризацији утицаја планских решења на животну средину, која је пак сагледана кроз призму значаја инфраструктурног коридора за одрживи развој планског и ширег подручја. Одређени утицаји су трајног карактера, какво је на пример неповратно заузимање пољопривредног земљишта, девастација биљног покривача и слично у циљу задовољења већ наведених потреба. Насупрот томе, неке утицаје могу спречити или знатно умањити доследно спровођење мера заштите животне средине дефинисаних Просторним планом. Дате мере се односе на просторни аспект и обавезујуће су за све учеснике у реализацији планских решења, при чему је обавезно уважити и оне законске одреднице које су у индиректној спрези за заштитом животне средине и секторским областима.

6. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

Просторни план се спроводи, у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи, на следећи начин:

1. **Директно (непосредно)**, у обухвату појаса железничке пруге (земљишта јавне намене):
 - издавањем локацијских услова за објекте железничке пруге, као и функционалне пратеће садржаје и садржаје за кориснике (станичне зграде и платои, перони, надстрешнице, станични потходници, зграде за смештај техничких уређаја и постојења);

2. Индиректно, за део Просторног плана у обухвату између заштитног пружног појаса и границе детаљне разраде, применом планских решења:

- у другим планским документима за инфраструктурне системе и заштићена подручја која се налазе у посебној намени;
- применом и разрадом планских решења Просторног плана у планским документима јединица локалне самоуправе.

У граници детаљне разреде (унутар регулационе линије) директно се примењује овај плански документ, док се у појасу између детаљне разраде и обухвата плана (заштитни пружни појас) примењују планови ЈЛС, уз примену режима дефинисаних на основу овог планског документа.

Списак важећих планова ЈЛС налази се у **Поглављу I Полазне основе, тачка 2.3. Планови и остали документи од значаја за израду плана**, као и у **Поглављу III Планска решења, тачка 5. Употреба земљишта**.

Овај План представља **плански основ** за све додатне активности које ће се спроводити као последица техничких решења у смислу решавања инфраструктурних измештања и прикључака, ван обухвата детаљне разраде, уз примену законских прописа и техничких норматива.

На основу овог планског документа приступиће се изради пројеката парцелације и препарцелације ради формирања парцела јавне намене.

У складу са методологијом планирања и пројектовања линијских инфраструктурних објеката у планским документима линијских инфраструктурних објеката и система се одређују оријентационе стационаже. Од ових оријентационих стационажа може се одступити у даљој изради техничке документације, односно оријентационе стационаже се у спровођењу планског документа, односно даљој изради техничке документације, могу додатно прецизирати, и то у: идејном решењу, идејном пројекту, пројекту за грађевинску дозволу, пројекту за извођење, односно у пројекту изведеног објекта, где се потпуно прецизно утврђују стационаже у коридору линијског инфраструктурног објекта.

Смернице за спровођење инфраструктурних мрежа и објеката (усклађивање са железничком пругом која се ради на основу овог Просторног плана):

- Усклађивање постојеће мреже преносног и дистрибутивног система електричне енергије и електронске комуникационе мреже са планираним линијским инфраструктурним коридором, као и изградња нове мреже, прецизираће се у даљој изради техничке документације у складу са условима ималаца јавних овлашћења и вршиће се на основу Просторног плана и самосталног члана 130. став. 6. Закона о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС” број 132/14).
- За усклађивање транспортне инфраструктуре постоји законски основ у Закону о путевима.
- Усклађивање железничке инфраструктуре вршиће се на основу смерница из овог планског документа, техничке документације и услова ималаца јавних овлашћења.

Коначне стационаже и коначан број објеката ће се дефинисати приликом израде техничке документације (Студија оправданости са Идејним пројектом).

Смернице за спровођење експропријације

- Приликом израде техничке документације (идејно решење, идејни пројекат, пројекат за грађевинску дозволу, пројекат за извођење и пројекат изведеног стања), на основу списка катастарских парцела из Просторног плана (аналитички дефинисаних за потребе јавне намене), урадити посебан елаборат (један или више) за потребе непотпуне и потпуне експропријације непокретности (земљишта и објекта на земљишту), или административног преноса.

У оквиру шире границе Просторног плана ће се техничком документацијом, по катастарским општинама, прецизније дефинисати локације позајмишта и депонија, односно објеката за које се у складу са Законом о планирању и изградњи издају привремене грађевинске дозволе и који су потребни за изградњу коридора железничке пруге.

7. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА (МОНИТОРИНГ)

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у планском периоду.

Чланом 17. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи нарочито:

- 1) Опис циљева плана и програма;
- 2) Индикаторе за праћење стања животне средине;
- 3) Права и обавезе надлежних органа;
- 4) Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја;
- 5) Друге елементе у зависности од врсте и обима плана.

Законом о заштити животне средине дефинисано је да Република односно јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине, у складу са овим и посебним законима.

Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине су:

- Обезбеђење мониторинга;
- Дефинисање садржине и начина вршења мониторинга;
- Одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга;
- Дефинисање мониторинга загађивача;
- Успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача;
- Увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

Детаљан програм праћења стања појединачних параметара животне средине потребно је дефинисати у току израде Студије о процени утицаја пројекта пројектно техничке документације за планирани коридор железничке пруге на животну средину на основу детаљних опсервација простора и техничких параметара за изградњу.

При томе, посебан акценат треба ставити:

- на мониторинг буке који се врши систематским мерењем, оцењивањем или прорачуном одређеног индикатора буке, у складу са Законом о заштити од буке у животној средини и
- на мониторинг квалитета ваздуха у зони железничке пруге, у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха и другим подзаконским актима.

7.1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Полазећи од посебне намене и специфичности подручја Просторног плана дефинисани су циљеви који су током израде Стратешке процене разматрани и анализирани у односу на дефинисане Индикаторе и циљеве саме стратешке процене:

1. ублажавање развојних, физичких (просторних) и еколошких конфликта између железничке пруге (коридора) и непосредног окружења;
2. смањење негативних утицаја железничке пруге на животну средину у ширем појасу заштите и зони утицаја коридора, у првом реду утицаја девијација железничке пруге на природне ресурсе (изворишта водоснабдевања, пољопривредно и шумско земљиште) и наслеђе;
3. обезбеђење заштите од буке на деловима коридора који пролазе поред/кроз насеља;
4. опредељивање оптималних локација денивелисаних укрштања трасе железничке пруге са мрежом категорисаних (државних и општинских путева), као и са еколошким коридорима у окружењу коридора.
5. заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;
6. дефинисање начина коришћења подручја и других садржаја у простору у складу са условима заштите природе;
7. валоризација природних ресурса у току планирања и изградње железничке пруге у складу са предностима, потребама и реалним могућностима и просторно, ресурсно и енергетски

рационалнијег економског развоја подручја уз очување и унапређење еколошких вредности подручја;

8. Заштита културног наслеђа адекватном заштитом и одрживим управљањем културних добара, у погледу очувања културних добара, повећању атрактивности самог инфраструктурног коридора, као и подручја ширег коридора, спречавањем нарушавања културно-туристичке вредности и повећањем предеоне вредности, презентацијом и јачањем локалног и регионалног идентитета и др.

7.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промене стања и карактеристика животне средине.

Имајући у виду дефинисане циљеве, врши се избор одговарајућих индикатора у изради стратешке процене, који је у планском периоду неопходно пратити како би се могла вршити оцена планских решења односно њихов позитиван утицај на подручје обухваћено Просторним планом.

Предлог индикатора за праћење стања животне средине предлаже се на основу дефинисаних циљева стратешке процене и дат је у тачки II.2.

7.3. МОНИТОРИНГ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг квалитета ваздуха

Законом о заштити ваздуха дат је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха које за циљ има контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Подаци добијени у мрежама аутоматског и мануалног мониторинга квалитета ваздуха обрађују се, анализирају и интерпретирају у складу са важећим прописима:

- Законом о заштити ваздуха,
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха,
- Уредбом о одређивању зона и агломерација,
- Уредбом о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи,
- Правилником о начину размене информација о мерним местима у државној и локалној мрежи, техникама мерења, као и о начину размене података добијених праћењем квалитета ваздуха у државној и локалним мрежама.

У складу са чланом 8. Закона о заштити ваздуха оцењивање квалитета ваздуха врши се за следеће полутанте: **сумпор диоксид, азот диоксид и оксиде азота, суспендоване честице, олово, бензен, угљенмоноксид, приземни озон, арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен.**

Захтеви квалитета ваздуха дефинисани за полутанте, који имају потврђен штетан утицај на здравље популације (граничне вредности, толерантне вредности, границе оцењивања и толеранције, циљне вредности и дугорочни циљеви) ближе су прописани Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Додатно, прописане су и границе (критични ниво, циљне вредности) за поједине полутанте за заштиту вегетације (сумпор диоксид, азотни оксиди, озон).

Уредбом су дефинисани и прагови обавештавања и прагови упозорења за поједине полутанте, као и критични ниво за заштиту вегетације.

За наменска мерења појединих полутаната, у зонама и агломерацијама у којима се налазе различити извори емисије полутаната који могу утицати на ниво загађености ваздуха, прописане су максимално дозвољене концентрације (гасовите неорганске, органске и канцерогене материје, укупне суспендоване честице, укупне таложне материје и чађ).

Оцењивање квалитета ваздуха, на основу измерених концентрација загађујућих материја у ваздуху, врши се применом критеријума за оцењивање у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Студијом процене утицаја на животну средину по мишљењу надлежне службе за област заштите животне средине, може се утврдити одређени број локалитета у коридору железничке пруге на којима ће се пратити квалитет ваздуха. С обзиром на електрификацију пруге, не очекују се потреба за праћењем квалитета ваздуха у коридору предметног инфраструктурног објекта.

Мониторинг квалитета воде

Законом о заштити животне средине су дате и основне смернице заштите вода. Чланом 23. овог закона дефинисано је да се заштита и коришћење вода остварује интегралним управљањем водама, предузимањем мера за њихово очување и заштиту у складу са посебним законом.

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање вода, од значаја је стално и систематско контролисање параметара квалитета површинских и подземних вода.

Оцену еколошког и хемијског статуса вода потребно је вршити у складу са:

- Правилником о утврђивању водних тела површинских и подземних вода,
- Правилником о референтним условима за типове површинских вода,
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода,
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање,
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање .

Анализа квалитета подземних вода које се користе за водоснабдевање врши се на основу Правилника о хигијенској исправности воде за пиће.

Предметном стратешком проценом нису дефинисана места мониторинга подземних вода али је потребно да она буду дефинисана у Студији процене утицаја на животну средину пројектно техничке документације, посебно на локалитетима пратећих садржаја железничког коридора.

Мониторинг квалитета земљишта

Обавеза успостављања систематског мониторинга земљишта на простору Републике Србије дефинисана је Законом о заштити животне средине, Законом о заштити земљишта, Уредбом о граничним вредностима загађујућих штетних и опасних материја у земљишту и Уредбом о систематском праћењу стања и квалитета земљишта.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници, који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта, дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта. Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које се утврди евидентна угроженост параметара стања животне средине. Локације на којима је депонован незагађен материјал од ископавања (земља) не припадају контаминираним локацијама.

Предметном стратешком проценом предвиђа се праћење квалитета земљишта, односно вршење нултог мониторинга квалитета земљишта пре изградње нових објеката на подручју обухвата Просторног плана. Након тога, периодично у складу са обавезама које ће проистећи из Студије утицаја пројекта на животну средину.

Мониторинг буке

Директива о заштити од буке 2002/49/ЕЦ и примена Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини има за циљ да се спрече или смање штетни ефекти буке на становништво, као и да се формира адекватна база података на основу које ће се спроводити системске мере за смањивање буке. Систематском мерењу нивоа буке и дефинисању њене временске зависности, приступило се са циљем планирања звучне заштите и могућности оценом сметњи од буке.

Према Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини дефинисане су граничне вредности индикатора буке по зонама, зависно од њихове намене. Највиши дозвољени нивои спољне буке L_{Aeq} у dB дати су у табели 28.

Табела 28: Највиши дозвољени нивои спољне буке L_{Aeq} у dB

Зона	Намена простора	Највиши дозвољени ниво спољне буке L_{Aeq} у dB (A)	
		дан	ноћ
1	Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно-историјски локалитети, велики паркови	50	45
2	Туристичка подручја, мала и сеоска насеља, кампови и школске зоне	50	45
3	Чисто стамбена зона	55	45
4	Пословно стамбена подручја, трговачко-стамбена подручја и дечија игралишта	60	50
5	Градски центар, занатска, трговачко административна управна зона са становима, зоне дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65	55
6	Индустријска складишта и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда	На граници ове зоне буке не сме прелазити дозвољене нивое у зони у којој се граничи	

Предметном стратешком проценом нису дефинисана места мониторинга буке али је потребно да она буду дефинисана у Студији процене утицаја на животну средину пројектно техничке документације, посебно на локалитетима пратећих садржаја железничке пруге, као и потенцијално на локалитетима где коридор пруге пролази кроз грађевинска подручја насеља у обухвату Просторног плана у складу са моделовањем буке које је потребно урадити за предметни коридор.

7.4. ЗАКОНСКИ ОКВИР

Мониторинг квалитета параметара животне средине дефинисан је следећим правним актима:

- Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС” бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11-УС, 14/16, 76/18, 95/18-др. закон и 95/18-др. закон);
- Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, бр. 111/15 и 83/21);
- Законом о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- Законом о водама („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);

- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 24/14);
- Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12);
- Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС”, број 112/15);
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19);
- Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 96/21);
- Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10);
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник РС”, број 74/11);
- Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС”, број 33/16);
- Правилником о обрасцу документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС”, број 114/13);
- Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину њиховог достављања и упутству за њихово попуњавање („Службени гласник РС”, број 17/17) и др.

7.5. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији, који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Мониторинг загађивача

Оператер постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине дужан је да, у складу са законом, преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) Прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења;
- 2) Обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач је дужан да изради план обављања мониторинга, да води редовну евиденцију о мониторингу и да доставља извештаје, у складу са овим законом.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

8. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

Неочекивани негативни утицаји могу се јавити у виду следећих појава:

- Могући негативни утицаји у случају неусвајања Просторног плана;
- Могући негативни утицаји у фази након изведених радова, на реализацији планираних намена, а под претпоставком повишене деградације природних ресурса, као последице непоштовања мера заштите превидјених Просторним планом.

За предметни Просторни план, од фазе припреме, израде материјала за рани јавни увид и нацрта Просторног плана до коначног усвајања, укључен је процес процене утицаја стратешког карактера, у коначном циљу безбедне реализације планираних намена простора.

У наведеном процесу утврђено је да постоји вероватноћа појаве неочекиваних негативних утицаја са негативним ефектима и последицама по животну средину, те је прописан и начин поступања у случају таквих појава.

9. ПРОЦЕНА ПРЕКОГРАНИЧНИХ УТИЦАЈА

Потенцијални прекогранични утицаји на животну средину су вероватнији да ће се појавити на подручју железничке трасе у близини границе са Србијом, а они могу укључити утицаје на површинске воде, подземне воде, фауну и заштићена подручја. Имајући у виду одсуство осетљивих рецептора и врсте активности које ће се обављати, може се закључити да се изградњом пруге у нормалним условима рада не очекују значајни утицаји на животну средину и околину која би изазвала прекогранични ефекат, или ако би, на пример, утицаји на квалитет амбијенталног ваздуха или утицаји изазвани повећаним нивоом буке, вероватно били занемарљиви. И у фази изградње и у фази експлоатације, у нормалним условима рада, не очекују се прекогранични утицаји на медије животне средине. У близини државне границе не постоји високо осетљиво подручје заштите квалитета подземних вода, водно тело или његова заштитна зона који су изложени значајном утицају пројекта. Земљишта која се налазе у зони државне границе, у близини железничког коридора, углавном се користе за пољопривреду, а на српској страни има и шума. Дрвеће и живице чине зелену зону/зелену линију дуж пруге.

Нажалост, то је уска линија изложена сталном антропогеном утицају. У погледу заштите земљишта и вода, инвестиција на српској страни неће имати нежељени утицај на суседно хрватско подручје. Такође је од посебног значаја истаћи да се извођењем грађевинских и оперативних активности железничке пруге не очекују негативни прекогранични утицаји на заштићена НАТУРА 2000 подручја на територији Србије.

Унапређење саобраћајне инфраструктуре и повезаност са Хрватском, унапређење транспорта људи и робе, позитивно ће утицати и значајно допринети економском развоју обе земље.

10. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја одређен је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину. Извештај је израђен на основу просторно планске документације, расположивих статистичких података, као и података добијених за потребе израде Просторног плана и Стратешке процене, као и валоризације терена.

У Стратешкој процени су анализиране све Просторним планом предвиђене активности, извршена је синтетна процена њихових утицаја и интеракција са утицајима окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину и на основу утврђених валидних параметара дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине, у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

Примењени метод рада заснива се на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа.

Методологија се базира на поштовању Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Просторног плана на животну средину.

Фазе израде Стратешке процене утицаја на животну средину су:

- Одлучивање о изради стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину као саставног дела одлуке о изради планског документа;
- Одређивање садржаја стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одговарајућег програмског основа за израду стратешке процене утицаја на животну средину (тзв. „scoring report“) у оквиру Просторног плана;
- Израда Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Општи методолошки поступак који се користи приликом израде стратешке процене и припреме Извештаја о стратешкој процени састоји се из неколико општих фаза, и то:

Методолошки основ, за израду Извештаја, у ужем смислу представљају методе научног истраживања (анализа и синтеза, компаративни метод, индукција и дедукција, статистички метод, картографски метод и др.), односно примењене методе праћења стања објеката, односно појава и процеса у простору, од извора загађења, притисака, стања и одговора (планског решења).

Истовремено са применом метода научног истраживања, коришћена су страна и домаћа искуства и упутства за примену „Стратешке директиве“, пре свега искуства из Европске Уније. Посебно су значајне методе из „Практичног упутства за примену ЕУ Директиве 2001/42/ЕС на урбанистичке и просторне планове“.

Анализирајући поступак израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, може се закључити да се он састоји, условно говорећи, из четири фазе:

- Полазне основе, анализа и оцена стања;
- Процена могућих утицаја на животну средину;
- Мере заштите животне средине и
- Програм праћења стања животне средине.

Не улазећи у детаљније елаборирање појединих фаза потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности и никако се не сме запоставити у поступку интегралног планирања животне средине.

Ограничења у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања је недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату Плана.

Примењени метод рада

Стратешка процена предметног Просторног плана ради се са циљем обезбеђивања заштите животне средине и одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме, израде и доношења Просторног плана, а на основу донете Одлуке о изради Стратешке процене.

Главни задатак Стратешке процене је да олакша благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на нивоу стратешког доношења одлука о плановима и програмима, уважавајући принципе одрживог развоја. Интегрисањем поступка стратешке процене утицаја у процес припреме, израде и доношења Просторног плана, омогућава се ефикаснија инструментализација стратешке процене утицаја на животну средину у просторном и урбанистичком планирању.

Садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, дефинисан је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину и Одлуком о изради стратешке процене.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину планског документа представља завршни документ стратешке процене и саставни је део планског документа.

Садржина Извештаја дефинисана је у складу са одредбама члана 12. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину и има следећа поглавља:

1. Полазне основе стратешке процене;
2. Општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора;
3. Процена могућих утицаја плана на животну средину;
4. Смернице за израду стратешких процене на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;
5. Програм праћења стања (мониторинг) животне средине у току спровођења Просторног плана;
6. Приказ коришћене методологије у изради Стратешке процене и тешкоће у изради Стратешке процене;
7. Приказ начина одлучивања;
8. Закључна разматрања до којих се дошло током израде Извештаја.

11. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У току израде Извештаја, поред недостатака одговарајућих смерница и упутстава, обрађивач се сусрео и са проблемом информационог система о животној средини, у којем су били доступни само подаци о квалитету појединих медијума животне средине, али на локалитетима који су удаљени од трасе предметне железничке пруге.

Такође, тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја о стратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу Правилника о изради овог документа.

При оцини планских решења уочен је проблем у практичној примени индикатора, имајући у виду да за планско подручје нису доступни систематизовани подаци и да нису вршења мерења одређених параметара животне средине, посебно у делу трасе предметног железничког коридора, те да није утврђено нулто стање животне средине простора који је у обухвату Просторног плана.

12. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Након доношења Одлуке о изради Просторног плана, као прва фаза израде Просторног плана урађен је Материјал за рани јавни увид, који је на основу Закона о планирању и изградњи, изложен јавности у периоду од Рани јавни увид је одржан у периоду од 30.03.2022. године до 13.04.2022. године.

У процес одлучивања, током израде Материјала за рани јавни увид и Нацрта плана били су укључени министарства, покрајински секретаријати, јавна предузећа и стручни органи и организације и локалне самоуправе у обухвату Просторног плана, а сви су координисани од стране ЈП Завода за урбанизам Војводине кроз низ састанака и активности одржаних у циљу усклађивања свих захтева у простору. Активности су дате у поглављу **Резултати претходних консултација са надлежним органима и организацијама у поглављу I.9.**

Стратешка процена утицаја Просторног плана на животну средину, интегрисана је као процес у све фазе израде Просторног плана чиме је било омогућено интегрисање циљева и принципа одрживог развоја у све фазе израде Просторног плана (од почетних циљева, преко дефинисања стратешких опредељења и утврђивања планских решења), а са циљем спречавања или ограничавања негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Сходно члану 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, омогућено је учешће заинтересованих органа и организација у току израде Извештаја о стратешкој процени, односно орган надлежан за припрему плана доставља на мишљење извештај о стратешкој процени органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама.

Заинтересовани органи и организације дужни су да доставе мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Такође, чланом 19. дефинисано је да је орган надлежан за припрему плана и програма обавезан да обезбеди учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени.

Јавни увид и јавна расправа за Извештај организује се по правилу у оквиру излагања Просторног плана на јавни увид и одржавања јавне расправе у складу са Законом о планирању и изградњи и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Због значаја пројекта, односно могућих утицаја (позитивних и негативних) предложеног Плана на животну средину, социјални и економски статус локалних заједница на траси коридора пруге, важно је адекватно и „транспарентно“ укључивање заинтересованих страна (инвеститора, надлежних државних органа, локалних управа, невладиних организација и становништва) у процес доношења одлука по питањима заштите животне средине.

У погледу начина на који су питања животне средине укључена у Просторни план, у Стратешкој процени је истакнуто да су израда Просторног плана и Стратешке процене текли упоредо, чиме се створила могућност да се циљеви СПУ укључе у најранију фазу дефинисања планских концепција по секторима плана, чиме се остварио интегрални приступ у планирању и заштити животне средине. Резултат тога је да су планска решења креирана у контексту заштите животне средине и то у односу на оне елементе које овакав пројекат може доминантно имплицирати.

13. ИДЕНТИФИКАЦИЈА МОГУЋИХ ПРЕКОГРАНИЧНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Података о прекограничним утицајима нема, односно реализацијом планираних решења утицаји неће бити од међународног значаја. Уколико се појаве било какви негативни утицаји, пре свега узроковани акцидентним ситуацијама ширих размера, неопходно је обавестити надлежно Министарство које даље спроводи поступак (у складу са важећом законском регулативом).

14. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

У Извештају о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину анализирани су: значај и карактеристике Просторног плана, карактеристике утицаја планираних садржаја и друга питања и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја Просторног плана на животну средину, а узимајући у обзир планиране намене.

За вредновање је коришћен метод вишекритеријумске евалуације планских решења у односу на постављене циљеве стратешке процене утицаја и дефинисани су индикатори за праћење утицаја планских решења, а у складу са Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине ("Службени гласник РС", број 37/2011).

Акценат у процесу вредновања планских решења посвећен је анализи њиховог утицаја на потенцијално најосетљивије чиниоце животне средине на конкретном простору, а посебно утицају буке на становништво и природне вредности подручја.

Резимирајући утицаје планских решења на циљеве СПУ, може се констатовати да ће реализација планиране железничке пруге произвести позитивне и негативне утицаје на планском подручју.

Негативни утицаји су према критеријумима за вишекритеријумску евалуацију планских решења у већини окарактерисани као мали и локалног су карактера, односно нису оцењени као стратешки значајни. Ради се доминантно о утицајима који се односе на могуће повећање интензитета буке, односно могућем излагању становништва овим утицајима на деоницама где железничка пруга пролази у близини насеља или стамбених објеката. С друге стране, могуће је очекивати јаке стратешки значајне позитивне утицаје сваког планско решења на циљеве СПУ. Посебно се издвајају позитивни утицаји на подрстицање економског развоја читавог планског подручја кроз саобраћајно повезивање ове територије, чиме се повећава доступност и стварају предуслови за инвестиције и економски развој. Реализацијом мера заштите природе, природних вредности, непокретних културних добара и животне средине ствара се могућност превентивне, али и активне заштите. Такође, њима се релативизују сви процењени негативни утицаји планских решења на циљеве животне средине, а утврђују идентификовани позитивни утицаји, што је са аспекта свеукупног утицаја Просторног плана на животну средину од изузетног значаја.

Да би позитивни плански утицаји остали у процењеним оквирима који неће оптеретити капацитет простора, а могући негативни ефекти планских решења максимално умањили, дефинисане су и таксативно наведене мере/смернице заштите које је потребно спроводити у процесу имплементације плана кроз пројектну документацију и изградњу железничке пруге.

Детаљне организационе и техничко технолошке мере заштите биће дефинисане Студијом о процени утицаја пројекта железничке пруге на животну средину на нивоу техничке документације.

Резимирајући све наведено, закључак Извештаја о стратешкој процени утицаја је да су Просторним планом и Стратешком проценом утицаја на животну средину, анализирани могући утицаји планираних намена и предвидеђене одговарајуће планске и одређене техничке мере заштите, како би планиране активности биле у функцији реализације циљева одрживог развоја на предметном простору. У том контексту, предметни Просторни план сматра се прихватљивим са аспекта могућих утицаја на животну средину, уз поштовање свим мера заштите и мониторинга у току имплементације Просторног плана.

15. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10).

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО